

Telephone No. 2544

వంపుటము ౧౬ } 'చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూన్ నెల 28-వ తేది గురువారము } No 75  
Vol. 16 } ౩౧-౭-౨౮ శ్రీ విభవనామ సంవత్సర ఆషాఢమాస శుద్ధ ఏకాదశి } సంచిక ౭౫

## అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము వాడెచే వలకు వేలు  
అమృతాంజనము ముఖము పొందియున్నది  
అమృతము మాన్యును. వాయువు పోట్ల  
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.  
పోట్ల బోగొట్టును. భ్రూకుల భేదించును  
వాపులు రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.  
దురదను తొత్తించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట  
వలన శరీరమందలి దోష్పదార్ధములను తొ  
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము  
యందును వాడుచున్నారు.



అమృతాంజనము అన్ని విధములగు  
నొప్పులకు నండివివంటిది.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన  
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0  
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు కెట్టిపిథి, మద్రాసు  
తక్

249, ప్రేరిరోడ్డు, భార్గు, బాంబే



2. నిత్యం తగ్గించును.
3. ద్రవ్యమితి తగ్గించును.
4. చింతను తగ్గించును.

5. వ్యవధిని హెచ్చించును.
6. సౌఖ్యమును కలిగించును
7. ఇంటిఖర్చులను తగ్గించును.

దానిని మీరు ప్రయత్నించి చూచితిరా?

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:—కొంక్ణపాటి రామమూర్తి శాస్త్రి)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు

విండుకొలదికొలెందు ఖదర్ వెలు కాగితములు

ప్రతి ఖర్చులను తగ్గించు

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజాగారిలయము.

ధర రు 2

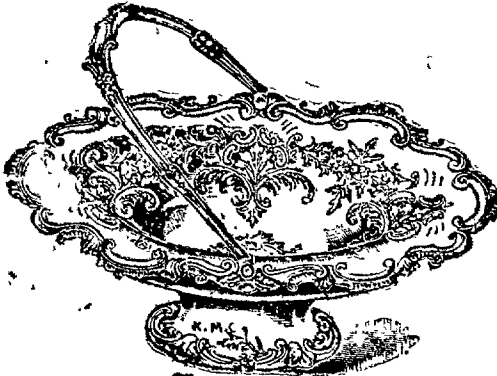
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

7, తంబు కెట్టిపిథి, మద్రాసు

"తంతిలీలాసమునంద"! స్థాపితము 1890!! తెలిఫోను నెం పోహం 3860, రెసిడెన్సు 3861

ఒక గొప్ప సదుపాయము.

ప్రాతకమలములు, పచ్చలు, కెంపులు, మంచిముత్యములు



మున్నగువాటిని మేము క్రయమునకు  
తీసుకొనెదము.

తరువాత మీకు వెండిసామానులు, బంగారు  
సీమకమలములు, కెంపులు, పువ్యరాశిములచే  
అమర్చబడిన నగలు యేసైజులో కావలసినను  
సిద్ధముగా నున్నవి. హాజరులో లేనివి ఆర్డరిచ్చిన  
తర్వాత తయారుచేసి యిచ్చెదము.

కోటా మునిరత్నంకెట్టి అందు సన్ను.

వజ్రాలు, రత్నాలు, బంగారు, వెండినగల వర్తకులు, 216 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

THE INTERMEDIATE GUIDE  
by M. SRI RAMAMURTI, M.A.

(To be published in 6 volumes Price Rs. 3/-)

Extremely useful to students appearing  
for the Intermediate Examination,  
March 1929, of the Andhra University.  
Contains exhaustive Essays and annota-  
tions on all English Text. Those who  
register orders before 15th July will get  
the whole series for only Rs. 2-8-0 Apply  
to M. Sreeramamurti, M.A., M. R.  
College, Vizianagaram. 4907

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు  
ప్రాయటకు రు 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు  
0-4-0 ప్రశ్న ప్రాయకాలమును తెలుపవలెను  
గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి.



రామమోహన ఆయుర్వేద

ధర్మవైద్యశాల.

అందు

కళాశాల- బెజవాడ

పై వైద్యశాలలో సీనియర్ డాక్టరుగారి కళాశాలలో  
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసరుగారు ఉండి పనిచేయుటకు వైద్యశాలను  
భవమును సంస్కృతపాండిత్యమును గల పండితుడు కావలయు  
ను. జీతం నెలకు రు 50-0-0. దరఖాస్తులు యికరింపరానికి  
జూన్ నెలాఖరులో అర్హులతో పంపవలయును

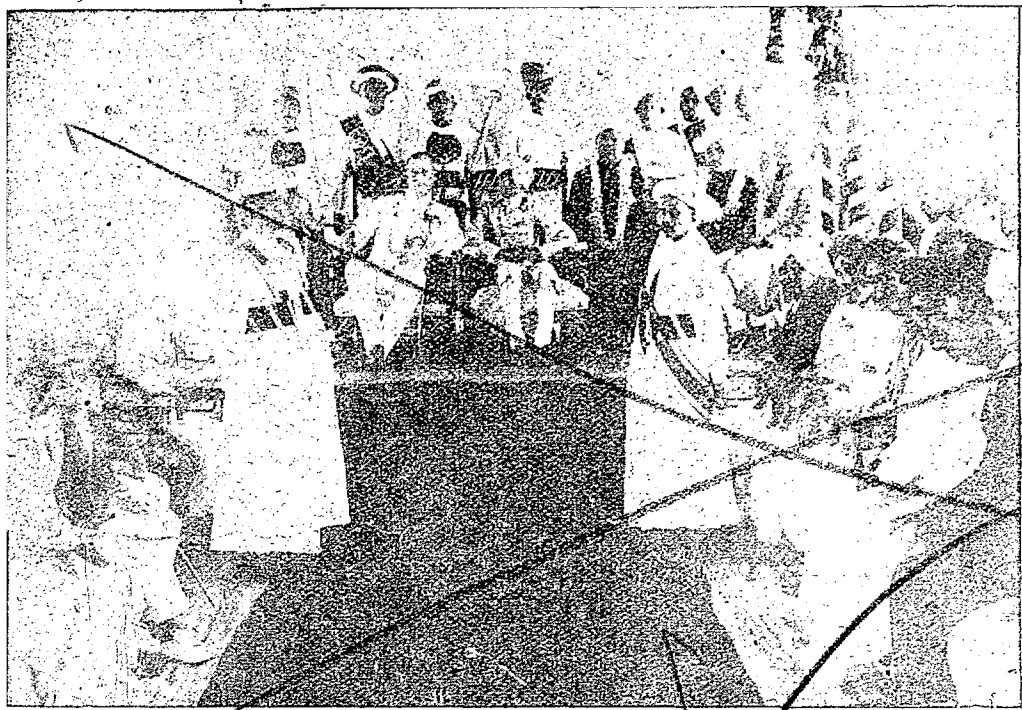
సి. రాజగోపాలచారి,

రెసిడెంట్

దిర్లొగవైద్యశాల

జీతపూరిత: భవ్య చిక్క-మొండి వ్యాధులను స్థాంపురూప  
గ్యారంటీ ఇచ్చి కుదిర్చెదము. లేదా వ్యాధిని తెలుపుము. తగిన  
మందులు పంపెదము. కుదురువకుండు మానెను.

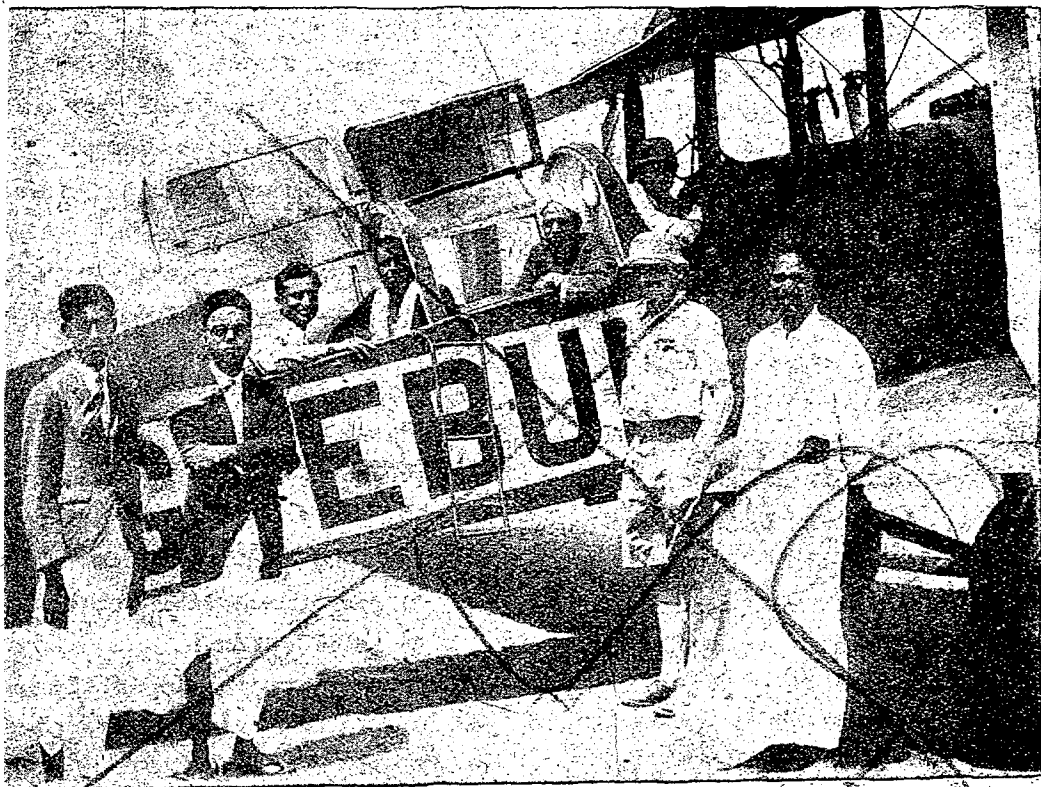




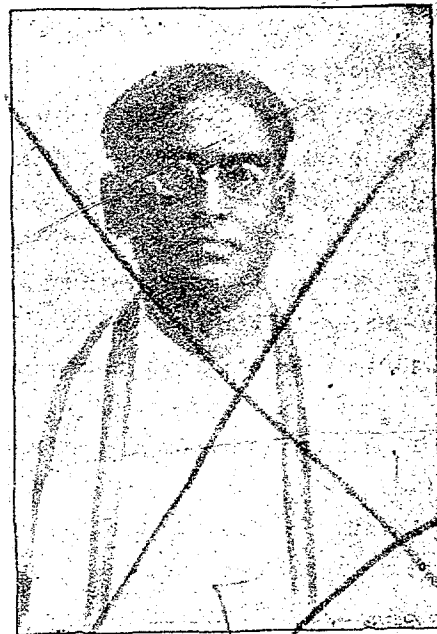
**సాంధూరు రాజాగారి పట్టాభిషేకము**  
గవర్నరు జనరలుగారి వశెటు రాజాగారిప్రక్కను కూర్చొనియున్నాడు. [పె. భా. బి.]



**సాంధూరు సంస్థానాధీశుడు**  
(శ్రీ)మంత యశ్వంతరావు అన్ననాథేంద్ర గోపాళగారు. (హా. హా. లేని బాపు)



శాసనసభ్యులుగు సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు ముగడవనం వెళ్లెందు వివాససంచారమునకు బయలుదేరినట్లు. [పె. భా. బి.]



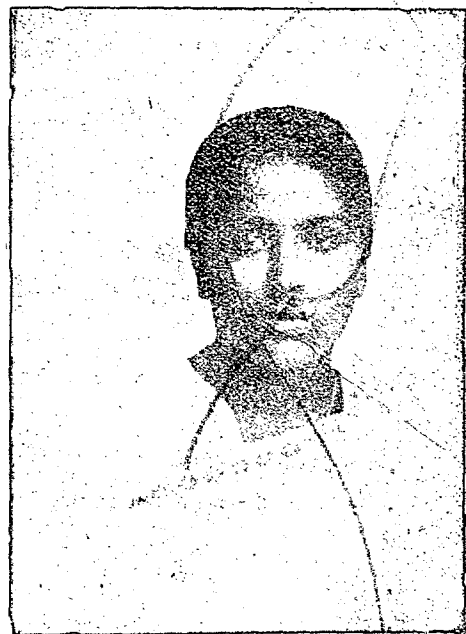
**ఎం. వి. ఎన్. సుబ్బారావుగారు**  
మధురకాలేటి ప్రెస్విటేరియన్ నియమించబడిన ఆక్రలు (ఎన్. పి. బి.)



**లెఫ్. కర్న. క్రస్తువెయిటు గారు**  
దేశీయ సంస్థానములందు గవర్నరు జనరలు గారి ఏజంటుగ కాటనుగారి స్థానే నియమింపబడినవారు. సాంధూరుసింహాసమునపై క్రొత్తరాజు నదిష్ఠింపజేసి మదరాసుకు వచ్చిరి. [పె. భా. బి.]



**జి. జె. కురాషిసాహెబుగారు**  
స్థానికాజు కోర్టు రెంకవ జడ్జిగ నియమింపబడిరి. [పి. ఎన్. ఎ.]



**శ్రీమతి అన్నచాంది బి. ఎ.**  
ఈవత్సరము ఎఫ్. ఎల్. పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణురాలైన ప్రథమ క్రైస్తవస్త్రీ. తిరువాంకూరునందు లా పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణురాలయిన ప్రథమస్త్రీ. (ఎన్. పి. బి.)

## మద్రాసు ఫిషరీస్ కమిటీ

ప్రభుత్వసభకు

మద్రాసు ఫిషరీస్ కమిటీ సర్ కె. వి. రెడ్డిగారి  
యధ్యక్షతక్రింద 7-7-28 తేదిన మద్రాసులో

సమావేశమగును

ప్రశ్నావళి

డిపార్టుమెంటుయొక్క ఉద్దేశములు

1. ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు ఏయే ఉద్దేశములతో నెలకొల్పబడినది?

2. ఈ యుద్దేశము అన్నియుగాని, లేక కొన్నిగాని ఎంతవరకు ఫలించినవని మీ యభిప్రాయము?

3. అట్టియుద్దేశము లెంతవరకు ఫలించుటలేదని మీ యభిప్రాయము.

4. అట్లుఫలింపకపోవుట కేవల కారణములను జూపగలరా?

5. అట్టి యుద్దేశము లెట్లయినను ఫలించవలెననియే మీరునుచున్నారా, అవివయమున మీరెట్టిపనులలో నొసగియున్నారా?

6. ప్రైవేటులకు మిరొసగు జబాబులనుబట్టి, మీ యభిప్రాయము ప్రకారము, డిపార్టుమెంటునకుండవలసిన ముఖ్యోద్దేశములేవి?

7. పడక యుద్దేశములకు మిరొసగు ప్రాముఖ్యతనుబట్టి వానిని పరస్పరమున పేర్కొనుదు.

అవారముకొరకు చేపలనష్టము

8. ఈస్థానమునది ప్రజలకు అవారముకొరకు కావలసినన్నిచేపలు పట్టుకొనబడుచున్నవనియే మీ రభిప్రాయపడుచున్నారా?

9. ఇతరవిధములగు కాకేతర హావదార్థముల కంటే చేపలయాహారము చాకయినదా?

10. ఇంతకంటే నెక్కువచేపల యాహారమును ప్రజలు గోరుచున్నారా?

11. ఎక్కువగా పట్టయిచేయునెడల అట్టికోర్కెలుబట్టగలదా?

12. పట్టయి అధికము గావించుచో, అది నులభ్యముగా ఖర్చుకాబడుట కవకాశమేదయినగలదా?

చేపలుపట్టు సాధనములయందు దభివృద్ధి

13. చేపలుపట్టు ప్రస్తుతసాధనము లుపయోగకరముగా నున్నవా?

14. ఈరాజధానిలో

(ఎ) చేపలుపట్టువిధ్య

(బి) పనిముట్లు

(సి) చేపలుపట్టు స్థలములు

యా మూడు విషయములలో నేనయిన యభివృద్ధి లిట్టివి గావించబడినవా?

15. ఏవియుగావించబడనిచో, అందుకు కారణములేవి?

16. ఏవయిన యభివృద్ధి మార్గములను మీరు సూచించగలరా?

లోతునముద్రములో చేపలుపట్టుట

17. డిపార్టుమెంటు అధీనములో నెన్ని యొడలున్నవి?

18. అట్టియొడలన్నియు గూడ నుండవలసిన యవసరమున్నదా?

19. వానిసంఖ్య తగ్గింపవచ్చునా?

20. ఈ పడవల మూలమున కాబడు ఖర్చు తగ్గింప సాధ్యమనా?

21. అట్లుచో నెంతవరకు?

22. చేపలు పట్టుపడవ డిపార్టుమెంటుయొక్క అధీనమున కెప్పుడువచ్చెను?

23. అదివచ్చిన నాటినుండి దానిచే నేమేమిపనులు గావించబడినవో వివరముగా చెప్పుదు?

24. అది మొట్టమొదట నేయుద్దేశముతో నెంతవరకు పని గావించబడినది.

25. ఈ క్రిందిపనుల కొరకది యెన్నిసారు లుపయోగించబడినవి?

(ఎ) ఉప్పును మోయుటకు

(బి) ముత్యాల సకాకము కొరకు.

(సి) ఇతర పనులకు.

26. దాని నితరవిషయముల నుపయోగించుటవలన దాని మొదటియుద్దేశమున కేదిగలదు నయిన భంగము గల్గినదా?

27. ఆ యుద్దేశము కొనసాగుట కది యుపయోగించుచున్నదా?

28. పరిశోధన కార్యముకొరకు అవసరమును సాధన సామగ్రితో నదియు మార్చబడియున్నదా?

29. దానితో శాశ్వతమును పరిశోధనకార్యము చేయ నుద్దేశంపబడినది?

అపరిశోధన కేవల కౌశ్రియసంబంధమునదా, లేక, చేపలు పట్టు నులభ్య సాధన మార్గములగు పారిశ్రామికవిషయములకు సంబంధించినదా?

30. అందుకొరకు అవసరమును ఉద్యోగులు నియమింపబడిరా?

31. కెప్టాను క్రిబ్బుగారెప్పుడు నియమింపబడిరి?

32. వీరింతకాలమునుండి ఉద్యోగములో నున్నారా?

33. వీరిచే గావించబడిన పనియేమి?

34. వీరి కవసరమును సహాయ సౌకర్యము లొసగబడెనా?

35. వాకిక్రింద నెవరయినను శిక్షనుబొందుచున్నారా?

36. ఈచేపలుపట్టు పడవకొరకు సంవత్సరమున కెంత ఖర్చు కాబడుచున్నది?

37. లోతునీళ్లలో చేపలుపట్టునుగూర్చి తెలిసికొనుట కేవలము ప్రయత్నము గావింపబడినదా?

38. చేపలు పట్టువాండ్రు సముద్రపు టాడ్డునుండియెంతవరకు సాధారణముగా బోదురు?

39. అంతకంటే నెక్కువ దూరమున కేలబోదు?

40. వారి నాటకంపరమనది దూరమా లేక లోతా?

41. చేపలుపట్టు పడవ సముద్రపు టాడ్డునుండి యెన్నడునును బోయి యుండిన అత్యధిక దూరమెంత?

42. లోతు సముద్రములో చేపలు పట్టుటకు దీనికిగల శక్తియెంత?

ఉప్పుచేపలదొడ్డు

43. ఉప్పుచేపల దొడ్డును ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటుకు మార్చుటకు ముఖ్యోద్దేశమేమి?

44. అట్టిమార్పువలన నీయుద్దేశ మెంతవరకు ఫలించినది?

45. ఇంతకంటే నెక్కువ యుపయోగకరమును పని గావించబడుటకును, మంచిరకపు ఉప్పుచేపలు తయారుకాబడుటకును వీరి పరిపాలనావిధానము దింక నెట్టి మార్పులను మీరు సూచించెదరు?

46. చేపలదొడ్డుకు పట్టయి కాబడుచున్న ఉప్పు యొక్క నెల మొచ్చింపబడవలెనా, లేక నల్లే యుండవలెనా లేక తగ్గింపబడవలెనా?

47. తక్కువవరకు ఉప్పు యొక్కవగా పట్టయి కాబడగలదా?

48. ఉప్పు నెవరు పట్టయి చేయవలెను, మద్రాసు ప్రభుత్వమా లేక యండియా ప్రభుత్వమా?

49. భరత్గింపుటవలన ముఖ్యముగా లాభము బొందు వారెవరు? చేపలు పట్టువాండ్రా ఉప్పుచేపలు కేయలారా కొనువారలా లేక మధ్యవర్తులా?

50. ప్రభుత్వము ఉప్పుభరతేల తగ్గింపవలెనో కారణములనేమియును సూచించగలరా, అందుకు ప్రభుత్వ మంగీకరింపగలుగుటకేవలము న్యాయాధారములున్నవా?

51. ఉప్పులో నూరజేయబడుచున్న చేపల మొత్తమెంతో మీకు తెలుయునా?

52. అంతకంటే నెక్కువ కొరబడుచున్నదా?

53. అట్లుచో అట్టి కోర్కెను దీర్చుటకు మీరిచ్చు సలహాలేమి?

54. ఉప్పుచేపలదొడ్డు యింకను తక్కువఖర్చుతో పోషింపబడగలదా?

55. ఈ రాజధానిలో ఉప్పుచేపలదొడ్డు యితర నాగరిక ప్రదేశములలో వలెనే సంరక్షింపబడుచున్నదా?

56. లేనిచో, మీరేవయిన యభివృద్ధి మార్గములను సూచింతురా?

57. ఊరేవయిన పద్ధతులును, ఆరోగ్య పరిస్థితులును తృప్తికరములుగా నున్నవా?

58. లేనిచో, ఎట్టి యభివృద్ధి మార్గములను మీరు సూచింతురు.

59. అట్టి యభివృద్ధి గావించుట కెంతఖర్చుకాబడును?

60. అఖర్చు భరింపబడుటెట్లు?

ఛాలీయం ఫిషరీస్ క్యానరీ

61. ఛాలీయంపట్ల పనిచేయుచున్న ఫిషరీస్ క్యానరీ గూర్చి మీకేవలము తెలియునా?

62. దానియుద్దేశ మెంతవరకు ఫలించినది?

63. ఈసంస్థ అన్యదేశీయులకు శిక్షణ మొనగుటకుపయోగింపబడెనా?

64. అట్లు రక్షణము బొందిన వారెవరయినను క్యానరీ గు వ్యవహారములో నెచ్చటనయిన నియమింపబడియున్నారా?

65. ఛాలీయం క్యానరీ బోయి క్యానరీలు మరియెచ్చట నయిన నున్నవా? అట్లున్నచో నవి ప్రస్తుత స్థితిలోనున్నవి?

66. ముఖ్యముగా అన్యకమునకు తయారుకాబడినచేపలు అన్యదేశీయులనుండి దిగుమతికాబడు చేపలతో మార్కెట్టులో పోటీకి నిలువజాలకుండుట నిజమేనా.

67. అందుకు కారణము లేవియని మీ యభిప్రాయము.

68. ప్యదేశములో అన్యకమునకు తయారుకాబడు చేపలు విరివిగా చెల్లుటకు మీరేమయిన సలహా నొసగగలరా?

69. భారతదేశమునకు మొత్తముగాను మద్రాసు రాజధానికి ప్రత్యేకముగాను విదేశీయులనుండి దిగుమతికాబడు చేపలమొత్తముగూర్చి మీకేమయిన తెలియునా? అట్టిచేపల నెవరు దిగుచున్నారో మీకు తెలియునా?

టానూరువద్ద పరిశోధనశాల

70. టానూరు వద్ద నున్న పరిశోధనశాలయొక్క పరిగూర్చి మీకేమయిన తెలియునా?

71. ఈ సంస్థ యేయే ఉద్దేశముతో నెలకొల్పబడినది?

72. ఈ యుద్దేశ మెంతవరకు ఫలించినది.

73. ఈ సంస్థ కేవలము యభివృద్ధి మార్గములను మీరు సూచించగలరా?

74. ఇచ్చట గావించబడిన పరిశోధనా ఫలితము లెంతవరకు నీ క్రింది విషయముల నుపయోగింపబడినవని మీ యభిప్రాయము?

(ఎ) ఉప్పుచేపలు తయారుచేయుట.

(బి) చమురుదీయుట.

(సి) రెట్లు తయారుచేయుట

(డి) ఫిష్ మిల్ తయారుచేయుట.

భూప్రదేశపు ఫిషరీలు

75. ప్రస్తుత మనుసరింపబడున్న విధానమెది?

76. ప్రభుత్వోద్దేశమేమి?

77. ఈ రాజధానిలో, భూప్రదేశ ఫిషరీల యొక్కయు, సముద్రప్రదేశ ఫిషరీలయొక్కయు, ప్రాముఖ్యముల గూర్చి మీ యభిప్రాయమేమి?

78. ఈ క్రిందివిషయాలలో చేపలను బెంచుట కింతవరకు గావించబడిన యభివృద్ధి కార్యమేమి?

(ఎ) నదులు

(బి) చెరువులు

(సి) మంచినీటి సరస్సులు

(డి) రిజర్వాయర్లు

79. ఈ స్థలమునుండి చేపలెంతవరకు పట్టయికాబడుచున్నచో తెలుపు వివరములేవయిననున్నవా?

80. ఈ వ్యవహారములో చేపలుపట్టు వృత్తివలంబించుచున్నవారి సంఖ్యనుబట్టి వివరములేవయిన నున్నవా?

81. ఈ స్థలలో శాశ్వతమును చేపలెక్కువ వేగముగా పెరుగనో కనుగొనుటకేదయిన పరిశోధనగావించబడుచున్నదా?

82. ఎన్నిజిల్లాల లోకలుబోర్డులనుండి యెన్ని చెరువులు దీనికోబడియున్నవి.

83. ఈలోకలుబోర్డులకు సంవత్సరమునకెంత మొత్తము చెల్లింపబడుచున్నది?

84. గుత్తనుండివచ్చు రాబడియెంత?

85. యావత్తు మొత్తము న్యాయముగానే ఖర్చుకాబడుచున్నదా? ఆ మొత్తమెంత?

86. ఎన్నిచేపలములున్నవి? అచ్చట యే విధముగా పని జరుగుచున్నది. దాని ఫలితములేమి.

87. చేపలముల కగు ఖర్చుకు తగిన ఫలము చేకూరుచున్నదా.

88. పనిచేయు విధములలో నేవయిన నభివృద్ధి మార్గములను మీరు సూచింతురా.

89. భూప్రదేశపు జలాశయములలో డిపార్టుమెంటుచే కూడబెట్టబడిన చేపలు అక్రమముగా పట్టుకొనబడుండ నాటకంపరులకు డిపార్టుమెంటున కెంతవరకు అధికారము గలదు.



90. ప్రతిపాదన ప్రస్తుత మెవరి యధీనమున నున్నది?
91. అట్టి యాద్యోగి తన నియంతృత్వ కార్యమును నెరవేర్చు గలుగుటకు ప్రత్యేక శిక్షణమును బొందియున్నాడా?
92. కొన్ని ప్రత్యేక తరగతి చేపలకు సంబంధించిన చిల్లర పరిశోధనలను నిర్వహించు గాని కొందర చేప వాలయలు నిర్వహించుటకు ఆద్యోగి నొక ప్రత్యేక శిక్షణము బొందు మార్గముల చేపంపనకు మీరు నూచింతురా?
93. లాప్రెస్టెట్ ఫోటో యెన్ని చొట్లలో నెంత ఖర్చుతో పెంచబడుచున్నది?
94. ఈ చేప లేవడము గానుపయోగించబడుచున్నది?
95. ఖచ్చిత తగిన ఫలితము చేపబడుచున్నదా?
96. అభివృద్ధి మార్గముల చేపయిన నూచింపగలరా?

చేపలలో వివిధజాతులు

97. మీ జిల్లాలో చేపజాతుల చేపలు ఆరికముగా నుపయోగించునది మీ యభిప్రాయము?
98. చేపలలో గాని లేక ఫిషరీలలో గాని సంబంధించిన సమస్య యేదయిన ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటుచే పరిష్కరింప బడవలసియున్నదా?
- ముత్యాల ఫిషరీలు
99. ఈ రాష్ట్రములో ముత్యాల ఫిషరీల చరిత్రమును సాధ్యమగునంత సంగ్రహముగా నొనగలరా?
100. ఈ పరిశ్రమతో సంబంధముగల యెక్కువ ప్రాముఖ్యమును సమస్యలేవో మీరు చెప్పగలరా?
101. ఇంతవరకు నడుపబడిన ప్రయత్నములు ఫలించినదా?
102. ఈ ప్రయత్నములో నేపయిన నభివృద్ధి మార్గములను నూచింపగలరా?
103. ప్రస్తుత ఖచ్చితగొనబడినదా?
104. ముత్యాల ఫిషరీలలో నేపయిన యభివృద్ధి మార్గములను నూచింపగలరా?
105. సమాద్రములో మునుగవలసిన యావరము దొరికి సోపుటకేవలము యంత్రసాధనములు పయోగపడగలవా?
106. ముత్యాల ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటుచే స్వయముగా పడుపబడుచున్న యావరములెలా?
107. ఫిషింగునాకులను కంట్రాక్టరుల కమ్మిచేయుట లాభకరమేనా?
108. ముత్యాల ఫిషింగుతో సంబంధించిన కార్మిక సమస్యలేవో?
109. కార్మికుల పట్ల, లేక బాల్యిక పరిస్థితులు, బాగు పడుట కేవలము నలభాగం నొనగలరా?
110. ముత్యాల ఫిషరీలతో, సంబంధించిన పరిశోధన కార్యమేదయిన జరపబడుచున్నదా?
111. లేనచో, నెట్టి పరిశోధన నయిన మీరు నూచింతురా?

శంఖు ఫిషరీలు

112. ఈ రాష్ట్రములో శంఖు ఫిషరీల సాగునైన చరిత్ర సాధ్యమగునంత సంగ్రహముగా నొనగలరా?
113. ఈ పరిశ్రమకు సంబంధించిన యెక్కువ ప్రాముఖ్యమును సమస్యలు లేవగలరా?
114. ఇంతవరకు సలుపబడిన కార్యములు ఫలించినదా?
115. ఈ పనులయం దేవయిన నభివృద్ధి మార్గములను నూచింపగలరా?
116. ఈ పరిశోధకు కావలసిన ఖచ్చిత ప్రస్తుతపరికరాలతో తగ్గింప పొందునా?
117. శంఖములను బుచ్చకొనుట కేవలము నులభసాధనములను నూచింపగలరా?
118. పట్టికొనుటకు సమాద్రములోపల మునుగవలసిన యావరము లేకండె యంత్రసాధనము లేవయిన నుపయోగ పడగలవా?
119. శంఖు ఫిషరీల క్షయవారము డిపార్టుమెంటుచే స్వయముగా నడుపబడుచున్న యావరములెలా?
120. ఫిషింగునాకులను కంట్రాక్టరులకు నుత్తరములు లాభకరమా?
121. గవర్నమెంటు సామ్రాజ్య డిపార్టుమెంటు గుత్తడిచ్చి పనిచేయుటకు డిపార్టుమెంటున కెంతవరకు శక్తియును ప్రయత్నములు మీ యభిప్రాయము?
122. ఇది ప్రైవేటు స్వహస్తముతో జోక్యము కలగ జేసికొనుటయగునా?
123. శంఖు ఫిషింగుతో సంబంధముగల కార్మిక సమస్య లేవో?
124. కార్మికుల పట్ల గాని లేక కార్మిక పరిస్థితులు గాని బాగుపడుట కేవలము నలభాగం నొనగలరా?
125. శంఖములతో సంబంధించిన పరిశోధన కార్యమేదయిన నుపబడుచున్నదా?
126. లేనచో, నేపయిన పరిశోధన కార్యమును మీరు నూచింపెదరా?

పరిశోధన

127. ఆద్యోగిలలో నేతాభి ప్రస్తుతము పరిశోధన కార్యమునకు తగిన సాగర్వమును గలిగియున్నది?
128. ఇంతవరకు ఏ కేంద్రమును గురించి ముఖ్యము ఫలిత మేమయినా?
129. అట్టి పరిశోధనా ఫలితములు ప్రచురింపబడినదా? అట్లగుచో విషయములెలా?
130. ఏ. ము. నొ. ప్రత్యేక బాల్యిక గాని పరిశోధన సంపాదించునదా?
131. అట్లగుచో, నెట్టి విషయములలో, నేరే ఫలితములతో?
132. చాగనాల్ గురించి తెలిపవలసినదా?
133. పశ్చిమ సముద్రతీరమున నార్మెన్, మాకెరెల్, పూర్తిగా సదృశ్యమును బొందుట నిజమేనా? అట్లగుచో నేయే ఫలితములతో?
134. సంవత్సరములో కొన్ని ప్రత్యేక ఋతువులందే యివి సాగుచుట నిజమగునా?
135. ఇవి కొద్దిమంది ప్రయత్నములతో గానగల సర్వశక్తి కులు యెన్నమా?
136. ఇది యసామాన్య పరిస్థితియని మీరు నూచురా?
137. అట్లగుచో, వివిధ కారణముల నశ్వక్షింపుట కెట్టి పరిశోధన గానపడవలసినది?
138. ఇవి పరిశోధించు పిలుగుజిత్తినా?
139. ఈ విషయమును గురించి పరిశోధించడం ద్వారా యితర చేపజాతు లేవో?
140. ప్రస్తుతమును పరిశోధనాద్యోగిలకు చాగనా తయరగురా?
141. లేనచో, పరిశోధన నెక్కడ చేయటం కెట్టి ఫలితముల నొనగలరా?
142. ప్రస్తుతమును పరిశోధక కాఖ్యయొక్క యదృశ మెట్టి కార్యము మెట్టి?
143. ఫిషింగు ఫలితములకు సాధికముగా నున్నట్లు కేంద్ర న పరిశోధన నూచింపగలరా?
144. 100 ఫాదములలో తుకంటె నెక్కడ వలె తున ఫిషింగు ఫలితముల నొనగలరా? సమస్యలు బుట్టినదా?
145. ఈ సమస్యలు యెక్కువ వరకు పరిష్కరించునదా? ప్రాంత ఫిషింగు ఫలితములను గమనించు ప్రయత్నములు సలుపుటయొక్క చేపలు పట్టువా? (అ) తమ ప్రయత్నములను బట్టి వాగలగుటకు తగిన విద్యాపరికరాలను గానగలరా? డిపార్టుమెంటుకు లాభకరమని మీరు దలంతురా?
147. ఇందుకారకు, రాబోవు పది సంవత్సరములలో డిజిట్రైజుమెంటుచే నెట్టి పరిశోధన సలుపబడవలసినది? ఇందుకొరకు గానగల పరిశోధనాద్యోగిల విషయమునను సాధన సామగ్రి విషయమునను మీ యభిప్రాయ మేమి?
148. "లేడిగోవర్న్" అని పిలువబడు చేపల పట్టుపడవ మొక్క ప: గూర్చి మీ కేవలము చెబియునా?
149. దీనితో నేపయిన పరిశోధన గావించబడినదా? అట్లగుచో నెట్టి ఫలితములతో?
150. పరిశోధన కార్యమునకు సాధన సామగ్రి నెంత వర కిది సాందియున్నది?
151. అట్టి పరిశోధన కింకన గానగలయన్న యితర సాధన సామగ్రి యెట్టి?
152. సమాద్ర జీవకాస్త్ర పరిశోధన యేదయిన ప్రస్తుతము సలుపబడుచున్నదా?
153. అట్లగుచో, స్క్రిండింగు యావరం తంతవరకు దీనిపై నాధారపడియున్నది?
- (ఏ) సమాద్ర ఫిషరీలు.  
(బి) ముత్యాల ఫిషరీలు.  
(సి) శంఖు ఫిషరీలు.
154. సమాద్ర జీవకాస్త్ర పరిశోధన యొక్క నేయే యితర విషయములలో సలుపబడవలసినది?
155. ఏవిధమున సమాద్ర జీవకాస్త్ర పరిశోధన ప్రస్తుత మత్సరసరము మీ యభిప్రాయము?
- (ఏ) భూప్రదేశ ఫిషరీల పరిశోధన
156. భూప్రదేశ ఫిషరీల విషయమున నేమి మార్గముల ననుసరించి పరిశోధన గావించబడినది?
157. ఇవియున్నయి గాని లేక కొన్ని గాని ప్రస్తుతము విడిచిపెట్టుబడెదదా? ఇంకంటె నెక్కువ ప్రాముఖ్యముగనవి యొకేయిన గలవా?
158. సదరు కార్యమునకు ప్రస్తుతమున్న యాద్యోగిలు చాలాననియే మీ యభిప్రాయము?
159. లేనచో, మీరేమి సలహాల నొనగెదరా?
- (బి) తెక్సలాజికల్ రీసెర్చి
160. ఫిషరీలకు సంబంధించిన జీవకాస్త్ర పరిశోధన యొక్క యా, తెక్సలాజికల్ పరిశోధన యొక్క యా, వివిధ ప్రాముఖ్యములగునా? మీ యభిప్రాయ మేమి?

161. వానివాని ప్రాముఖ్యములకు తగినట్లుగా నెంత వరకు ప్రస్తుతాద్యోగిలచే పని నడుపబడుచున్నది?
162. ఆవసరముననో నెట్టి మార్పులను మీరు నూచింపెదరా?
163. పడవలు, బాలు, చేపలు వివిధములు వీని నభివృద్ధి గావించుట కింకనకు సలుపబడిన కార్య మెట్టి?
164. ఈ పరిశోధనా కేంద్రములకు సరఫరాపడెదరా?
165. పట్టుబడిన చేపలను బాగ్య తరెట్టుబుండును, వానినందె యితర పదార్థములకు తయారేయబడుండును, ప్రస్తుత సమస్యలను బట్టి పదార్థములలో నెట్టి యభివృద్ధి లనుపరమని మీ యభిప్రాయము?
166. ఈ క్రింది విషయములలో నెంతవర కెట్టి పరిశోధన గావించబడియున్నది:—
- (ఏ) నానావిధ చేపజాతులయొక్క క్రొవ్వ.  
(బి) క్రొవ్వను శుద్ధిచేయుట, దాని యావర గుము.  
(సి) ఫిషింగు.  
(డి) చేపలెట్లు.  
(ఇ) ఆద్యోగిలకు జేయవలసిన పదార్థము.  
(ఎఫ్) గ్యాసింగు.  
(జి) చేపలకు బాగ్య తరెట్టు యితర పదార్థము.
- (ఏ) అక్టోరియం
167. సమాద్ర జీవకాస్త్ర పరిశోధనకు ఆక్టోరియం మొక అవసరమును పోషించునా? మీ యభిప్రాయము?
168. పరిశోధనకు మాత్రమే గాక, ప్రజాప్రబోధము నకు గూడ ఆక్టోరియం మొక సాధనమయే మీ యభిప్రాయము?
169. ప్రస్తుతము ప్రజానానాధనము ఆక్టోరియము అభివృద్ధి గావించబడవలసినది మీరు దలంతురా? అట్లగుచో నేయే విధముల?
170. ఇంక నెక్కువ ఆక్టోరియము లితర ఫలితములతో గూడ సావించబడవలసినది మీ యభిప్రాయమా? అట్లగుచో నెట్టి పద్ధతి?
- రవానా చేయుట
171. ఫిషింగు పరిశ్రమలో నెట్టి కెట్టిరవానా సాగర్వములు అవసరము మీరు దలంతురా?
172. ఇవియంతవర కెంతవర కెట్టి విధియున్నది? ఎట్టి యభివృద్ధి మీరు నూచింపెదరా?
- సాంఘిక కార్మిక సంబంధము గు పనులు
- (ఏ) సహకారము
173. చేపల పట్టువాండ్రయందును ఫిషింగు పరిశ్రమ యందును, సహకారాద్యము మొదలగు ప్రత్యేక నెట్టి విధియున్నది?
174. ఈ యెన్నట్లుగా నేపయిన మార్పుగాని లేక యితర యభివృద్ధి గాన మీరు నూచింపెదరా?
175. ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు ఆద్యోగిలకు కొంత డిజిట్రైజుమెంటు ఆద్యోగిలకు సహాయము చేయు ప్రస్తుత యెన్నట్లువలన నేపయిన ఫలితము చేపారినదా లేక చేపార గలదా?
176. ఏవయిన మార్పును నూచింపెదరా?
177. (ఏ) చేపలను పట్టుటకును (బి) చేపలను ముట్టుకును చేపలు పట్టువాండ్ర సహకార సంఘము లేన్నట్లు చేయుట కింతవర కెట్టి ప్రయత్నములు గావించబడినవి.
178. అట్టియెక్కుము లెంతవరకు ఫలించినవి?
179. ఆ విషయములలో నభివృద్ధి కేదయిన నూచన గావించురా?
180. సహకార సంఘముల యభివృద్ధికొరకు ప్రత్యేకముగా ద్రవ్యసహాయ సౌకర్యములు అవసరము మీరు దలంతురా.
181. ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు సహకార సంఘములతో జేయుచున్న పని ప్రస్తుతము పశ్చిమతీరమున మాత్రమే జరుగుచుండుట నిజమేనా.
182. అట్లగుచో నీపరి తూర్పుతీరమున గూడ నడుపబడుటకు మీరు సలహానిచ్చెదరా.
- (బి) విద్య
183. మనదేశమందలి ప్రస్తుత ప్రాథమిక విద్యావిధాన మొంతవరకు చేపల పట్టువాండ్ర యవసరములకు తగియున్నది. వారి నెంతవరకు విద్యావంతులు గావించినది.
184. ఈ సంఘమునకు విద్యావిధానము మార్పు జేయవలసినది మీరు దలంతురా.
185. అట్లగుచో నది యేవిధముగా నేర్పాటు చేయబడవలెనా, ఎంతవర?
186. చేపల పట్టువాండ్ర కొరకు ప్రత్యేకముగా పాపింపబడుచున్న పాఠశాలలేన్నవి.
187. వానియందే జేయవలసిన ఫలించినది.
188. ఈ విధానముపై నడుపబడుచు నభివృద్ధి గావించబడవలెనా?
189. ఇది తూర్పుతీరమున గూడ ప్రత్యేక నెట్టి విధి వలెనా?

190 ఈ క్రింది విషయములలో మీ కెట్టి సలహా నొస గెదరు?

- (ఏ) కౌన్సిలలోని సభ్యులు
- (బి) ఉద్యోగులు
- (సి) సాధన సాధిని.
- (డి) ఈ గ్రామములకు ఉద్యోగులను దెచ్చిపొందవలెను.

191. అధికారముయొక్క వివిధకామాలలో ఆ ప్రతి ఒక్క ఒక్కదానినూ, టెక్నికల్ కల్పనలనూ, అవివరము గాకుండా పరిగెంత యభివృద్ధిని యీ పరిశ్రమ గాంచినదని మీకు దలం చురా?

192. అట్లగుచో, సభ్యుల కార్యమున కేయేసాధనముల ను, ఏయేఫలములను, మీరు నూచించెదరు?

మాదిరిజంతువుల సప్లయ

193 భారతదేశముయొక్క మాదిరిజంతువులను పోలకా లకు సప్లయచేయుట అవసరమని మీకు దలంతురా?

194. అట్లగుచో, ఈ కార్యమును ఫిమరీస్ డిపార్టుమెంటు పూనుకొనలేదా? లేనిచో, నెవరు పూనుకొనలేను.

195. ఈ విషయమున మీ కేమయిన సలహాల నొసగె దరా?

ఉద్యోగులు

ఫిమరీస్ డిపార్టుమెంటుయొక్క పరిశోధన కార్యము నకు గావలసిన నానావిధ ప్రవీణులను యెంతవరకు యేకకా ర్యమున గలిపి పనిచేయించవచ్చును?

197. డిపార్టుమెంటుచే ప్రస్తుతము నంపబడుచున్న పరి పాలనావ్యవహారములపై నెంతవరకు ఫిమరీలవలె శోధన ఆధార పడియున్నది?

198. పరిపాలనావ్యవహారములకు శరీరశాస్త్రమునకు మెంత వరకు ఒప్పగింపబడినదిని మీయభిప్రాయము.

199. డిపార్టుమెంటులోనున్న ప్రవీణులు పరిపాలనా వ్యవహారములనుండి యెంతవరకు విడదీయబడవచ్చును.

200. ప్రస్తుత పరిపాలనావ్యవహారములో మార్పుగావింపవల సిన యవసరమున్నదా?

201. అట్లగుచో నెట్టిమార్పులను మీకు నూచించుట?

202. ఉద్యోగలపంఖ్యను క్రిందిపరచునా?

203. ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్న పరిశోధక పరిపాల నా వ్యవహారముల ప్రస్తుతావస్థను సరములకు చాలినంతమంది గలరా? మీకు నూచించు మార్పులనుబట్టి యిం క నెక్కొనమండి గావలసియుండురా?

204. ప్రస్తుతకేతనములు ఆకర నీయములనియే మీకు దలంతురా? లేనిచో, నెట్టి మార్పులకు మీరు నూచింతురా?

205 ఒక ప్రవీణుడగు బయోకెమిస్టు సైన్సు స్టడీస్ ని యమింప మీకు సలహానొసగుచో ఇతడు డిపార్టుమెంటు యొ క్కు శాశ్వతోద్యోగిగా నుండవలెనా లేక అధికకేతనముమీద నొక నియమిత కాలమునవరకుండవలెనా? అట్టి సందర్భములో ఈ యుద్యోగికి భారతీయులకు కిక్కురేమొనగుట కెట్టి సౌక ర్యములను మీరు నూచింతురా.

ఆర్థికవిషయములు

206. డిపార్టుమెంటుయొక్క జమాఖర్చుల మొత్తము తెలిసె?

207 ఉద్యోగుల నిమిత్తము ఖర్చయెంత? ప్రోగ్రెస్ షిప్లకు, ఆఫీసుఖర్చులు క్రింద మొత్తమెంత?

208 సమాప్త ఫిషింగు, పరిశోధనల కెంత ఖర్చు?

209 భూప్రదేశ ఫిషింగు, పరిశోధనల కెంత ఖర్చు?

210 ఇతరవిషయములక్రింద కాబడు ఖర్చుతో పరిపా లిన్యయెడల, పరిశోధనక్రింద కావలసినంత ఖర్చు కాబడు చున్నదా?

211 టెక్నికల్ కల పరిశోధన నిమిత్తము ప్రస్తుత మెంత ఖర్చు కాబడుచున్నది?

212 చేపలు నట్టువాండ్రు విద్యకొరకు డిపార్టుమెంటుచే నెంతఖర్చు కావడుచున్నది?

213 ఉప్పుచేపల దొడ్లకు డిపార్టుమెంటుచే నెంతఖర్చు కావడుచున్నది?

214 చాలీయం క్యాసరీ సాంవత్సరిక వ్యయమెంత?

215 బానూరు పరిశోధనకాల కెంతఖర్చు?

216 ఆక్సెరీయమున కెంతఖర్చు?

217 మాదిరి జంతువుల సప్లయకి సంబంధించిన సాంవ త్సరిక వ్యయమెంత?

218 మత్స్యల ఫిమరీలకు సాంవత్సరిక వ్యయమెంత?

219 శంఖు ఫిమరీలకు సాంవత్సరిక వ్యయమెంత?

220 చేపలునట్టువాండ్రులో సహకార ప్రచారము నిమిత్తము డిపార్టుమెంటుచే ప్రస్తుత మేమయిన ఖర్చు కాబడు చున్నదా?

నూనెజాతి వృక్షములు

పైరుజేయువిధము - వానియుగములు

శ్రీ సి. కె. కాసల్యాకన్య గారు యువన్యాసము

నూనెదీయు వృక్షజాతులను పైరుజేయుటను గూర్చియు ఆరికముగ వానిలను గల్గినట్టి ఉపయోగములను గూర్చియు, వాని నేయేవిధమున కాపాడవలసిన విధానములగున్న (శ్రీమతి సి. కె. కాసల్యాకన్య బి. ఏ ఎల్. టి. క్రిస్టమేరీ కళాశాల యందు ప్రాఫెసరు) గారు నిన్నటి సాంఘికము క్రైస్తవ కళాశాలయందు చిత్రపటప్రదర్శనముతో ఉపన్యాసము గా విందిరి. విశాఖ నుండి ప్రమాణవంతర మీనూనెదీయు వృక్ష జాతుల పైరుజేయు విషయము ప్రాధాన్యమును వహించెను. వాటినిండి యెన్నడొకప్పుడ ఈ వృక్షజాతుల పైరుజేయుట యందును, నూనె ముందులను నూనెకరణము లనేకములు కనిపెట్టబడుచున్నవి ఈ వృక్షముల నుండి దీయు నూనెను (1) "ఫిక్సుడు ఆయిల్" (2) ఎస్సెయింట్ ఆయిల్ (3) మెడికలు ఆయిల్ అని మూడు తెగలగు విభజింపవచ్చును. ఫిక్సుడునూ నెలలో ఆరుదము, వేగకరమునూ, కొబ్బరినూనె, సువ్వునూనె, వేపనూనె మొదలైనవి వేరూ "ఎస్సెయింట్ నూనె"నూనె, సైట్రా నెల, నెటివ్, కానగ్రామొదలైనవి. మెడికల్ నూనెలలో క్రొటను, కొవ్వొత్తులనూ, కామూనట్ మొదలైనవి చేరెను.



శ్రీమతి. సి. కె. కాసల్యాకన్య గారు బి. ఏ. ఎల్. టి., బి. యన్. సి.,

ఉపన్యాసముల వీధి "ఆఫ్ ఫిష్ ఆండ్ ఫిష్" చెట్ల యొక్క చిత్రపటములను జూపెట్టి 60 సంవత్సరముల క్రితము వీనిని పోషాత్మకదీయులు జావా, నుమ, త్రోడ్యరములందు ప్రతే క పెట్టిరనియు, ప్రస్తుతము కొబ్బరినూనెయొక్క సానము నీనూనె ఆకలిమించినదనియు, మలయాద్వీపముందు ప్రస్తుతము 50వేల యకరములు ఈ చెక్కెండి సాగుజేయబడుచున్నవనియు నింపాలద్వీపముందు 1915 నుండి ప్రాంతమున ప్రతేక పెట్టబడె ననియు, కాని సింక్వాలయందు కొన్ని భాగములీపం టకు తగినసా రవంతయు గలవిగా నట్లుకనుగొన బడెననియు, భారతదేశముండి టీపలనే తిరుమాచునందు మాత్రము రామునిమినగారిచే నీపెట్ట ప్రతేక పెట్టబడెననియు, శక్తివంతము ఈ వృక్షజాతి పైరుగుట కనుకముగు భూమిగాదని రామునిమినగారి యభిప్రాయ మని పలికిరి.

ఈ ఆఫ్ ఫిష్ నూనె చెట్లయందు కొబ్బరి చెట్లయందు దెచ్చి భేదములగునో అన్ని వివిధ రకములనున్నది. వీని యన్నిటిలోను నూనెగల తెగలు ముఖ్యములు. వీనికా యలయందలి దీప్తల మండమునుబట్టి ఈ వృక్షముల విభజనను గావింపవచ్చును.

ఈదీప్త లెంత సన్నముగ నుండిన అంత శ్రేష్ఠమైనజాతి గ నెన్నబడును. వీనియన్నిటిలోను "పెటీ" యను జాతివృక్ష ము చాల ఉత్తమ మైనది.

సాగుజేయుట

ఈ వృక్షములసాగు, పంట చాలినంతవరకు ముఖ్యమైన యాధార పడియుండును. ఆ వర్షములోక్కడో నొక మాడుగా గాక ఆయా కాలము లందు యధోచితముగ కరువువలెను. తగినంత వర్ష పాతముండి భూమిలో శ్రేష్ఠ బాగుగా నొచ్చుకొని విస్తరింపబడి కనువగు ప్రదేశ మీపంట కనుకములమొదల. మలయాద్వీపముందలి భూమి యీ పైరునకు ఉత్తమ భూమి.

కలుపు దీయుటయందును ఎరువు కట్టుటలోను చాలా జాగ్రత్తను కలిగియుండవలెను. శ్రీ జాతి వృక్షజాతి వృక్ష ములలో శ్రీ జాతివృక్షము లధికమైనయెడల ఫలములవరిమా ణము తక్కువగు నుండును. అందుచే వృక్షవ కేసరముల వృక్షాదినీ శ్రీ జాతి వృక్షములందు వ్యాపింపజేయుదురు. సహజముగ గాలినలన నీ వృక్షాదీ శ్రీ జాతివృక్షములకు గొంపోబడు చుండును. కల్పితవిధానములనలన పండ్ల గుత్తులు బలిష్ఠములై యుండగలవు.

ఈ చెట్లకు తెరుల దెచ్చెడి వృక్షములలో కొన్ని భా గు వృక్షములు చాల ఉపయోగకరమైనవి ఎలక మొదలైనవి గుడ ఈ చెట్లకు చాలవర్షముకలగజేయును అనిరి. పిమ్మట ఉపన్యాసములీ కాయలనుండి యంత్రములద్వారా నూనె నెట్లు తీయవలసినది ప్రదర్శించిరి.

ఉపయోగములు

ప్రస్తుత మీ నూనెలను శ్రేష్ఠములగు పబ్బలు, కొవ్వు ఇత్తులు మొదలగువానిని జేయవచ్చును. వీనిని కుప్రపరచిన నింకను ఆహారపదార్థములందు వాడకొనుట కుపకరించగలదు. ఈ వృక్షజాతి పైరుజేయుటలను రబ్బరుపంటకు నష్టము కలుగునేమోయని రబ్బరు వర్తకులు భీతినించుచున్నారు. భారతదేశమునందీ పంట నూనెకరణ ఇటీవలనే ప్రవేశపెట్ట బడినది. అదియెవను పూర్తిగా వ్యాపించలేదు. అని పల్కిరి.

వీధి ఉపన్యాస ముంజిత్తు మిగిలబడెను.

సైనిక శాఖ వునర్పి రాణము

సైనికవ్యయ మింకను అధికమగునా?

అలహాబాదు, జూన్ 28:—పయనీరు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. లండనునందలి సైనికోద్యోగులలో ఈ క్రిందివిధంతి వ్యాపించియున్నది భారతీయ నిర్మాణము అసంతృప్తికరముగ నున్నదనియు, వీధి నను ముగించుచున్న భారతీయవల్ల సం పూర్ణముగా లాభముకలగదనియు ఇండియానుంచి యధికాభా గికారులు భయపడుచున్నారని. ఇండియా కార్యాలయమున విధిబరి డిపార్టుమెంటు కార్యకర్త సర్ క్లాడు జేకబుగారు ఈ విషయమై పరిశీలనము గావించుచున్నారని తెలియుచున్నది. సర్ జేకబుగారు త్వరలో భారతదేశమునకు ప్రధాన సయిని కోదో గి వచ్చి ఆధునికపరిస్థితుల ననుసరించి భారత సైనిక వునర్పి రాణమునకు గడంగెదరని చెప్పవచ్చునా? (ఆ. ప్రి)

ప్రాద్దుబూరు డి|| ము|| కోర్టులో

1925 సం|| గుర్తికోర్టు స్కౌట్ 287 E. P. 377/27.

వాది:—రామిరెడ్డి చిన్న వోబుళరెడ్డి, సా|| ప్రాద్దుబూరు.

ప్రతివాదులు:—చూటూరు గంగయ్య వగై రాలు.

యీనెంబరు ఇస్తీయారు నోటీసుకొరకై 30-6-28 తేదీ వాయిదావున్నది. ఆ తేదీన ప్రతి వాదులు హాజరై కోర్టువారియెదుట ఆక్షేపణ యేదయినా వున్నయెడల చెప్పకునేది. లేనంతట వై తేదీన యాలంఖాయమునకు వుత్తర్వు యివ్వ బడును.

4913 వి. శంకరరావుగారు, బి. ఎ. బి. ఎల్., గ్రాద్దుబూరు. వాక్విట్టి.

కావలయును

గుంటూరు తాలూకాబోర్డుక్రింది బాలికా పాఠశాలలో పనిచేయుటకు నుసాధ్యాయురాండ్రు గావలయును. అర్హతనుబట్టి రు 12 మొదలు రు 20 లవరకు వేతనములు యివ్వబడును. ట్రయి నింగు పరీక్షలో పూర్తిగా గెల్పొంది తెలుగు మాతృభాషగాగలవారు మాత్రమే, వయస్సు, సర్వీసు మొదలగు వివరములు డెల్టుయ యోగ్యతాపత్రి కలున్నచో వానిని జతపరచుచు 1-7-28 వ తేదీ లోపుగా మాకు దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును. యోగ్యతనుబట్టి త్వరలోనే ఖాయము చేయడ మగును.

సెం 4914 } చలసాని సత్యనారాయణ చౌదరి  
22-6-28 } పెసిడెంటు.

ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానముయొక్క మంచిచెడ్డలు

రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల నివేదికలు

సంయుక్తరాష్ట్రమునందలి భూస్వాములు, పంజాబునందలి సాంఘికద్యేషములు, సంస్కరణవిధానమున కడ్డువచ్చెను

బీహారునందు స్వరాజ్యపక్షప్రభు. బర్హాయం దెట్టి అలజడియు లేదు

మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వము రిపోర్టు

బ్రాహ్మణేతరపక్షము ప్రారంభమగుట

సంస్కరణములవిధానముగూర్చి మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు తమయభిప్రాయములను యిట్లు చెలిపిరి:— నూటికి 99 పరిపాలనా శాఖల ప్రజాయత్రము జేయుట యీరాష్ట్రము లోనే జరిగెను గాని యింకేరాష్ట్రమునందు లేదు. ఒక్కటి లేవు కాననభిప్రాయము లన్నియు ప్రభుత్వమువారికి సహాయము జేసినవి. మార్కుజరిగెడి కాలమునందు స్థానికస్వపరిపాలనాసంస్థలయందు దోషములుండుట సహజమే. మున్ముందు డెదుర్కొగల పరిపాలనాబాధ్యతను పూర్తిగ నెదుర్కొగలదునని నమ్ముచున్నాము. స్వరాజ్యపక్షమువారు జయప్రదక్షుగ ప్రతిఘటించిరి. ప్రజాయత్రశాఖల పరిపాలన నిలచిపోయెను. 1924 సం॥ జరిగిన యెన్నికలు రెండవ కాసనసభకు యెన్నుకొనబడినవారు నిజమగు ప్రజాప్రతినిధు లని యాధిపరచుచున్న విగాని, ఓటరులలో నెక్కువ మంది ఆక్షరజ్ఞులములేని అజ్ఞానులగుటచే ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు సాగించిన ప్రతిఘటన విధానమునకు వారమతింది యందురాయని సందేహమగుచున్నది. కావున స్వరాజ్యపక్షమువారు నియోజకవర్గముల అనుమతి బడసినట్లుటకు వీలులేదు. సహాయ నిరాకరణవిధానము క్రమేణ వెనుకబడినది. మరాఠీ జిల్లాలలో ప్రారంభమయిన బ్రాహ్మణేతరకార్యమును క్రమేణ వ్యాపించి కొన్ని నియోజకవర్గములలో పట్టుకరమై యున్నది.

అస్సాము

అస్సామునందు ఎన్నికసభ్యుల తేక్కువమంది కార్యనిర్వాహకవర్గ చర్యలను నిరసించుటయే తమపనిగా నెంచినను ప్రతిఘటన మేమియు లేకుండెనని అస్సాము ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు. అన్నిపక్షములవారు స్వరాజ్యయులు సహకొన్ని ముఖ్యవిషయములందు ప్రభుత్వమువారికి సహాయపడుచుండిరి. మంత్రులను యెంచుట వారివారి పలుకుబడిని బట్టియేగాక మతములనుబట్టిగూడ జరుగుచుండెను. కావున మంత్రులు తమసమిష్టిబాధ్యతలను గుర్తింపవలెను.

స్థానికసంఘములందు ద్రవ్యము దుర్వినియోగము శాటంకపరుటకు తగుయేర్పాటులు లేదనెడుట విచారకరము. కాని ప్రజలయందు విద్యావ్యాప్తియొక్క వైన కొలది పాఠశాల త్వముగూడ గుర్తింపగలుగుదురు. నల్లమందుచట్టములేప్పయితర చట్టము లేవియు గవర్నరుగారు పునరుద్ధరింపవలసిన అవసరము లేకుండెను. కాసనసభ ప్రభుత్వముపట్ల నుముఖముగ నేయుండెను. రెండవసభలో మొదటిపత్తరము తప్ప మరెప్పుడును కాసనసభాగ్రాంటులపొందుట కష్టములేకుండెను. సభలో స్వరాజ్యస్వతంత్రపక్ష శాయకులను టిపర్లీశ్వరమాయకులను ప్రభుత్వము అభినందించుచున్నది. అసాములో పత్రికలులేవు. బెంగాలు పత్రికలే యిచ్చట ప్రచారమునందున్నవి. సహాయనిరాకరణోద్యమము మునిసిపాలిటీలు లోకలుబోర్డుల కడ్డువగులేదు.

సంయుక్తరాష్ట్రములు

భూస్వాముల అధికారము

సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వరిపోర్టు చదువుట కావుగాన న్నుది. ఆర్థికసభ్యులకు గునవిభజన బాధ్యత పూర్తిగనున్నది. జర్యశాఖలకు న్యాయముగ రాపలసినదానికన్న యెక్కువ రాలేదు. సంస్కరణముల ఫలితముగ ప్రతివిషయమునగూర్చియు ప్రత్యేక ఉపసంఘముల విచారణ యెక్కువయ్యెను. స్థానికసంఘములందు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలిగించుకొనకుండ వారించునట్టి ప్రభుత్వమంత్రిగారి యత్నములను తిరువాత మంత్రులుగూడ అనుసరించుచువచ్చిరి. స్థానిక సంస్థలు ఉండవలసినతే ఉత్తమునీతికి రాలేదు. పెనస్సీ భూమిసేన్ విషయమునదప్ప ప్రభుత్వమువారి కాసనము లేన్నడును అల్లరకు కారణము కాలేదు. ఈ చట్టముపై చర్చజరిగినంతకాలము భూస్వాములు తెలివితక్కువగ ప్రవర్తించిరి. కాసనసభాచర్యలు 1926-వ సం॥ ఎన్నికలం దెట్టి మార్పును కలిగింపలేదు. అందుచే ఓటరుల తేక్కువ మంది కొలువారులే అయినను భూస్వాముల అధికార మింకను తగ్గనందున వారే ఎన్నుకొనబడిరి. బడ్జెటు చర్చయందు ఆర్థికవిషయము విడిచి ప్రాతపద్ధతికే ప్రభుత్వ విధానమును వినిర్వించుచుండిరి. భారతీయోద్యోగుల నెక్కువ జేయుటవలన ఖర్చు తగ్గినను విషయము గుర్తింపనే లేదు.

ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము పండ్రెడేండ్లనుండి యిచ్చట అమలు జరుగుచున్నది. యాముఖ్య యెన్నడును పరిపాలనకు భంగము కలుగలేదు. శాంతియుగ జరిగిపోయెను. రాబడిపొచ్చెను. అభివృద్ధిమార్గమున యెక్కువ ద్రవ్యము వినియోగించబడెను. మంత్రులకు పరిపాలనయందుగల కష్టయిష్టములు స్వామభిప్రాయమున తెలిసెను. కాసనసభలోను బయటనుగూడ ప్రజాహితకార్యములం దెక్కుడు అభిలాష వెల్లడియగుచున్నది. క్రొత్తలోకన్న యిప్పుడు ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము అనుకూలముగ నున్నదని అధికారులు అధికారేతరులుగూడ అభిప్రాయబడుచున్నారు. కాసనసభలకు ప్రజలకును మధ్య చాల అంతస్తులుగలవు. ఇవన్నియు దాటి చేరికయగుటకు యింక నెంతయో అభివృద్ధిజరుగవలసి యున్నది. ఓటరులను యింకను యెక్కువ అర్హులగ జేయవలసియున్నది.

కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు కాసనసభలకు గల సంబంధముగూర్చి యోచించునపుడు త్రివిధములగు ప్రతిపాదనలికులు గమనింపవలసియున్నది. సాంఘిక పక్షపాతము ప్రబలియండుటచే యెప్పటికైన పరిపాలనావిధానము స్థంభించిపోవును. లేదా అల్పసంఖ్యాకులకు మహమ్మదీయులు నిరర్థకముగ ప్రభుత్వపక్షమునచేరి యెట్టి అభివృద్ధికిని వీలులేకుండజేయుదురు. కాసనసభలో ప్రాముఖ్యముగనున్న భూస్వాములపక్షమునకు దూరదృష్టి లేనందున ప్రతిపాదనగనున్న జాతీయవాదులను స్వరాజ్యపక్షమువారిని సమిష్టిగ నెదుర్కొనజాలరు. మూడవది, జాతీయ, స్వరాజ్యపక్షములవారు బ్రిటిషువారి కధికారముగల యెట్టి పరిపాలనావిధానయందు పాల్గొన విముఖతబాపుటయే అనర్థము. ఇప్పటివరకు కాసనసభలో సభికసంఖ్యాపక్షము అప్పుడప్పుడు అయ్యుత్తబాపుచున్నను రిజర్వుశాఖతో నుముఖముగ నేయుండిరి. కాని యింక ముందట యింక రనిచేప్ప జాలము. అట్లుండనిచో క్రొత్తగ వచ్చు అధికసంఖ్యావర్గమునా రడుగుదాని నొసంగి సంతృప్తి పరచుటయో లేక ద్వంద్వవిధానము స్తంభిభూతమగుటకు తెగించి నిరసించుటయో జేయవలసి యుండును. ప్రభుత్వము తొలపున సీరముగా పనిజేయు పక్షమును యేర్పాటు జేయవలెనని చూపుమొదలు మహమ్మదీయ మంత్రి దలంచుచున్నాడు.

పంజాబునద్రభుత్వమువారి నివేదిక

ప్రతికలను నాయకులను విమర్శించుట వి. సి. యస్. ప్రావిన్స్ యిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు రాజీనామాలు నిమిల్చుటవలన పరిపాలన సంత్రిప్తికరముగ జరుపుటకు వీలులేకుండెనని పంజాబుప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు. సాంఘికతగవులు కొట్టుబల వలన వచ్చెడి కేసుల విచారించుటకు బ్రిటిషు న్యాయాధికారులే యుండవలెననికొరుటచే ఉద్యోగులను మార్చవలసి వచ్చెను. వి.సి.ఎస్. తరగతిలో తగినంతమంది లేనందున ప్రావిన్స్ యిలు సర్వీసునుండి ఉద్యోగులను జిల్లా జడ్జిలుగ నియమించవలసి వచ్చెను. అందువలన న్యాయశాఖ పట్టుత్వము తగ్గెను. సర్వీసులందు భారతీయుల నెక్కువ జేయుచున్న పద్ధతికి సాంఘికదుర్మయముల ఆటంకము కలిగించుచున్నది. ప్రతికలలోను కాసనసభలలో విమర్శించుచుండుటచే దిగిన ఉద్యోగుల కట్టుకట్టుముచెడి సాంఘిక వైషమ్య సికాపమునకు యెల్లరు భయపడుచున్నారు. సాంఘికప్రాతినిధ్యము సరిపమానముగ నుండుటకై కొన్నిశాఖలందు భారతీయోద్యోగుల నియామకము త్వరితగతి జరుగుచున్నది. పరిపాలనాసమర్థతకన్న అధ్వియోగముకముతము రాజకీయాభిప్రాయముల బట్టి నియామకములు జరుగుచున్నవి. సంస్కరణములు వచ్చినప్పటినుండి ఉద్యోగము లందు దురాచారము ప్రబలిననుకొనుచున్నది.

మంత్రులకు ఉద్యోగులకు మంచినట్టుతే యేర్పడెను. తమయనికి బలపరచుకొనుటకును, పక్షబల మధికముజేసికొనుటకును మంత్రులు స్వపక్షము వారి నేనియమించుచుండుటచే యోగ్యులుకొందరు నెనుకబడిపోవుచున్నారు. కాని యావిషయమున మంత్రులలో భేదముగలదు. వి. సి. ఎస్. ఉద్యోగుల కిది యిష్టములేకన్నదిగాని మంత్రులట్లుచేయకతప్పదని పలువురంగీకరింతురు. మంత్రులు మంచినని మెచ్చుకొందురు. యోగ్యతనుగడచి భారతీయులే ఉద్యోగమునం దుండవలెనని ఆదుర్దాజనునానగాదు.

స్థానికస్వపరిపాలనశాఖయందుగూడ సాంఘికపక్షపాతములు వ్యాపించినవి. మహమ్మదీయమంత్రి స్థానికసంఘముల ప్రాతినిధ్యవిధానము మార్చిరి. దానివలన సాంఘికభావము పోచెను. అనుభవముగల హిందూసభ్యులు తగ్గిపోయిరి. సభవారు వ్యవసాయ సహకారోద్యమములకు యెక్కువ బ్రోత్సాహమునగలేదు. పరిశ్రమల నభివృద్ధిజేయు ఉత్సాహమేగాని కార్యసాధన మగువరచలేదు. మద్యనిషేధవిషయమున సహేతుకముగనుండెను.

పంజాబులో ప్రజాభిప్రాయము ప్రతికలద్యారానే తెలియగలదు. ప్రతికలననుసరించి కాసనసభలలో చర్యలుజరుగుచున్నవిగాని కాసనసభల చర్యలు ప్రతిజాభిప్రాయమును మార్చుటలేదు. బ్రిటిషు పరిపాలనను విరుద్ధభావమునే యీ ప్రతికలు చెబ్బుచుండును. కాసనసభయందు ప్రజల కభిలాష మొదయ్యెను. రాజకీయజ్ఞానము ప్రజలలో యెక్కువవ్యాప్తి జేయబడుచున్నది.

సభలో శిక్ష-పక్షమువారికి యెక్కువపట్టుబడిగలదు. వీరు వ్యవసాయవిషయములందు మహమ్మదీయులతోను, రాజకీయ సాంఘికవిషయములందు హిందువులతోను సూడుచుండురు. పంజాబుసభలో పక్షకట్టుబట్టుములు లేవు. పక్షమువారందరొకటి ఓటుజేయుదురని నమ్ముతాము. అసహాయోద్యమముంతరించుటయు, ఆకాలి ప్రబోధము ముగియుటయు బయట విశేషములు.

ప్రభుత్వమునం దుభయశాఖలు కలిసియే పనిజేసినవి. ముఖ్య విషయములందు ఉభయమునను విప్పి సంప్రదించుకొని వ్యవహరించినందువలన రాష్ట్రీయాభివృద్ధి కెంతయో అనుకూలముగ నుండెను.

బీహారురాష్ట్రము

స్వరాజ్యపక్ష బల మధికమైనందుకు వగచుట ప్రతిస్పల్లవిషయమునందు గూడు కాసనసభవారు జోక్యము కలుగజేసికొనుచుండుటచే పరిపాలనోద్యోగు లిరువురికారలకు జవాబుదారిగ నుండుట కష్టసాధ్యమగుచున్నది. జిల్లాఅధికారుల అవస్థ దీనముగనున్నది. స్థానికసంఘముల కెన్నుకొన బడువారికి శిక్షణ బొందవలెనను క్రొత్తలేదు. ఇతరదల చెప్పినచో వారిష్టపడదు. జిల్లా అధికారులకు సర్దుకొనలేక చచ్చిపోవుచున్నారు. మినహా యితరవిషయములందు ప్రభుత్వోద్యోగులకు సంస్కరణముల ప్రభుత్వమునకు అన్యోన్యత గలదు. స్థానిక సంఘముల పరిపాలన చాల నెనుకబడియున్నది. ఖర్చుపెట్టుట కవకాశములేక రిజర్వుకు శాఖలు మూల్గుచున్నవి. నూపర్వైజెండు ఉద్యోగులను తొలగించవలెనని కాసనసభవారు కోరుచున్నారు. అందువలన పరిపాలనాసమర్థతకు లోటునచ్చునని గుర్తింపరు. మంత్రులేమో సంస్కరణములవలన అభివృద్ధి చేశారు ననుచున్నారని వారి పరిపాలనక్రిందనున్న వివిధ శాఖాధికారులు అంగీకరింపకున్నారు. పరిపాలనాయోగ్యత మేమియు తగలేదు.

రాజకీయములే వృత్తిగాగలవారు ముఖ్యముగ యువకులు ముందుకు వచ్చుటచే చాల అనర్థము వాటిల్లుచున్నది. ఎన్నికలలో లంచగొండితనము పోచ్చినది. పరిపాలనా ప్రతిబంధకములతోలగింప కాసనసభవారు తోడ్పడుట న్యాయముగజేయున్నది. కాసనసభచర్యలు ప్రజల కంతగా తెలియవు. నియోజకవర్గముల కీదృష్టియేలేదు. ప్రభుత్వమువారు భూస్వాములపై నియమితసభ్యులపై శాధారణదీయున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారే అత్యధికారేతరవర్గము. రాష్ట్రములో ప్రతికలకంత పలుకుబడిలేదు.

మంత్రులు సర్ ఫకీరుద్దీన్, సర్ గజేంద్రు శింగుగార్లు ప్రత్యేకముగా నొక రిపోర్టువ్రాసి, ఆందు సంస్కరణములవలన పరిపాలన బాగుపడెనని జెప్పిరి. ఈ కాసనసభ సాంఘిక పద్ధతులపై నొకపక్షము నేర్పరుచుటకు వీలులేదనుచున్నారు.

బర్హా ప్రభుత్వము

బర్హాప్రభుత్వ మిట్లు వ్రాసెను:— రెండు శాఖలకును రెండుశాఖాద్రవ్యము వేరు జేసియుంచలేదు. అందుకవసరముకనబడలేదు. కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు కాసనసభకు, సభ్యులకు మంత్రులకు, ఉద్యోగులకు పరిపూర్ణసఖ్యత వెలసెను. బర్హా ఓడ ప్రయాణీకులపన్ను గట్టుముతప్ప యితరములేవియు పునరుపరింపబడలేదు. ఆసాధారణనిర్బంధకాసనముల కవకాశము లేకపోయెను. లాఆర్డరులకు సంబంధించిన విషయములలో ప్రతిపాదన పక్షమువారు ప్రభుత్వమువారిని త్రిప్రక్షుగ విమర్శించుచుండిరేగాని, పోలీసు, పబ్లిక్వర్కు, ఆదనిశాఖలవిషయమున వారి ప్రతిపాదన మారిపోయెను. ఇప్పటికి కాసనసభలో ఒక్కబర్హా జేరియుండుగూడ ప్రాముఖ్యతకు రాలేదు. ప్రతికలప్రచారముతక్కువ ప్రజలుకాసనసభాచర్యలనంతగాగమించుటలేదు.

చిత్తూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ. — వచ్చే జూలై 1 తేదీని లిజపల్లో కర్ణాట వన్యాయశాసన జరుగును.

# బా ర్ లో లీ సత్యాగ్రహము

## బార్లోలీ రైతులు కలియుగ ప్రహేలువలె నున్నారు

డాక్టరు నరసపాల్ గారి ప్రత్యక్షసాక్ష్యము

80 మంది గ్రామ పట్టణాలు ఇంతవరకు రాజీనీచ్చిరి, డిల్లీ జూన్ 27-డాక్టరు నరసపాల్ గారు తమ స్వయంగా బార్లోలీ తాలూకాలో మాదిరించిన విషయము లను గూర్చి ఒక బహిరంగసభలో నిన్న సాయంత్రము డిల్లీ లో కేంద్రము గావ్యసంధు ఉపన్యసించిరి. వీరి ప్రత్యక్ష సాక్ష్యమును వినుట కై ఆనేక మంది జనులు ఆసభకు విచ్చేసిరి. లాలా కంకరిలాలుగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి.

మొట్టమొదట నాలానా హత్యాయో మోహనీగారు ఉపన్యసించిరి. బార్లోలీ ప్రజల భూమికిమును మాత్రమేగాక ఇతరసమస్తములనును గూడ చెల్లించుటకు నిరాకరించినను ఆగ్రహమును నుండవలదు. భగవంతు డిచ్చినగాలి, నీరు భూమిమీదగూడ పన్నులను విధించుట క్రూరపరిచాలకుల చండ కాసనమైయున్నది.

డా॥ నరసపాల్ గారి ఉపన్యాసము

బార్లోలీ పూర్వత్రేత్రమును నేను పందర్శించుటకు ను తన బానిసకాసమును పొందితిని. కాంగ్రెసువారు విధించి యుండిన ఒహిష్కారాద్యము కార్యక్రమములోని అన్ని విధముల పూర్తిగా నిర్వహించుచున్నాడు. ప్రతి వ్యవసాయ వాడును క్షితిని కట్టించుటనే ధరించుచున్నాడు. విదేశీవస్తు మునుధరియింప మహిమకమునివారందరూభావించుచున్నాడు. అప్పటికే తాము పూర్తిగా నశించినది. గత రి పంపిణీర ముల యామగ్యకాలములో బార్లోలీ తాలూకాయందుక్రిమినలు వ్యాజ్యములనునది లేనేలేవు. నేడుబార్లోలీ తాలూకాలో తిరుగు చుండినపుడు తిరిగిసత్యముగమనచ్చిందాయని యనిపించెను.

బార్లోలీయందు సత్యాగ్రహోద్యమము తొందరపడి ప్రారంభింపబడిలేదు. పన్నునిరాకరణము ప్రారంభించిన యెడల రాగలయిక్కుట్టులనుగూర్చి వల్ల భావన పట్టెలు గారు చూడుగా రైతులకందరికిని బోధపరచి కాని ప్రజలం దిరుగు ఎట్టి హింసలకైనను పంపిడుత నిర్వీతిగా వల్లభాయి పట్టెలగారి నాయకత్వము ననుసరించి సాత్విక మార్గము నిలుప బడిరి. వల్లభాయి పట్టెలగారికి విశ్వాసములే ఆయల యాజ్ఞానుల ముద్రె యున్నాడు. వల్లభాయి పట్టెలగారు నాయకత్వమును వహించి ప్రాంతస్వరూపమైన యీ సమరమునందు బార్లోలీ ప్రజలను సుఖిక్షులనుగా జేయుచున్నాడు. ఈ సత్యాగ్రహమునది తాలూకాయందంతటను నూతన మతి ముదిరి వ్యాపించినది. ఈ యుద్యమమునందు 12 మంది నాయకయోధులు గలరు. 70 సం॥రముల వృద్ధుడగు తిరుప్పి యొకరు యీ నాయకులలో గలరు. సుప్రసిద్ధులగు పెటిట్ గారి కుటుంబమునకు జేరిన ఒక పార్శ్వయువతియును, ఒక గ్రామ పట్టెయొక్క కుమార్తెయును యీ సత్యాగ్రహోద్యమమున నాయకులందఱుగా నున్నారు. ఈ యుద్యమము కేవలము ప్రభుత్వాధికారుల దౌర్జన్యమును ఆక్ర మములను ఎదిరించుటకై యారంభింప బడినదిగట్టే ఆరిసాత్వికమైన పద్ధతుల ననుసరించి నడుపబడు చున్నది. ప్రజలయందట్టి కోపాదృశమును రోషభావమును కలుగకుండ క్రమశిక్షణలోనుంచబడుచున్నాడు. ఈసత్యాగ్ర హోద్యమవారలను తెలియజేయు పత్రిక యొకటి ప్రచురించ బడుచున్నది. ఆ తాలూకాయందు యీ పత్రికయొక్క ప్రతులు ప్రతిదినము 18 తేలు చొప్పున అన్ని గ్రామములందును ప్రజలకు పంచిపెట్టబడుచున్నది.

ఈ తాలూకాలోని ప్రజల మధ్యకు 40 పతాకులు పీసీ కొని రాబడిరి.

ఈతదానలు సిగ్గుచాటిన వారై యిది సీరికరముగ పనులనుచే యుచున్నారు. అట్లయ్యెను, వీరి ప్రతిదిన చాలా ప్రశంసాపా త్రమైయున్నది బొంబాయి గవర్నరుగారు ధైర్యముగావర్ణించి చెప్పిరి.

జప్తు చేసిన భూములు అత్యంతస్వల్పభరణు ఆసగా నా ముమ్రుదైన జెలకు ఏలనుజేయబడుచున్నది. రు 150 లు ఖరీ దుగల గెదరు రు 5) లు కు ఏలము జేయుచున్నాడు. సర్కారు వారి ప్రతిష్ఠను నిలుప లేట్టుకై అధికారులు చాలా అవస్థలనుపడుచున్నాడు. ప్రజలను రుత్సహపరచునని చాలా ప్రయత్నములుచేయుచున్నాడు.

కాని, తిరిగిసర్కారువారి కాన్సుపట్టుకొని ప్రాంతములపేయ మైనపరియని ప్రజలందరూ భావించుచున్నాడు.

ధిల్లీ ప్రజలు బార్లోలీనిధిక్త 5 వేలు యిచ్చుటకై ధిల్లీ చే సిన ప్రతిష్ఠ కై నేను సంతోషించుచున్నాను. (ప్రీ॥ ప్రే॥)

## భవాన్ హీరాగారికి 6 నెలలుశిక్ష

బార్లోలీరైతులువారిని పూలమాలలతో గారవించిరి. భార్యయొక్క ధైర్యవచనములు

బార్లోలీ జూన్ 27:— బార్లోలీ సత్యాగ్రహోద్యమ క్రధా నోద్యోగి యిట్లుతలినంపిరి. నానిఫరోడు గ్రామము లోని కున్నీబాతిరైతు భవాన్ హీరాగారికి బార్లోలీ రెసిడెంటు మేజిస్ట్రేటుగారు ఆరు నెలలు శిక్షవిధించిరి.

బార్లోలీ తాలూకాలో ప్రతియింటికిని పెరటి గుమ్మ ములను వాకిటి గుమ్మములను ఉండు ను భవాన్ హీరా గారు వాకిటి గుమ్మములో నిల్పించియుండిరి. పెరటి గుమ్మము గుండా స్త్రీలు మాత్రమే పోవచ్చునుగాని పర పురుషులెవ్వ రును యీ తాలూకాలో పోగూడదు. పెరటి గుమ్మము వద్ద భవాన్ హీరాగారి భార్య నిల్చుండియుండెను. ఇంతలో జప్తు ఆఫీసరుగ రెంజమీనగారు కొందరు పతానులనువెంటబెట్టుకొని పెరటి గుమ్మమువద్దకు వచ్చుచుండిరి. ఆమె యీ పటానులను జూచి భయకంపితురై పెరటిగుమ్మముయొక్క తలుపునునీ లోనికిపారెను. ఈ జప్తు ఆఫీసరు తానుపొచ్చుచున్నట్లుగా వాకిటిగుమ్మములోనున్న భవాన్ హీరాగారికి తన రాక తెలింగు దుటకుమారుగా పెరటిగుమ్మమునకు పోయియుండెను. పెరటి గుమ్మములోనుండి బోయిన వంటయింటికి లోనికి పోవును కనుక హిందువులుకానివారు వంట యింటిలోనికి రాగయ్య బడరు.

భవాన్ హీరాగారు వెంటనే తలుపుమాయుటయే నేర ముగా ఆరోపించబడెను.

వీరలు కొడు 258, 185 శెక్కుల ప్రకారము గవర్న మెంటు నపుకర్తను ఆమె అటకాయించినదనియు, గవర్న మెంటు నపు కర్తను ఉద్యోగ విధులను నిర్వహించుటకు ఉదా జేసినదనియు నేరములు ఆరోపించబడెను. ఒక నేరమునకు 6 నెలలు కిరిశిక్షయును రెండవ నేరమునకు 2 నెలలు కిరిశిక్ష యును భవాన్ హీరాగారికి విధింపబడెను ఈ రెండు శిక్షలును ఒక్కమారుగానే అనుభవించబడినదని తీర్పుచెప్పబడెను. అన గా మొత్తము 8 నెలలు కిరిశిక్ష అనుభవించుటకు తీర్పుచెప్ప బడెను.

భవాన్ హీరాగారికి తీర్పుచెప్పబడు దినమున ఆయన తన స్వగ్రామమున నానిఫరూరునుండి బయలుదేరి బార్లోలీ వెళ్లునప్పుడు నానిఫరోడుగ్రామము లందరూ ఆయనకు అత్యుత్సాహముతో విడ్డూరునొసంగి మహావైభవముచేసిరి. ఆనేకమందిస్త్రీలు ఆయనకు పుష్పహారమును మెడలోవేసిరి. ఆనేక కానుకలను పంపించిరి.

భవాన్ హీరాగారు జెయిలులోనికి పోవుచుండగా ఆ యనభార్య ఆయనను హెచ్చరించి మీరు ధర్మవిజయము కొ రక పొరారుచున్నారు. భగవంతుడు వియ్యలను రక్షించును అని నిర్వీతిగా ధైర్యవాక్యములను పల్కిన నానిఫరూరుమే మీరు ఆ దోషనడవలరు. నేను కున్నీబాతి అడపడుచును గనుక ఎట్టి పిడుకులకైన నిలువబడగలరు అని భర్తను హెచ్చరించెను. భర్తకు ప్రజలు పంపించిన కానుకలు నూమారు రు 9 లు పీసీకొని వచ్చి వల్లభాయిపట్టెలగారికి ఆమె పంపించెను.

80 మంది పట్టెలులు రాజీనీచ్చిరి

గ్రామ పట్టెలలో ఇంకొక 6 మంది తమ గ్రామ నపుకరీలకు రాజీనీచ్చిరి. ఇప్పటికి మొత్తము 80 మంది గ్రా మపట్టెలులు రాజీనీచ్చిరి.

వేలాదా గ్రామములోని మహాబ్బారీ ఆపీసులోని గుమా స్తాయొకరు తమ యాద్యోగమునకు రాజీనీచ్చిరి.

సత్యాగ్రహానిధి ఇంతవరకును రెండులక్షలు వసూలైనది (ప్రీ॥ ప్రే॥)

తూర్పుగోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

కాతేరులో జూలై 2-వ తేదీన సమావేశమగును

తూర్పు గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము జూలై నెల 2-వ తేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కాతేరు లో సమావేశమగును.

కార్యక్రమము:—(1) బార్లోలీ సత్యాగ్రహము; (2) గోదావరి కృష్ణా జిల్లాలలో రీ నెటింగుమెంటు; (3) లిలకు స్వ రాజ్యనిధి వసూళ్లు; (4) లోకలు బోర్డులు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము ముందుచేయవలసిన కార్యక్రమము; (5) ఇతరవిష యములు.

మరా:—భోజనసభకు తీర్మాటుచేయబడును.

మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య, సీతానగరం, 26-8-28, కార్యనిధి

## సంధిప్రయత్నములు అధికారుల విచారణ మీకు యిష్టమేనా?

బొంబాయి, జూన్ 27:—బార్లోలీ వ్యవహారపరి మ్మారాధ్యము బొంబాయి గ వ ర్న మెంటు వారు ప్రభుత్వాధికారులతో గూడిన విచారణసంఘముకంటే నియమించెద రనియు, ఆవిచారణ సంఘముయొక్క నిర్ణయములకు బదులమై యుండెనను బార్లోలీ ప్రజానాయకులు ఒడంబడిక ప్రాసియ య్యవలెసనియు బొంబాయి గవర్న మెంటువారు కోరుచున్నా రని తెలుసు ఆఫ్ యింకియాపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ప్రెజిప్పీ న రీతిగా ఒడంబడిక ప్రాసియ్యునిచో ప్రభుత్వాధికారి విచారణసంఘముగూడ ఏర్పాటుచేయబడదనియు, ఒడంబడిక లేకుండా విచారణచేయును కొన్ని సూచనలు గవర్న మెంటు జప్తులవగైరానిలిపియుంచుటకు సత్యాగ్రహోద్యమనాయకులు మరింత కట్టుబట్టుములను ఏర్పాటులను చేసికొనబడు గడవిచ్చి నట్లగునని బొంబాయి గవర్న మెంటువారు ఉహించుచున్నా రట. ఈ విచారణసంఘమున కడిగిరించే యెడల గవర్న మెంటు వారి నిర్బంధవిధానము నిలిపివేయబడునట.

## కాననసభ్యత్వపు ఖాళీలకు పోటీదారులు లేరు

బార్లోలీయంతయును సభిక్షేపించుచు బొంబాయి కాసన సభలోని తన సభ్యత్వమునకు రాజీనీచ్చిన నారీమనుగారివల్ల ను వి.టి. దేశాయిగారివల్లను కాసనసభలో ఏర్పడిన ఖాళీలకు కొత్తసభ్యులను రాజీనీచ్చిన కనుక తిరిగి నారీమనుగారును దేశాయిగారును మాత్రమే ప్రతిపక్షు లెవరును లేకయే ఎన్ను కొనబడినవా రగుదురు. (ప్రీ॥ ప్రే॥)

## మసీదులో గోమయము

బొంబాయి మహమ్మదీయుల ఆగ్రహము

బొంబాయి, జూన్ 28:—బొంబాయిలో ఖాండుబజారు నందు పయ్యదుకాజీబీబీయందున్న బోరామహమ్మదీయాల మసీదునం దొకమూల గోమయము కెరలో యుంచిరి. మసీదు ప్రక్కన ఒక 5 అంకితుల మేడలో భిక్షయాహించువు లుండిరి. నిన్నటిదినము మొహర్రం ఉత్సవములు సందర్భమున పటపుని మహమ్మదీయులు మసీదునకు వచ్చియుండిరి. మసీదునకు ఆ పదిత్ర మొనర్చుటకై పక్కయింటియందున్న హిందువులు గోమయమును వేసిరిన వారు తలచిరి. అందుపై కొంతమంది మ హమ్మదీయులు ఇంటిలోకికొరూరి లోపలనున్నవారిని తిన్ను లుకు మొదలిడిరి. 5 మంది స్త్రీలకు మువ్వలకు బాలురకు ఇరు వురు పురుషులకు బలమగు గాయములు తగిలె ను) వీరు వైద్యశాలకు తీసికొనిపోబడిరి. ఇంతలో పోలీసువారు వచ్చి కాంతిని సాపించిరి. కొన్ని గంటలు జరిగిన పిమ్మట హిందువులు మసీదుపై రాళ్లవర్షముకురిపించి దారిలోనడచు మహమ్మదీయులను పీడించిరి. పోలీసువారు ప్రత్యక్షమగుటతో అల్లరి ఆరిగిపోయెను. ఆ ప్రదేశమునం దతయు పోలీసువారు కాపలాకాయుచు న్నారు. (ప్రీ॥ ప్రే॥)

## కాంగ్రెసు అధ్యక్షుల

బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘమువారి సూచనలు

బొంబాయి, జూన్ 28:—బొంబాయిరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసమావేశము నిన్నటిదినము జరిగెను. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, వల్లభభాయపట్టెలు జవహరిలాలు నెహ్రూ, పద్మకుమారాగారాలో నొకరు కలకత్త కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షులుగ నుండవలయునని ఒకతీర్మా నము గావించబడెను. బార్లోలీ సహస్యసంబర్ధమున కాసన సభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చిన నారీమను ప్రభుత్వమును అభి నందించుచు మరియొక తీర్మానము గావించబడెను.

## రావల్పిండిలో పన్నులనిరాకరణము

రావల్పిండి, జూన్ 27:—కోహాల్ మార్గము జిల్లాల యందు పంటలు నశించుటచే రైతులు కిన్ను చెల్లింపజాల కున్నారు. ఈ సంవత్సరము రెవిన్యూను చేయవలయు నని ప్రభుత్వము వారిని కోరుచు రైతులు మహా జరుపంపియున్నారు. ప్రభుత్వమువారు నిరాదరణ ప్రకటిం చిన తమ్ములను చెల్లింపగూడదని నాయకులు పంకల్పించుకొని యున్నారు. (ఆ. ప్రే॥)



ప్రభుత్వముతో రహస్యపు షేర్షాటులతో పన్నుల  
మొత్తము 1/6 వంతును ప్రజలు కట్టిగనిరి.



# వ్యవసాయపు కమిషను రిపోర్టు.

శాశ్వతము

ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వమువారు పెరుగవలయునని గొంతెత్తుకొన్నారే గాని సేమిప్రయోజనముండును? కర్షకులకు పొట్ట గడుపుకొనుటకే శక్తి లేకుండగ, ఉన్నతపద్ధతిని జీవించుటకెటుల సాధ్యమగును?

ప్రభుత్వమువారు గ్రామాభివృద్ధికి తమకు జేతగల ధనమునంతను వెచ్చింపవలయునని, కమిషనువారు చెప్పనపుడు, ఇతర ఖర్చులను తగ్గింపవలెనని అర్థమగుటలేదా? జాతీయనిర్మాణశాఖలు తగిన డబ్బులేక కృశించుచున్నవి. లా ఆర్డరుల క్రిందను, ఉన్నతోద్యోగుల వేతనములక్రిందను, మిలిటరీ ఖర్చు క్రిందను విశేషధనము ఖర్చు పెట్టుచున్నవి. వ్యవసాయమునకుగాని, పరిశ్రమలకుగాని, చాలినంత డబ్బు దొరకుటలేదు. అందుచే ప్రజలకు శోశాధికారము లభించినగాని, లిక్విడ్ గో కమిషను సూచనలు నఫలమగుటకు మార్గము కనుపించదు. వ్యవసాయాభివృద్ధి గలుగవలెనని, రయితుల బరువులు తగ్గవలెను. రయితులు ప్రత్యక్షపు పన్నులను పరోక్షపు పన్నులనుగూడ విశేషముగ మోయవలసి వచ్చుచున్నది. పోనీ, పన్నులయినను నిలుకడగ నుండకుండ, రి సెటిల్ మెంటు ఏర్పాటులు రయితులలో నలజడి పుట్టించుచున్నవి. రి సెటిల్ మెంటు లన్నిటిలోను, పన్నులను హెచ్చించుటయే కాన్పించుచున్నది. రయితులు సంపదతో తులదూగుచున్నారని, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరులు జెప్పటయు, రాష్ట్రప్రభుత్వములు వల్లె యనుటయు, ఆచారమయినది. రయితుల పన్నులను శా న న న భ ని ర్ణ యి యు ట యో, లేక శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు నేర్పరచుటయో జరుగవలెను.

అందుకు మారుగ, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరులు చెప్పినదే వేదవాక్యమగుటచే, రయితులు తమ పొలములను అభివృద్ధి గావించుకొనుటకు వెలుచుచున్నారు. అభివృద్ధికి మించిన పన్నులు తమపై బడునని, వీరు భయపడుచున్నారు. భూములపట్ల రయితులకు రానురాను శ్రద్ధ తగ్గిపోవుచున్నది. వ్యవసాయసంఘమువా రీవిషయమును విచారించి నిర్ణయించుట యవసరమై యుండెను. ఆవిషయమును విచారణసంఘమువారి నిర్ణయమునకు బంపకుండుటచే, వ్యవసాయాభివృద్ధికి సంబంధించిన ముఖ్య విషయము వదలివేయబడెను. కాని వ్యవసాయపు కమిషనువా రొక్క విషయమును మాత్రము తెలిపిరి. భూములను అభివృద్ధి జేసికొనుటకు, హెచ్చుపన్నుల ఏర్పాటువలన రయితులకు ప్రోత్సాహము గలుగనిచో, అట్టి యిబ్బందులను తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనవలయునని మాత్రము కమిషనువారు సలహానిచ్చిరి. ఇట్టి విచక్షణను ప్రభుత్వమునకు వదలిపెట్టి లాభములేదు. ఫిరమగు చట్టము గావించి, శాసనసభవారికి పన్నుల నిర్ణయపు అధికారమును వశపరచినగాని, రయితుల కుపశాంతిగలుగదు. వ్యవసాయాభివృద్ధి, రా జ కీ య సమన్యగూడ నగుచున్నది. రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభింపనంతవరకు, వ్యవసాయము సత్వరాభివృద్ధి గాంచదని తేలుచున్నది.

గ్రామజనుల యభివృద్ధికి విద్యావ్యాప్తి తో వృద్ధుననియు, స్త్రీలలోగూడ విద్యావ్యాపించినగాని,

యిక్కార్థము నెరవేరదనియు, కమిషనువారు భావించుచున్నారు. విద్యాసమన్యగూడ డబ్బుతో గూడుకొని యుండుటచే, దీనిని సాధించుట మాటలతో జరుగునదిగాదు. వ్యవసాయమొక్కటియే కర్షకులకు సరిపోదు. గ్రామపరిశ్రమ లభివృద్ధిజేందవలయును. కోళ్లను పెంచుట, యొకముఖ్య పరిశ్రమయని, వ్యవసాయసంఘమువారు సూచించిరి. విదేశములకు వలసపోవుట, మరియొకమార్గమట. కాని, ఇక్కడ పనివారలకు తగినయిరవు గల్పించుచో, వీరు వలసపో నవసరముండదు. అటవీ పరిశ్రమలనుగూర్చి కమిషనువారు ప్రత్యేకాధ్యాయము వ్రాసిరి. రాటముయొక్క యుపయోగమును, కమిషనువారు గుర్తించినటుల దోచదు. రెండవపరిశ్రమగ, స్త్రీలు, పురుషులు, బాలురు, బాలికలకెల్లరకును బనికవచ్చు పరిశ్రమ రాటమొక్కటియే గనుపించుచున్నది. వ్యవసాయ పరిశోధనకై కమిషనువారు కొన్ని ఏర్పాటుల సూచించిరి. పూసాప్రతిష్ఠాపనకును, రాష్ట్రప్రతిష్ఠాపనలకును సంబంధము గలుపుటకు, వేరొకసంస్థ యుండవలెనని వీరియభిప్రాయము. వ్యవసాయపు ఇంజీనియర్ల సంఘమొకటి ఏర్పడవలయునట. దీనికి సలహా నిచ్చుటకు మాత్ర మధికార ముండును.

రాష్ట్రములలో ప్రత్యేక పరిశోధనాలయములుండవలయును. వ్యవసాయపరిశోధనలను కేంద్ర సంఘమువారే పెంపొందించవలయునని కమిషనువారి తలంపు. రాష్ట్రపుసంఘములలో 39 మంది సభ్యులుండవలయునని సూచింపబడెను. కాని వీరిలోని సభ్యులు, ప్రభుత్వనియమితులుగ నుండురు. ఊ ర క స ం ఘ ము ల బెంచినంతమాత్రమున ప్రయోజనములేదు. అవి పనిజేయునటుల జూడవలయును. మంచిరకపు పశువులను బెంచవలయుననియు, వాని ఆరోగ్యమును కాపాడవలయుననియు, వీనికి మేత బాగుగ దొరకు ఏర్పాటుల జేయవలయుననియు, మ్యూనిసిపాలు సంఘములు పాలను సప్లయిజేయు డయిరీల నేర్పరచవలయుననియు, మున్నగు సూచనలు గావించబడెను. వ్యవసాయాభివృద్ధి ముఖ్యమను విషయము నెల్ల రంగీకరించెదరు. వ్యవసాయపు కమిషనువారు అనుకూలమగు సూచనలను పెక్కింటిని గావించిరి. కాని, వ్యాపారంభమున దెలిసినటుల, ధనసమృద్ధి లేనిది, వీనిలో నొక్కటియు సాగనేరదు. ప్రభుత్వమువారి సూచనల నెంతవర కామోదించిరో, ఎంతటి ధనసహాయము జేసెదరో ముందుగాని తెలియదు. కాని, విశేషధనమును దీనికై వెచ్చించెదరను నాశగలుగకున్నది. ప్రజలకు శోశాధికారము లభించువరకు, జాతీయనిర్మాణశాఖలు సత్వరాభివృద్ధి గాంచునని తోచదు.

## కృష్ణా గోదావరి రి సెటిల్ మెంటు

కృష్ణాగోదావరి రి సెటిల్ మెంటు రిపోర్టుపై కలెక్టరు లొసగిన యభిప్రాయములు చిత్రముగ నున్నవి. కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగ ప్రి వ ట్టు గారు హోల్డర్లువర్తగారి రి సెటిల్ మెంటు రిపోర్టుతో నేకీ భవించినను, దివిప్రాజెక్టుభాగమును భాగరూకతతో విభజింపవలయునని ఎచ్చరించిరి. ఏదైన, ఈభాగమున బాటలు, తక్కువగ నున్నవి. పనివారలు

విరివిగ దొరకరు. ఎరువుగాని, విత్తనములుగాని, బాగుగ లభింపకున్నవి. దిగుమతులు స్వేచ్ఛగ రావు. దాహోదకము కష్టముమీదగాని దొరకదు. మునియేరుక్రింద సాగుబడియగు ఆరువేల యకరము లనుగూడ ఇప్పుడప్పుడే విభజింపవలదని, కృష్ణా కలెక్టరు తెలిపెను. తూర్పుగోదావరి కలెక్టరుగ బ్రాకెనుగారు కొన్ని విషయములలో సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారిని మించిపోయిరి. డెల్టా భూములకు 100 కి 18 $\frac{1}{2}$  చొప్పున పన్నులను హెచ్చించుట, అతిమితమగు కోర్కెయని, బ్రాకెనుగారు తలంచుచున్నారు. ఇక్కడి రయితు లింకను ఎక్కువ మొత్తమును చెల్లింపగలరని, బ్రాకెనుగారి యుద్దేశ్యము. తక్కువతరముల పల్లపు మెరక భూము లన్నిటికిని 100 కి 12 $\frac{1}{2}$  వంతున మాత్రము హెచ్చు జేయవలయునని హోల్డర్లనుగారు చేసిన సూచనను, బ్రాకెనుగారు రంగీకరించుటలేదు. అమలా పురంతాలూకాలోని భూములు బీద వని, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు తెలిపిరి. ఇది అతిశయోక్తి యని బ్రాకెనుగారి తలంపు. హెచ్చుతరములకు మాత్రము 12 $\frac{1}{2}$  కన్న హెచ్చు గాగూడదనియు తక్కువతరములకు 18 $\frac{1}{2}$  వంతున విధింపవలెననియు వీరు గోరుచున్నారు. పశ్చిమగోదావరి కలెక్టరుగూ టాడుగారు హోల్డర్లవర్తకంతో పూర్తిగ నేకీభవింపచున్నారు. సెటిల్ మెంటు ప్రకటనలో ప్రభుత్వమువారి సాకార్యము గావించిరి. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి ఉత్తరువులపైని, కలెక్టరుకు అప్పీలు గావించుటకు, అవకాశ మొసగబడెను. ఇటీవల కర్ణాటక నొసగుట భావ్యముగలేదని, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా కలెక్టరుగారి తలంపు. ఇందువలన సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి దర్జాకు లోపము గలుగు గాబోలు! ఈరితిని కలెక్టరులు, ఎక్కుడు నంకుచిత భావము చూపుట చోద్యము. రివిన్యూబోర్డు వారును ప్రభుత్వమువారును సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి సూచనల నంగీకరించుట వింతగాదు. రి సెటిల్ మెంటు సమయమున పన్నులను హెచ్చు జేయని నిదర్శన మెక్కడను గానరాదు. ప్రజల ఆర్థిక స్థితి చక్కబడెనని అధికారు లందరును చెలుపుచున్నారు. ఎంచదగిన కఠపు ఏమూలను లేదట. నందిగామా తాలూకాలోమాత్రము కొలదిగనుం డెనట. కైకలూరు తాలూకామాత్రము మురుగు వలన బాధపడుచున్నదట. రోడ్ల సౌకర్యము లభిక మయినవనియు, రైల్వేసౌకర్యము లభికమయినవని యు, రైసుమిల్లులనంఖ్య పెరిగెననియు, సూచింపబడెను. కాని రైసుమిల్లులు వరుసగ మూలబడుచున్నవి. బందరు వర్తకము తీగించెనని, హోల్డర్ల వర్తకారే అంగీకరించుచున్నారు. రైల్వేవలన ప్రజలు ధనవంతు లగుచున్నారనుట కాధారములు గనుపింపవు. భాన్యపుధరలు పెరిగెననియు, భూముల ధరలు పెరిగెననియు, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు సూచించిరి. దీనిని వైయధికారులుగూడ నంగీకరించిరి. కాని రయితులు భూముల నమ్ముకొని జీవింపరు. భూములే జీవనాధారములగుటచే, రయితులు గత్యంతరములేక వానిని హెచ్చుధరల బెట్టి కొనుచుందురు. ఇది కృత్రిమధరయేగాని, ధరకు తగిన లాభము గలుగుట లేదు. గ్రామ పరిశ్రమ లభివృద్ధిగనున్నచో, భూములకింత ధరయుండదు. భాన్యపుధర పెరిగినను,

ఇతరజీవితావసరముల ధరలుగూడ పెరిగియున్నవి. అందుచే, రయితులు వీనిని అధికధరలకు కొనవలసి వచ్చుచున్నది. రయితులు నిజముగ భాగ్యవంతు లగుచున్నచో, హెచ్చుబుణముల నేలచేయుచున్నారు? తమ ఆస్తుల నేల తాకట్టుపెట్టుచున్నారు? కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలలో తాకట్టు బుణముల సంఖ్య 100 కి 40 నుండి 237 వరకు పెరిగెను. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి రిపోర్టు ప్రకారము కృష్ణా డెల్టాలో 108966 రూపాయలనుండి బాకీ 366805 రూపాయలకు పెరిగెను. పశ్చిమగోదావరి డెల్టాలో 239707 రూపాయలనుండి 368983 రూపాయలకు పెరిగెను. తూర్పుగోదావరి డెల్టాలో 412138 రూపాయలనుండి 622144 వరకు పెరిగెను. తూర్పు గోదావరి మెరక ప్రదేశములలో 170735 నుండి 238222 రూపాయల వరకును, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా మెరక ప్రదేశములలో 19054 నుండి 50991 రూపాయల వరకును, తాకట్టు బాకీలు పెరిగెను. భాన్యపుధర పెరిగినందున, బుణములు రయితులను బాధింపవని, చెప్ప సమాధానము ఎంత సీరసమయినదో చెలుప నక్కరలేదు. రయితులు పొట్టగడవ కనే, బుణముల జేయుచున్నారనుట కేమాత్రము సందియము లేదు. పండినపంటనుగాని, వ్యవసాయపు ఖర్చులనుగాని, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు తిన్నగ పరిగణింపలేదు. భూములు రాను రాను తక్కువ ఫలవంతమగుచున్నవను మొరను, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు నిరాకరించుచున్నారు. రయితులు కవులుసామును చెల్లించుచున్నపుడు, వారికి లాభ మేలరాదని వీరు ప్రశ్నించుచున్నారు. రయితులకు పుట్టి అనిన తిన్నగ అర్థము తెలియదట. ఒక్కపుట్టి పండుచున్నదని చెప్పినచోటుల, రెండుపుట్టి పండుచుండునట. కవులవలన తమకు ఎంచదగినలాభము రాదనియు, ఖర్చులు పోగ, గడ్డి మాత్రము మిగులు ననియు, పలువురు రయితులు చెప్పినను, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు, వీరి మాటలను త్రోసిపుచ్చిరి. వ్యవసాయపు ఖర్చులు ఎకరమునకు 10 నుండి 90 వరకు అగునని సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు మదింపునైచిరి. సెటిల్ మెంటు వనుల కొరకు, వీరు 35 రూపాయలనుమాత్రము ఖర్చులకిం దమినహాయింపదలచిరి. కాని సామర్లకోట ప్రభుత్వ వ్యవసాయక్షేత్రము, ఎకరమునకు ఏబదిమొదలు అరవైరూపాయలవరకు ఖర్చుపెట్టునని, వీరంగీకరించెదరు. అటులగుచో, ఇతరపాలములకు వీరింతహీనముగ అంచనావైచుటకు కారణ మెద్దియో తెలియదు. నూటికి 150 వంతున ఖర్చులు పెరిగినటుల వీరింగీకరించినను, 100 కి 18 $\frac{1}{2}$  వంతున మాత్రమే పన్నులను హెచ్చుచున్నపుడు, వ్యవసాయపు ఖర్చుల గూర్చి యోచింపనక్కరలేదని, వీరితలంపు. ఇట్టి విచిత్రపు టూహలతో నిండిన రిపోర్టు కెట్టి విలువ యుండునో యూహింపవచ్చును. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు సూచించిన పన్నులు కడు మితముగ నున్న వని, రివిన్యూబోర్డువారు గూడ అభిప్రాయపడిరి. క్రొత్తరేట్లు ముప్పది సంవత్సరములవరకు అమలులో నుండును. రయితులు క్రొత్త బరువుల నామోదింపరనుట నిశ్చయము. డెల్టా, అపొలాండు భాగములలో పన్నులను 100 కి 18 $\frac{1}{2}$  వంతున హెచ్చుజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ఏలేరునది క్రింద భూములకుమాత్రము 100 కి 12 $\frac{1}{2}$

వంతున పెంచబడును. డెల్టా మెరకభూములలో ఎకరమునకు రు 2 ల రేటు గల వానికి 100 కి 18 $\frac{1}{2}$  వంతున పెంచబడును. మిగిలిన రేట్లు గలవానికి 100 కి 12 $\frac{1}{2}$  వంతున పెగుగును. అపొలాండు మెరక భూములలో కనీసపు రేటు అయిదణాలు తప్ప మిగిలిన రేట్లు 12 $\frac{1}{2}$  వంతున పెంచబడును. ప్రస్తుతపు రేట్లు 1338 ఫసలీ అనగ 1928-29 సంవత్సరము తో ఆ ఖ ర గు ను. క్రొత్త రేట్లు 1339 ఫసలీ అనగ 1929-30-వ సంవత్సరముతో ప్రారంభమగును. ప్రభుత్వ ప్రకటన భద్రాచలం నూనూరు తాలూకాలకు గాన, సోవరం డివిజనులోని 42 గ్రామములకు గాన, సెటిల్ మెంటు సూచింపబడినది. క్రొత్తబరువు పెరిగిన భూములకు రయితులు తగిన ఆదో శనము నలుపుట యవసరమని ప్రత్యేకముగ చెలుప నవసరము లేదు.

కీ. శే. కోవెలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరిగారు బెజవాడవాస్తవ్యులగు కోవెలమూడి గోపాలకృష్ణచౌదరిగారు చనిపోయి రని వినుట కెంతయు చింతించెదము. వెనుకటిశాసనసభలో వీరు సభ్యులుగ నుండిరి. బెజవాడ తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నుండిరి. వీరు జప్తిసుపక్షమువారయినను, ఇతరులతో స్నేహముగ ప్రవర్తించుచుండిరి. ప్రజాహితజీవితమున విశేషశ్రద్ధ వహించుచు, లకాల మరణము నొందిన, గోపాలకృష్ణయ్య చౌదరిగారికి ఆత్మశాంతిని గోరుచు, వారి కుటుంబమువారికిని బంధుమిత్రాదులకును మా సానుభూతి సందజేయుచున్నారము.

## మైసూరు శాసనసభ

బడ్డెటునమానేశము

తెంగళూరు, జూన్ 28:—మైసూరు శాసనసభ బడ్డెటు సమావేశము నేటితో ముగిసెను. గ్రామంతరములందు భావులను శ్రవించుటకై 50 కేల రూపుల గ్రాంటును పంజాబీచేసినట్లు దివానుగారు తెలిపిరి. ప్రతిగ్రామమునందు ప్రాథమిక పాఠశాల, గ్రామపంచాయతీ సంఘము నువ్వలయననియు, మూడుసంవత్సరములలోపుగ యాకార్యక్రమము సంపూర్ణముగ కొనసాగవలయుననియు జె.సి. వల్లయ్యగారి కా తీర్మాన ముపపాదించిరి. పలువురు తీర్మానములు బలపరచిరి. దివానుగారు తీర్మానమువట్ల సానుభూతి తెలుపుచు, రాజ్యమునందంతయు ప్రాథమిక పాఠశాలలు గ్రామపంచాయతీలు ఏర్పరపవలయునని ప్రభుత్వమువారికి ఉద్దేశముగలదనియు కాని ఆర్థిక పుట్టిబండులవల్ల ఉద్దేశము సంపూర్ణముగ కొనసాగుటకు వీలులేదనియు, నిర్ణయకాలములో కాత్యక్రమమును సంపూర్ణముగ కొనసాగింప వీలులేదనియు చెప్పిరి. ఉపపాదకుడు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

పరిపాలనాఖర్చులను తగ్గించు విషయమై ప్రభుత్వము వారికి ఫలహల నోసగ అసభికార అధికార పద్ధతిలో ఒక విచారణసంఘము నేర్పరపవలయునని మరీయొక పట్టుదొక తీర్మాన ముపపాదించెను. తీర్మానము అధిక సంఖ్యలచే నిరాకరింపబడెను.

సంపూర్ణ మద్యపాననిషేధమే తమ ఆదర్శముగ పభుత్వమువారు ప్రకటించి 20 సంవత్సరములలోపుగ ఈకార్యక్రమము కొనసాగునట్లు చేయవలయునని మరీయొక పట్టు దుపపాదించెను. కొంత చర్చజరిగిన పిమ్మట తీర్మానము సంగహరించుకోబడెను.

అంతటితో సభ ముగింపబడెను. (అ. ప్రె.)

తెర్రిసుజే పనివారల తిరుగుబాటు  
కొనంబు, జూన్ 28:—తెర్రిసుజే ప్రియమైనది, ౧౦ తిరుగుబాటునర్జిన కి మంది పనివారల కేసు విచారణ కొనంబు పాత్రనుకోట్లతో ముగిసెను. ఒక్కొక్కరికి ౧ $\frac{1}{2}$  సంవత్సరముల కరికనీక విధింపబడెను. (అ. ప్రె.)

# భారతదేశమున వ్యవసాయాభివృద్ధి

## ప్రభుత్వము వారి బాధ్యతలు

అభివృద్ధికి మార్గముల కల్పింపుడు

వ్యవసాయ దారుల దృక్పథము మారవలెను

### వ్యవసాయసంఘనివేదిక

సిక్రా, జూన్ 27:— భారతదేశమున వ్యవసాయాభివృద్ధిని గురించి రాయల్ సంఘ నివేదిక ప్రచురింపబడినది. అది 1000 పుటలు కలిగిన గ్రంథము. దానియంద వ్యవసాయములకు సంబంధించిన వివిధ విషయములు చక్కగా చర్చించబడినవి. ప్రభుత్వనివేదికలను చదువుచు వాటి సూక్ష్మము గ్రంథము నురుపులులవరకు తీర్చింది ప్రకటింపబడినది. గ్రామవాసుల అభివృద్ధికి మార్గములను చూచింపబడు యొక్క నీవేదిక యొక్క ఉద్దేశముని కవివనరులు తెల్పుచున్నారు.

#### వ్యవసాయ పరిశోధన

వ్యవసాయాభివృద్ధికి పరిశోధన యత్యంతావసరమని నివేదిక తెల్పుచున్నది. వ్యవసాయ పరిశోధనను కేంద్ర సంఘములు చేయవలసిన పని ముఖ్యమని భారతదేశము కమనివలసియుండును. పూర్వ పరిశోధనలయందును నాస్తిక పరిశోధనలయందును అన్వేషణసంబంధము నేర్పరుచుటకొక సూత్ర ప్రతిస్థాపన అవసరమని నివేదిక తెల్పుచున్నది. భారత దేశమున వ్యవసాయాభివృద్ధి కలుగజేయుటకు అభివృద్ధిభారతవ్యవసాయ పరిశోధన సంఘమును నియమించవలసిన వారి యుద్దేశ్యము. దానికి ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞానము అవసరములేదు. పెద్ద రాష్ట్రములయందేకాదు నిట్టి సంఘములలో 20 మంది సభ్యులుండవలెను. వీరిలో ముగ్గురు అధ్యక్షుడు భారతపరిశ్రమలచక్కగా తెలిసిన వాడుగా నుండవలెను. ఇంకొకడు

వ్యవసాయమును గురించి బాగుగా తెలిసినవాడు, మూడవవాడు పశువులను గురించి తెలిసినవాడు, యీ ముగ్గురు తమ కాలమునంతయు సంఘమున కివ్వాలెను. తక్కిన 16 సభ్యులలో 10 మంది భారత ప్రభుత్వమువారి చే నియమించబడవలెను. 10 రాష్ట్రీయ వ్యవసాయ పశుచికిత్స శాఖల ప్రతినిధులుగా నుండవలెను. 3 మ్గురు విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులుగా నుండవలెను. భారత కేంద్ర ప్రతిపంఘమునకను ప్లాంటింగ్ సంఘమునకను జేరినవారుగా నుండవలెను. 5 శాసనసభ్యులను నియమించబడవలెను. మొదటి ముగ్గురు 5 సంవత్సరములకు తక్కినవారు 3 సంవత్సరముల పనిచేయవలెను. ఈ పరిశోధన సంఘము స్థాపనములకు పరస్పర సంబంధమును కలుగజేయుచున్న వ్యవసాయబోర్డు మంచి పనిచేయగలిగియుండును. కావున వ్యవసాయబోర్డుకూడ పరిశోధన సంఘము అధ్యక్షుని అధ్యక్షతన సభలు జరుపవలెను.

#### భూమిని విభాగించుట

వ్యవసాయాభివృద్ధిని, భూమిని చిన్నచిన్న ఖండములుగా విభజించుటను గురించి చర్చించుచు ప్రస్తుత నితులలో భూముల సారము తగ్గుట కవకాశము లేదనియు, అట్టిభూముల ఎడవుగా నుపయోగించుటకు క్రొత్తగా కనగొనబడు పద్ధతులు రహితుల కయ్యవలెననియు వారు తలచుచున్నారు. నూనె గానుగొడి పిట్టును నేయుటవలన భూసారము వృద్ధి యగుననియు వారు తెల్పుచున్నారు. వైదలకు తెగులు తిగులకుండా, పురుగులు అడవి వృగములు వైదలు నాశము చేయుటగా తమనిబుంజిని వృద్ధిచేసికొన వలెనని వారు ప్రభుత్వము వారి నికోరుచున్నారు. చిన్నచిన్న భూని పశులు గల ఆసాములు సమస్తిగా వ్యవసాయమున జేయు ప్రభుత్వము గ్రామదారులందు యేర్పరుచుట మంచిదేకాని అట్టి సమస్తిపద్ధతులయందు సహకారభావమునకు భిన్నమైన ప్రయోజనమున్న యెడల అభివృద్ధికి భంగముకలుగును. గ్రామదారుల ప్రదర్శనములు ప్రచారము బాగుగా జరుగవలెననియు, కేంద్రసంఘమువారు ప్రభుత్వ ప్రవృత్తును కవిధ వ్యవసాయసంఘములకు పంచిపెట్టవలెనని వారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

#### పశుధనము

పశువులు-వాటి ఆరోగ్యమునుగురించిన అధ్యాయము లో ప్రస్తుతము భారతదేశములో పశువులదృస్తిని వర్ధించుచు సింధు, హిందూము 20 గోలలో తప్ప తక్కిన పశువులన్నియు చాల బలహీనమై పోయినవని నడుపుచున్నారు. పంచాయతీ సంఘములు పశువులు మేయుటకు కొన్ని భూములను ప్రత్యేకించవలెననియు, రాతి భూములలో రెండుమూడు సంవత్సరముల కొకటారి గడ్డి పెరికించవలెననియు, కొంతభూమి యెండాకాలములో గడ్డికోయుటకు వినియోగించబడవలెననియు వారు నూచించుచున్నారు. కొన్ని

కొన్నిస్థలములలో మంచి ఆహారము నుండుననియు వారు నూచించుచున్నారు. మునిసిపల్ సంఘమువారు పెన్న చేయు స్థలములను స్థాపించి ప్రజలు హెచ్చు ఆవులనుంచుకొని వాటి నొండి హెచ్చుపాలు వచ్చుచున్నవని తెలిసికొనుటకు శ్రద్ధ గలవారినిగా చేయవలెనని వారు కోరుచున్నారు.

#### అడవులు

అడవులు వ్యవసాయదారులకు చాల ఉపయోగకారులు గాన ప్రతిరాష్ట్రమునందును అటవీశాఖ కొక ప్రత్యేకాద్యోగి యుని నియమించవలసినది వారు కోరుచున్నారు. అడవులలో నుంచుకలప నెంబు చేరుకు పండించవలెనని వారి యాశయు. నెటికె నరికాఖ పకు వైద్య శాఖనుపునర్విర్యాగాము చేసి పశువులకువచ్చు రోగములను తగ్గించవలెనని వారు కోరుచున్నారు. దొంగురోగము, ఇర్ర అంటు రోగముల చికిత్సకు డబ్బేమియు పుచ్చుకొనకూడదని వారు వ్రాయుచున్నారు.

ఇరిగేషన్ విషయమై ప్రభుత్వ ఆజ్ఞానము యుండక తప్పదని చెప్పుచు, వ్యవసాయాభివృద్ధికి విద్యుచ్ఛక్తి హెచ్చుగా నుపయోగించబడవలెనని వారు తెలుపుచున్నారు.

వ్యవసాయదారులు తయారుచేయు పశువుల నమ్మట కొక ప్రత్యేకాద్యోగియును నియమించబడవలెనని వారు కోరుచున్నారు.

#### వ్యవసాయమునకు ధనసహాయము

దీనివిషయమై ఒకపెద్ద అధ్యాయముకలును. ప్రస్తుతము పరిశీలు వ్యవసాయదారులనుభూమినివృద్ధిచేసికొనుటకుడబ్బు ఖర్చుపెట్టుటకు ప్రతిబంధకముగా నున్నవియు, ఈ కష్టముల నన్నిటిని తొలగించుటకు తగినచట్టము చేయవలెననియు వారు కోరుచున్నారు. లాండ్ రింప్రూవ్మెంట్ అక్టు బాగుగా పని చేసినది వారి యభిప్రాయము కాని వ్యవసాయదారుని బుర్రు బాధను తగ్గించుటకు చేసిన ప్రయత్నము లన్నియు విఫలము లైనవి. ఇట్లు విఫలము నొందుటకు కారణముల నన్నిటిని విచారించవలయునని వారు తలచుచున్నారు.

#### పరపతి వ్యవసాయము

వ్యవసాయమునకు పరపతిగల సంబంధమును చర్చించుచు లేఖలవలన సహకారోద్యమాభివృద్ధి నిర్ణయించుట యసాధ్యమనియు, అన్ని రాష్ట్రములలో సహకారముగా సహకారోద్యమము అభివృద్ధిగాంచలేదనియు సభ్యులు వృద్ధియగుట నిజమగు అభివృద్ధిని నూచించుట లేదనియు వారు తెలుపుచున్నారు. గ్రామ పరపతిసంఘములు దీర్ఘకాలము అభ్యుల నిచ్చుటకు తగియుండలేదనియు, భూమి తనభావ్యాంశుల డిలెచరుల నిచ్చుటకు ప్రత్యేక కేంద్రసంఘముకట్టి యుండవలెననియు వారు సిఫారసు చేయుచున్నారు. లేకపోయిన అనేక చిన్నచిన్న సంస్థలు పోటీబడి ఉద్యమమునకు పోని కలుగజేయును. గ్రామముల యొగక్షేమమును వృద్ధిచేసికొనుటకు మార్గములను నూచించుట కొక గ్రామస్థుడు నియమించబడవలెనని వారి యాశయు. గ్రామ స్థాపకవిధానమును పట్టణ స్థాపకవిధానముతో సమానము చేయుటకు ప్రయత్నించవలెనని వారు తలచుచున్నారు. పాశ్చాత్య దేశములలో నెలసిన పరపతిక్షేమ సంఘముల (కో ఆపరేటివ్ టెటర్ లింగ్ సంఘములు) ఎంటి సంఘములు మనదేశమునగూడ నుండవలెనని వారు తలచుచున్నారు.

#### విద్య

గ్రామముల విద్యాభివృద్ధికి చాల యవసరమని గ్రహించి కవివనరులు భారత విద్యా విధానమును గురించి పెద్ద అధ్యాయమును వ్రాసినారు. సంస్కరణములు, ప్రస్తుతము విద్యముంక్రమణమున నుండుటనుగురించి వ్రాసి ప్రస్తావన విక్రమింపవలసినది వారు వ్రాయుచున్నారు. ఇప్పటికి జరిగిన అభివృద్ధి దేశమునకు చాల అవసరమని ప్రత్యక్షముగా వారికి తెలియునట్లు చూపవలెను. కొన్నిస్థలములలో స్త్రీలకు ప్రత్యేక శిక్ష నొసంగుటకు శాకర్యము లేర్పరచవలెను. స్త్రీలు ఉపాధ్యాయినులుగా నుండుటగూడ ముఖ్యమనియు, కొద్ది కాలమువారికి వ్యవసాయ శిక్షయు నొసంగవలెననియు వారు నూచించుచున్నారు.

#### గ్రామపరిశ్రమలు

గ్రామములకు ఇంకొక పరిశ్రమయుండుట అవసరమనియు, అది కోల్పోనునెంచువరిశ్రమగా నుండవలసినదియు వారు నూచించుచున్నారు. వాణిజ్య విద్యకు నూత్రాముఖ్యత నొసంగవలెను. గ్రామ పరిశ్రమలు వృద్ధి నొందవలెనని పరిపత్తి, సమస్తిపద్ధతులమీదనే వృద్ధికాగలవు. లేకపోయిన ప్రస్తుతకాలపుపోటీకి నిలవజాలవు. గ్రామములకు పట్టణములకు మంచి ప్రయోజనకార్యములు కల్పించుట విద్యుచ్ఛక్తివృద్ధిచేయుట, సాంకేతికవిద్య, బహుధర తప్పటికప్పుడు రహితలకు తెలుపుచుండుట మొదలగు పద్ధతులవలన ప్రభుత్వమువారు పెద్దపరిశ్రమలకును వ్యవసాయమునకు సంబంధము నేర్పరుపవచ్చును.

#### భారతీయులు వలసపోవుట

ప్రస్తుతము భారతదేశమున జవాభా వృద్ధియగుటవలన ప్రజలు యితరదేశములకు పోవుచున్నారు. సింహళము వలయాస్థివములు చాలమంది భారతీయుల వాకర్షింపదని వాటికింక ప్రజలు వెర్లుకుట విలులేదు. బ్రిటిష్ వెస్టుఇండీస్, మారిషస్ బ్రిటిష్ గయానా ఫిజివీషములుగూడ భారతీయులవాకర్షించినవి కాని బ్రిటిష్ గయానాలోతప్ప నితరస్థలములందు భారతీయులకు సావకాశములేదు. బ్రిటిష్ గయానా యొక్క 20 లక్షల భారతీయులనుపైగా భరించగలదు. కావుననీవిషయమై బాగుగా ఆలోచించవలెను.

#### పండ్ల పరిశ్రమ

పండ్లను గురించి పరిశ్రమలు చేయవలసినదని నివేదిక నూచించుచున్నది.

#### వ్యవసాయలెక్కలు

వ్యవసాయపు లెక్కలను చక్కగా తయారుచేయుటకు సిబ్బందివృద్ధిచేయవలెను. ఈలెక్కలను తయారుచేయుటలో రోమనగరమున ఇంటర్నేషనల్ ఇన్ స్టిట్యూటి వారిఅనుభవము మునుకు చాలసహకారిగా నుండగలదు. ఇప్పటివలె ప్రభుత్వోద్యోగి యులు యీ లెక్కలను తయారు జేయుట కభ్యంతరములు లేవుకాని అసధి కాదుల సాయము కూడ చాలవరకు తీసికొనుట మంచిది.

#### ముగింపు

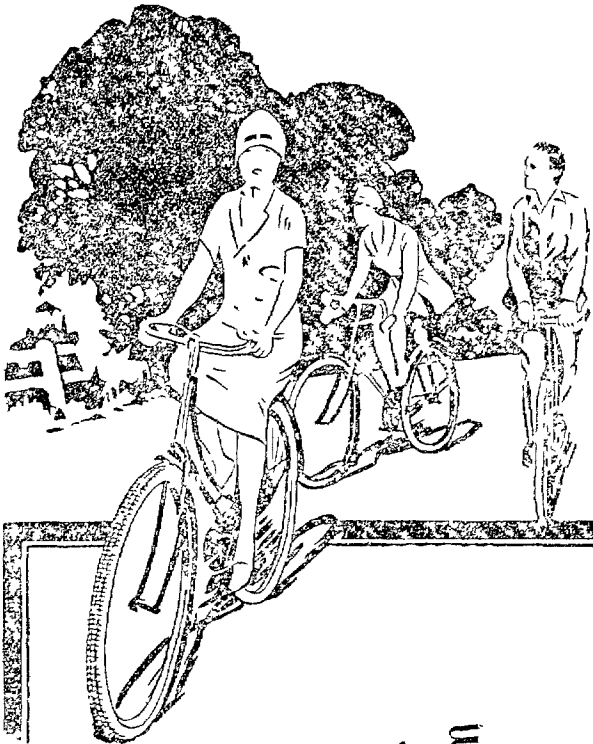
తమ వివేదికను ముగించుచు కవివనరు యీ క్రింది విధముగా వ్రాయుచున్నారు.

భారత దేశములో ప్రస్తుత పరిస్థితులను విచారించి వ్యవసాయాభివృద్ధిని ప్రజల సౌఖ్యమునకును కారణభూతములకు ఉపాయములను నూచించుటకు మేము నియోగింపబడితిమి. మేము చేసిన సూచనలను వ్యవసాయమున పర్యవేక్షణభివృద్ధి యెట్లుగలుగునో, ఈ అభివృద్ధి వ్యవసాయదారుల కెట్లు లాభించునోయని బాగుగా విచారించి చేసికాము. వ్యవసాయదారుల తన జీవితమును అభివృద్ధిచేసికొనవలెనని, ఆతనికి కారితమనక శక్తులు యిప్పటికంటె చాల అభివృద్ధి నొందినగాని వ్యయ సాయమున చేయవలెనని మొదటి నుండియు మేము తలచుచుంటిమి. కాస్త్రజ్ఞానము, మంచి పరిపాలన, మంచినట్లుములు చేయు మేలును గ్రహించగల శక్తి రహితులకుండవలెను ఈ శక్తి అతని చుట్టుప్రక్కల పరిస్థితులకుబట్టి యుండును. కావున అభివృద్ధికి మంచి పరిస్థితుల సృష్టించుట యావశ్యకము. ఇది గ్రహించితిమా జాతీయభావృద్ధి తప్పదు. ప్రభుత్వమువారి చే చేయబడవలెనటు నిస్సందేహము. ఇటీవల ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయశాఖమీద కొంత ప్రవృత్తు హెచ్చించినారు. కాని దీని యవశ్యకత వారు సంపూర్ణముగా గ్రహించినట్లుకన్పట్టదు. ప్రభుత్వమువారి యీ యుదాసీనభావమే రహితుల దుస్థితికి కారణమై యున్నది. తరతరములనుండినవచ్చుచున్న మాంద్యంపడెలవలెనన్న ప్రభుత్వమువారు తమ చేతిలోనున్న ప్రయత్నములన్నియుచేసి చూడవలెను. ప్రజల జీవితముతో సంబంధించిన శాఖలన్నియు ప్రయత్నించినగాని నిజమైన అభివృద్ధి కలుగనేరదు. డెవలప్ మెంటు బోర్డులు, సలహాసంఘములు, ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రజల అభివృద్ధికి తోడ్పడవలెను. వయస్రాయాగారు, రాష్ట్ర ప్రభువులు యీగమయమై కడుశ్రద్ధ వహించవలెను. పజానరాగముగల ఉద్యోగియులు ప్రజలకు చాల మేలుచేయగలరని మా విచారణలో తెలిసినది. మంత్రులబాధ్యతలుగూడ చాలయున్నవి. అనుభవశాలురగు కార్యదర్శుల సహాయము వారి కుండవలెను. ప్రజలసహాయముగూడ అవసరమై ఇంతపెద్దదేశము ఇంతమంది ప్రజలయభివృద్ధికి పాటుబడునప్పుడు ప్రజల సహాయములేని ప్రభుత్వ హేమియుచేయజాలదు. మేము చేయునూచుట ఎంతడబ్బు కావలెనో మేము అంశనాజేయుటకు విలులేకాలేదు. శాసనసభ్యులగూడ ప్రజాభిప్రాయమునూ నూచనలకు అభిముఖముచేయుటకు ప్రయత్నించెదరని నమ్ముచున్నాము.

తగిన సావకాశములనిచ్చిన భారత కర్షకులు కాస్త్రీయస్థుల నవరంబించి వృద్ధి నొందినదని మేము నమ్ముచున్నాము.

ఈ నివేదిక భారతదేశమున వెలువడిన రోజుననే లం డన్ నగరమున ప్రచురింపబడినది. (ఆ.-ప్రె.)



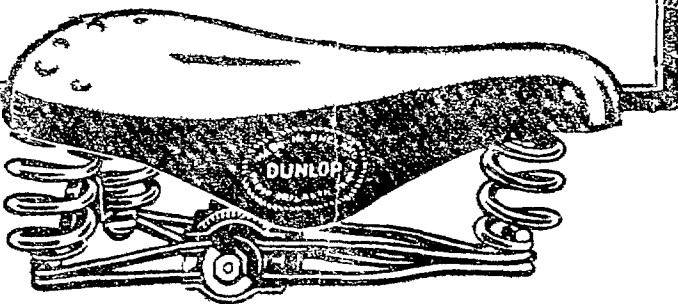


వైకింగ్ నందు  
రెండు  
గొప్ప సదుపాయములు

డన్ లె వ్ లెర్లు  
డన్ లె వ్ వాటర్ వ్రాఫ్  
సాడిల్.

(డిలాస్టిక్ వేటెంట్లు ననునరించి తయారు కాబడినవి)  
రెండింటి నమర్చి, అత్యధిక సౌఖ్యమును పొంది  
తృప్తిగాంచుడు. ప్రతి ఒక్కని కనుకూలముగ నట్టుగా  
తైరు సాడిల్ కూడా కలవు. డన్ లె వ్ సాడిల్ ను చూపుమని  
మీ వర్తకు నడుగుడు. సాడిల్స్ లో కెల్ల నూతన స్టాండ్ యర్డుకు  
చెంది యున్నవి.

28 D



డన్ లె వ్ రబ్బర్ కంపెనీ (ఇండియా లిమిటెడ్)  
బొంబాయి, నాగపూరు, ఢిల్లీ, లక్నో, లాహోరు, రా  
వల్లిండి, కరాచి, కలకత్తా, గోవాటి, రంగూన్, మాంచెర్,

మదరాసు, బెంగళూరు, కాలికట్, కొలంబొ.

### కాంగ్రెసు అభ్యుత్తర

కర్ణాటక రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారి  
సూచనలు

బొంబాయి జూన్ 27:—కలకత్తాలో జరుగనున్న  
23-వ కాంగ్రెసు మహాసభకు ఈ క్రింద పేర్కొనబడినవారి  
లో నాకరు అభ్యుత్తరగ కంపెనీలయినవి కర్ణాటక రాష్ట్ర  
య మహాసభవారు సూచించిరి:—శ్రీయతి లల్లాభాయ్ పటే  
పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, జవహర్లాల్ నెహ్రూ, పండిత  
మదనమోహన మాలవ్యా, లాలా లజపతిరాయగార్లు.  
(ప్రీ ప్రెస్.)

### వంగరాష్ట్రమున కుప్పవాండ్రునమ్మె

కలకత్తా, జూన్ 27:—కుప్పవాండ్రు సంఘపు అగ్రహి  
రాగు ప్రభావతి దాసు గు సకన్య ఉపాధ్యక్షులగు ముఖ్యు  
అవాన్సుగుగార్లు నిర్బంధింపబడుటచే అన్నిజిల్లాలనుంచి కు  
ప్పవాడు సమ్మెకట్టయినారు. దాసుగుప్తకన్య కుప్పవాండ్రు  
సభియం దుపన్యసించుచు తమ ఇబ్బందులన్నియు తొలగునంత  
వరకు పనివారు ఏకమత్యముతో సమ్మె కొనసాగింకలయును,  
అని ప్రోత్సహించెను.

### దక్షిణఇండియా రైల్వే

పనివారల సమ్మె జరుగునూచనలు

తిరువానాపల్లి, జూన్ 28:—రైల్వేచిమెంటు విష  
యమై రైల్వే ఏజెంటుపంపిన సర్కిలరును ఆక్షేపించుచు దక్షిణ  
ఇండియా రైల్వే కార్మిక కేంద్ర సంఘపు అధ్యక్షుడు ఏజెంటుకు  
ఒక లేఖ వ్రాసెను. ఈ సర్కిలరును ఉప  
సంహరించు కొనుటకు ఏ లు కాదని  
రైల్వే ఏజెంటు కార్మికసంఘపు అధ్యక్షునకు తెలిపెను. నాగ  
పట్నం, పోచిమూరు, తిరుచినాపల్లి, గొల్లనూర్ కర్మాగారము  
లందు రేపటిదినమే సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడునని అధ్య  
క్షుడు తెలుపుచున్నాడు. సమ్మె ఉపసంఘపు సమాజీకు  
అధివారము ఉదయము జరుగును. (ప్రీ ప్రెస్.)

### సనాతనధర్మసభ

తీర్థవాల్లి, జూన్ 28:—సనాతన ధర్మసభ తీర్థవాల్లిలో  
జూలై 2 వ తేది సామవారము ద్వారాకాదర్శ జగన్ముఖ  
శంకరాచార్య కృష్ణానందతీర్థ మహాస్వామివారి అధ్యక్షతను  
జరుగును. స్వామివారు విశుర్యాస్యము నిచ్చుటజరిపెను. ఆస్తిక  
ధర్మాభిమాను లందరు మహాసభకు రాష్ట్రాధిపతుని కార్యదర్శి  
తంజినార్తపంపిగాడు.

### ఇండియను హైకోర్టు బిల్లు

లండన్, జూన్ 28:—యూడవసారి పథువులసభవారు  
ఇండియను హైకోర్టు బిల్లును ఆమోదించిరి. చర్చ రేకుండగనే  
ఆమోదించిరి. ఈ బిల్లును కామన్సుసభకు బంపెదరు.

### ఒక అంగ్లేయుని మోసము

రంగూను జూన్ 27:—విల్కిన్సన్ అనానోక అంగ్లేయు  
డు మ్యూమ్యుయలు ఎన్ఫేటు అందు బిల్డింగు కంపెనీని, లూయి  
పెట్రోలియం కంపెనీని స్థాపించివాటాలను విక్రయించి గొప్ప  
ఆర్థాటము గావించిరి. కాని మోసమొనర్చెనని తలుపురు రిపో  
ర్టు చేయుటచే పోలీసువారు మద్రాసు కలకత్తా ఆఫీసులను  
సోదాజేసిరి. రంగూను పోలీసు కమిషనరు ఈ త్రుకువై రం  
గూను కార్యాలకుమూడ మూడవనది. విల్కిన్సన్ గారు  
పరారి అయిపోయిరి. పోలీసువారు ప్రతి స్తీమరును పరీక్షిం  
చుచున్నారు. విల్కిన్సన్ గారిబాడ తెలుపువారికి బహుమతి ఇ  
వ్వబడునని పోలీసు కమిషనరు ఒక ప్రకటన గా విం చి  
యున్నారు. (ప్రీ ప్రెస్.)

### వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారి సూచన

కలకత్తా జూన్ 28:—వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ  
వారి నిన్నటిదినము జరిగెను. కలకత్తా కాంగ్రెసు అభ్యుత్త  
పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారిపేరు సూచింపబడెను.

# విదేశవార్తలు

## బ్రిటిషు కార్మిక పక్షము

తమ అభిప్రాయములను విడనాడుట  
భారతీయులు ఏవగించుకొనుట

(నీ ము స ర్వి ను)

లండన్, జూన్ 28:—బ్రిటిషు కార్మిక పక్షమువారు  
లను నిధానమును తీర్చుమును ఆభిప్రాయమును మనస్ఫూర్తిము  
తేక విడనాడుటచే భారతీయులకు వారిపేరు జెప్పిన ఏవగింపు  
గొనుచున్నది. పరమ అసహ్యమును జూపుచున్నారు. భారత  
గోళము పట్ల తమవైఖరిని వారు ఇతర కన్యకృత్యపు పక్షముల  
వారిలో చాలు మార్చుకొనటచే దినదినము భారతీయులకు అస  
హ్యము అతిశయించి పోవుచున్నది. అదినండియు వగ్గానాల్లు  
గారి ప్రపత్తినిమునకు భారతీయులు మండిపడుచున్నారు.  
దానికి దృష్టాంతముగ మగ్గోనాల్లుగారి గౌరవాధ్యక్షము విందు  
జరిగిన సందర్భమున కార్మిక ప్రతినిధులుగ ఇంగ్లండులో  
నున్న ఛార్లెస్ భారతీయులు అందుకు పోవుటకు నిరాక  
రించిరట. కార్మిక కామన్వెల్త్ సభను సలపుటకు ఏర్పాటులవుడే  
జరుగుచున్నది. ఈలోపున ప్రతినిధులను రాంకే మగ్గోనాల్లు  
గారి కేసునున్న విందునకు ఆహ్వానించుటకు ఏర్పాటుజేయు  
చున్నాడు. ఆధిపత్య ప్రతినిధులకు భారత ప్రతినిధులకు ఆహ్వా  
నము నంపిరి. కాని బోను, మహాయిలులు  
హాల్కెగార్లు ఇటీవల జరిగిన కేసు తిరిగి వచ్చిరి.  
హాల్కెగార్లు ఈవిందుకు రాజాలమిరి. వారిద్దరును బెంగాలు  
మండిపెచ్చిరి. మగ్గోనాల్లు ప్రభుత్వమునకే బెంగాలు అడ్డెనెన్  
ప్రకారము బెంగాలు అందుచే ఈవిందుకు బోవుట తలపించెనట.  
తాము బెంగాలు ప్రజల ప్రతినిధులము గాజాలముచున్నారట.

## కార్మిక ప్రభుత్వము

(నీ ము స ర్వి ను)

లండన్, జూన్ 27:—కార్మిక ప్రభుత్వమువచ్చుచో కార్మి  
క పక్షమంతయులందరూ శక్తివంతముననే 2 వేల పానులనే బుచ్చు  
కొనుటకు సిద్ధముగ నుండవలెనని పకలత్వాలాగారు పిట్టిగారి  
ఉపకారవేతనముల నియమాలను సందర్శించున హెచ్చరించిరి

## ప్రేక్షియూనియను కాంగ్రెసు

జనరలు కవున్నిలు సమావేశము  
(నీ ము స ర్వి ను)

లండన్, జూన్ 27:—నిన్న జరిగిన ప్రేక్షియూని  
యను కాంగ్రెసు జనరలు కవున్నిలపథలో కొందరు సభ్యు  
లను కోసము గల్గెను. మాండువర్గముతో సంప్రతించుటా లేదా  
యను విషయమును నిశ్చయించుటకు గూడిరి. మాంలుగారు తన  
ఎత్తు నెత్తికదాడిగ నిరోధము ప్రబలుముగ పెరిగిపోయెను. గత  
జనవరిలో సభ ప్రారంభమైంది అప్పటినుండియు కుక్కగారు  
తీవ్రముగ ప్రతికూల ప్రచారమును సాగుచున్నారు. ఇందులో  
గూడ మీకి తెల్పవలసిన కార్మిక పక్ష నాయకులు బ్రిటిషు  
కమ్యూనిస్టులు తోడ్పడిరి. కాని బ్రిటిషు ప్రేక్షి యూని  
యను కాంగ్రెస్ జనరలు కవున్నిలవారు కుక్కగారిపై  
చర్యచుదీసికొనవలెనని గల పనివాండ్రు కార్యనిర్వాహకవర్గ  
ముతో నిరంతరము రాయబారములను సలుపుచున్నారు. “మాం  
డుమాండు” అను గ్రంథమును వ్రాసినందులకు ఆతనిపై చర్యను  
దీసికొనవలెనని. మాండు రాయబారములకుగూర్చి ఈపాటికి  
కట్టిపెట్టవలెనని జార్జి హిక్సంగారు తీవ్రముగా నుపహాసపాతకు  
కుక్కగారు ఆనొందించిరి. కాని, జనరలు కవున్నిలవారు నిరాక  
రించిరి. 15 గురు ప్రతికూలరు. ఆరుగురు అనుకూలరు. కొంత  
చర్యసాగించవలసిన టిట్టెకొనుట ప్రారంభించిరి. కుక్కగారును,  
థామస్ గారును కొట్టుకొనవలసిన వచ్చెను. థామస్ గారిని కు  
క్కగారు అబద్ధుల లోరు అనెను. దానితో  
రెండుగంధ్రుని ప్రారంభమాయెను. ఆ అల్లరిలో కుక్క, థామస్  
గార్లు కొట్టుకొనవలసిన తారెల్లిరి. ఇతరసభ్యు లెద్దపడి విడి  
పించిరి. మాండుసభ మరల జూలై 4 వ తేదీని గూడును.

## మహాదళిగారిని సోదాచేయుట

(నీ ము స ర్వి ను)

లండన్, జూన్ 27:—భారత జాతీయ నాయకులు  
ప్రభుత్వ కోపాగ్నికి గురియగుచో వారికి గలుగు న్యాయత మన  
మెరిగినది. అట్టి నాయకులు ఇండియా వదలి ఇంగ్లండు - కేగి  
నను ఈ న్యాయత దప్పలేదట. మహాదళి అనారోగ్యముగ  
నుండుటచే చిరకాలమునుండి అతిపూరితవాధిలో బాధపడుచు  
వైద్యులసలవారకారము ఇంగ్లండు కేగిరి. ఆతడు ఇంగ్లండు  
లో ప్రవేశించినపుడు ఆతనిని ఆనవారముగ మనసు ఖోద  
పడునటుల సోదా జేసిరి. ఆతడు తాను రాజకీయములమీద  
ఎంతమాత్రము రాలేదని ప్రకటించినను  
ప్రభుత్వమువారు వివరే! వారు సంకల్పము కాలేదట. క్రిందటి  
వారముచివరకు మహాదళిగారు ఇంగ్లండు జేరిరి. డోఎరు  
తనకు గల్గిన ఈయనభవమును ఫ్రీ ప్రెస్ విలేజుతో ఆతడు  
దెలిపెను ఆతడు ఓడలోనుండి డిగ్రీతో లేచి, అప్పుడే నుంక  
ముల యధికారులనును అయినసామానును బట్టుకొని తీవ్ర  
ముగ సోదాజేసిరి. ఆతని యు తరములను కాగితములను తడిచి  
జేసిరి. వారి యుద్ధేళ్య మేదో తెలియలేదు.

## నోబెలు వైమానికుడు

చాల జబ్బుగ నుండుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతులు)

లండన్, జూన్ 21:—నోబెలు వైమానికునికి చాల  
జబ్బుగ నుండుటచే అనగా నరములన్నియు వశముకప్పిపోవుటచే  
ఎవరిని చూడనిచ్చుటలేదట. “ఇటాలీయా” బ్రద్దలై నప్పటి  
నుండి జరిగిన సంగతిని సమంజసముగ పొండికగా జెప్పలే  
కున్నాడు.

ఆయనజేసిన, గుల్బాగు వైమానికులను వెదకుటకు చందా  
లను వ్రాసిన వైమానికుల సంపుటకు ప్రయత్నించు  
చున్నారు.

తక్షణమే బయలుదేరి పోయి నెనకుటకు ప్రారంభించు  
నట.

త్వరలోనే స్టాండ్లను చమురుకంపెనీ, రాయలు డచ్చి  
కంపెనీవారు కంపెనీ గాదాలు త్వరలోనే పరిష్కారము గా  
నున్నవినియు ప్రపంచమునందంతటను ధరలు మరల ఏర్పడినవిని  
యు రూబరు చెలువుచున్నాడు.

కామన్వెల్త్ లో పంచదారపన్ను చట్టమును ఆమోదించిరి

ఇండియాలో నున్న కార్మిక మలయధికారులకు గ్రేటు  
బ్రిటనులోయున్న వారికిచ్చిన పోకర్తముల నీయరాదాయని  
యగుగ, అట్టిమాత్రమును ఇండియాలో పరిస్థితులు మారలేదని  
వింటర్లను ప్రభు వనెను. అట్టితరీ మార్పులకు అవకాశముండ  
దనిరి.

మార్గమధ్యముననే రైయిధిని నాకలో మెయిలుతపా  
సంగలలోనున్న నోట్లను, చెక్కులను, రత్నములను దొంగిలించి  
రనుచున్నారు. తెల్లనుకుపోలసిన ప్యాకెట్లలోనున్న సరకు  
లనుగూడ తీసివేసిరట.

## కెల్లాగుగారి యుద్ధబహిష్కరణపు టొడంబడిక

జపాను పత్రికలన్నియు ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించుట

టోక్యో, జూన్ 28:—జపాను పత్రికలన్నియు ఏక  
గ్రీవముగ కెల్లాగుగారి యుద్ధబహిష్కరణపు టొడంబడికను  
ఆమోదించినవి. పోలండునుగూడ ఈటడంబడిక వర్సలో పా  
ల్గొనవలెనని ఆహ్వానించినరట.

అమెరికా అధ్యక్షపదవికి పూర్తిగ ప్రయత్నించుటకు  
జూలై 15 తేదీనుండి వాణిజ్యకాభికార్యదర్శి పదవిని హూ  
వరుగారు మానుకొనెదరట.

## ఈజిప్టు మంత్రివర్గము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతు)

కైరో, జూన్ 28:—మహ్మదు మామూదుషిగారు  
మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేయుట పూర్తియైనది. న్యాయ  
కాభిమాతుడుగ నున్న అహ్మదు కాస్సా పాషా  
గారిని మరల నియమించిరి. తీసివేయలేదు.  
ఇంకాక మగ్గురు మంత్రులనుగూడ ఇజిప్టును వాపుతము  
వారిని నియమించిరి. అట్టిమాత్రపాషాగా రొక్కరే నూతన  
ముగ నియమించబడిన మంత్రి. ఇతడే అధికమంత్రి.

## భారత యజమానులు

పనివాండ్రపట్ల కారిన్యమును వహించుచున్నారు  
న్యూ స్టేటుమన్ పత్రికగూడ వలుకుచున్నది

లండన్, జూన్ 28:—(మెయిలు) భారత యజమానులు  
పనివాండ్రు అసహాయతను ఆవకాశముగ గొని వారికి తగిన  
తేతనముల నీయక కారిన్యమును జూపుచున్నారను నిరాధార  
ముగ వదలుటను న్యూస్టేటుమన్ పత్రికగూడ పర్యేషాగ్ని  
పర్త నివేదికను వ్యాఖ్య మొనర్చుచు ఇట్లు చెలువుచున్నది.  
పర్యేషా హోమ్లెడ్లగార్లు భారత పనివాండ్రును గూర్చి ప్రక  
టించిన నివేదికను బాహుళ్యముగ ప్రపంచమునకు ప్రకటనము  
గావలెను. ఇండియను ఫ్యాక్టరీలో పనిజేయుచున్న కార్మికుల  
జీవనమును వారి జీవనములనుగూర్చి అనివేదికను విస్తారముగ  
చెలుపుచున్నది. బ్రిటిషుపరిపాలనము రమారమి 150 సం॥ముల  
నుండి సాగుచున్నను ఇంత భూరముగ పరిశీతు లేర్యమనున్న  
వను విషయము గట్టిగా జెప్పకొననది. 150 సంవత్సరముల  
నుండి పాలనము జేయుచున్నను ప్రపంచములో  
అంతను శుభృద్ధావముతో జూచుచున్నను  
భారత కార్మికుని జీవనప్రమాణమును బాగుచేయుటకేదియు  
బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సమర్థులుగాక. 150 క్రిందు గాండ  
జేడుగూడ బాగుచేయలేదు. భారత కార్మికుల దుస్థితిని అవ  
కాశముగ గొనుచారి క్రూరులలో భారత యజమానులే ఎక్కు  
వపాతకులు. భారతదేశ గ్రామముని జీవనప్రమాణము చాలక  
క్కువగయుండుటయే దీనికి కారణము. పట్టామునకు ఆతడు  
బోవునటుల ఎక్కువజేతమును జూపవలెను. తన భూమిమీదప  
చ్చు సామ్యకంటె ఎక్కువయు తమముజూపవలెను. అప్పటికి  
గూడ పారిశ్రామిక పనివాండ్రు అసలు జనసంఖ్యలో, చాలత  
క్కువ. ప్రేక్షి యూనియను కాంగ్రెస్ ప్రతినిధులు తమనివే  
డికముతో వ్యవసాయపనివాండ్రునుగూర్చి ఎక్కువగ చెలువలు  
నియున్నది. ఇంక ఇతరదేశములం దెబలను వ్యవసాయపారిశ్రా  
మిక పరిస్థితులు ఒకదానిమీద ఒకటి ఆధారపడియుండలే  
దు. భారతదేశ ఫ్యాక్టరీకూలి నగరములో పనిచేయుటకుబోవు  
చు తనసేలను తన కుటుంబముసాగునడిచేయనటుల జేయును.  
సంవత్సరమున కొకనారి తనగ్రామమును కేసును. తనసేల  
తక్కువవంటు పండుచున్నను దానితోనే పొట్టపోనుకొనును.  
అందుచేతనే ఆతడు ఇతర ఫ్యాక్టరీపనివాండ్రులె గాక ఎక్కు  
వపొకర్తము ననుభవించుచున్నాడు. ఇట్లు గ్రామమునకు అపు  
డపుడు పోవుటచే భారతదేశ పరిశ్రమలో పనిచేయుటకు పో  
వీలు లేకుండును. జీవనములను నిర్ణయించునపుడు యజమానులు  
చేరమాడక మానరు. పనివాండ్రులో సామర్థ్యము లేకపోవుట  
గూడ తిక్కువ జీవనములకు కారణమగుచున్నది. లంకామైగు  
ప్రతినిధివాడు బొంబయిబిల్లులో పనిచేయు 2½ మనుష్యుల  
పనినిజేయును. వ్యవసాయవాడుని పరిస్థితుల నభివృద్ధిజేసినగాని  
పనివానిపరిస్థితులను, జీవనప్రమాణమును యభివృద్ధిజేయ వీలు  
లేదు. ఫ్యాక్టరీ పనివాడుగూడ వ్యవసాయవాడుడే యగుటచే  
ఇట్లు చేయవలెను. ఈవిషయము భారత కార్మికునకు హోము  
యాలకంటె ఎక్కువ చుఖ్యము.

## భారతదేశ విద్యావిచారణ సంఘము

మాంఛెస్టరుగార్డియనుపత్రిక విలేఖరి వాఖ్య

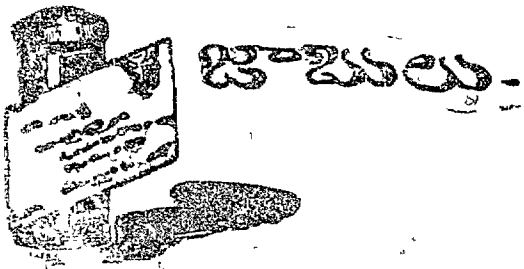
లండన్, జూన్ 4:—(మెయిలు) భారత విద్యావిచార  
ణసంఘములో భారతీయుల తరపున మల్లాడకల వ్యక్తి ఎవరు  
ను లేకపోవుటచే ఈ యధికారవ్యములో తమ ప్రతినిధి లేద  
నుకారణముచే ఇండియాలోనున్న వివిధపక్షములవారు దీనిని  
తృప్తిరముగ జూడకు. ఈ సంఘమును అంగీకరించరని మాం  
ఛెస్టరుగార్డి యను పత్రికలందును విలేఖరి చెలువుచున్నాడు.

## కామన్సు సభాధ్యక్షునకు ఉపకార వేతనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతు)

లండన్, జూన్ 28:—కామన్సు సభాధ్యక్షులకు  
నుండి విరమించిన పిట్టిగారికి జీతములను 14 వేల పానుల  
యుపకార వేతనమును ఇవ్వవలెనని బ్లాడ్విన్ గారు రుపపాడింప  
కామన్సుసభవారు ఆమోదించిరి.

అమృతాంజనం డీవో, హింబాయి - మదరాసు



జాబులు

నెల్లూరు వేదసంస్కృత కళాశాల

ఇం. రీ. తర్జుమన శబ్దకర్మముద్రా ప్రవేశ పరీక్ష (విం. బి. స్కూ) కేంద్రము గల యన్వితరగణలయమును వ్యాకరణాది ముడి 1-3 సాహిత్య శిక్షాముఖ్య 1-2 అక్షర్యేంద్రవికారము 1-2 త

గా. హనుమచ్ఛాస్త్రి, ప్రెసిడెంట్.

భీమవరం తాలూకా మహాసభ

భీమవరం తాలూకా మహాసభ భీమవరం రామలూప నాటకశాలలో జూలై 1వ తేదీ ఆదివారం సభ్యత్వము సరిగా 11 గంటలకు మహాసభ జరిగి కందుల పీఠాధిపతి స్వామినాథయ్యుని ప్రార్థనతో ఆంధ్ర యం. లో. గారి ప్రాధికారము జరుగుచు శ్రీకృష్ణమొంటు, సైబును కమిషను, బాద్మిని సత్య గ్రామము మొదలుగాగల ప్రామాణ్య విషయములను గురించి చర్చించి కర్తవ్యము నిర్ణయించబడును.

దంతులూరి నారాయణరాజు, అహ్వన సంఘాధ్యక్షుడు భమిడిపాటి సూర్యనారాయణ, కార్యదర్శి.

నోటిసు

పాలకొండ తాలూకా, బిటివాడ అగ్రహారం లో శ్రీ బాబ్బిలి దేవస్థానం తాలూకా అధ్యక్షుని సంజ్ఞగలదన్ని. అనగా,

మెట్టు. య 7. 50 ట్లు

నాగావలీ నీలాగరం బట్టె

నీరు పారేటటువంటి. వల్లం. య 10. 50 ట్లు

సుమారు పరిమితగలిగినటువంటిన్నీ, సాలినారు 400 లు రాబడిగలిగినటువంటిన్నీ, క్విటి రెంటు ఫయినలా యీనాంభూమి కుడివారం, మేల్వారం హక్కులునహా, 1928 సంవత్సరం జూలై తే 6 ది శుక్రవారం పగలు 2 గంటలకు న ద రు బిటివాడ మకాంలో బాబ్బిలి సంస్థానం హెడ్ మేనేజరువారి వల్ల వేలంవేయడమవును.

వేలం నిబంధనలు వెనుకనుండి, నదరు అగ్రహారంలోను చుట్టుపట్ల గ్రామాదులలోను, రాజాం. కవిటె-బాబ్బిలి. నీతానగరం కరకవలన తాణా ఆఫీసులలోను ప్రచురింపబడును.

టి. యన్. కృష్ణ హెడ్ మేనేజరు.

బాబ్బిలి సంస్థానం, బాబ్బిలి.

3-వ ఆర్యవైశ్య యువజనమహాసభ-వాయిల్ పాడు

వ్యవధి తక్కువగాయున్నదిగా, వైశ్య యువజనము ముంపుయే తాను నూచింపబోవు అధ్యక్షుని నామమును త్వరలో ప్రతిపాదించున ప్రకటన ప్రచురించు.

యం. లక్ష్మీనారాయణ, బి. ఏ. అహ్వన సంఘాధ్యక్షుడు.

14-వ ఆర్యవైశ్యమహాసభ-వాయిల్ పాడు

వై. సత్యపాటు నూకారాసభనుగాడ జరిగినది యెన్నడును గాన వై సంఘమునకు జేసిన శ్రీత్రిల్ల రేతెంచి పథము ఇయ్యవలెనగా జేయ వలెనున్నాను.

యం. వి. పాపన్నగుప్త, సహాయకార్యదర్శి.

గోపవరం పంచాయతీబోర్డు

3 22-6-28 తేదీ (గ్రామపురం) గ్రామ సూత్రవైబు గారైన సహకార జత్రీ అతనికి వ్యాపకము గల పత్ని గారొకరి జిల్లా నీడరువోలు తాలూకాలో నీమ గోపవరం గ్రామం విస్తీర్ణ ఎన్నికలజరిగిరి. ఎన్నికలు తాలూకాంతరముగను సలక్ష్యముగను జరిగినవి తెలియజేయుటకు, పరిశీలనమున్ను, యీ క్రింది వారు ఏకగ్రీవముగ ఎన్నికొండి. 1 శ్రీమంత్ మాధవరావు గోపాలాచార్యులుగారు, 2 బి. జే. పల్లి చలపతిరావుగారు, 3 ఆ. లయూ. నరసింహమూర్తిగారు, 4 బి. జే. పల్లి వెంకటాపుగారు, 5 బి. జే. పల్లి రామచంద్రరావుగారు, 6 చివుడల పత్తాభిరామయ్యగారు, 6 బి. జి. పల్లి పుచ్చి నరేంద్రయ్యగారు, 8 గజ్జలపు వెంకన్నగారు, 9 పంచవర మంగళాచార్యులు. ఏ. బి. జే. పల్లి రామచంద్రరావుగారు ప్రతినిధులుగా ఏకగ్రీవముగ ఎన్నికొ బడిరి.

చామర్తి పట్టాభిరామయ్య.

నెల్లూరు

శ్రీవీరభద్రస్వామివారి దేవాలయము

జీర్ణోద్ధరణము

నెల్లూరు మూలపేటలో శ్రీవీరభద్రస్వామివారి 1-క దేవాలయము కలదు ఇది మిక్కిలి చిన్నదైనందుననూ కొన్ని సం దల సంవత్సరములకుండి తలుపులు మూతబడి యుండటంతలకు లదియొక దేవాలయమని యద టివారితే తెలియకండినది ప తివరకొద్దు మట్లయూ యీ ఆలయ ఆదుగునట్లయినకన్న నొకగ జనుయొక్క కేరిగి యుండుటయు దేవాలయము ప్రాకియం జూ చిన యిది అనేక కేతాబ్దులు కింద నిర్మించబడినది నడుపుట కు సంకల్పముడ.

ఇట్లుండ పూర్వోగము? శివభోగము? యన్వయము కర్తా షీనాను సంవత్సరమున శ్రీస్వామివారిచే యెల్లడ ప్రాకియం దల మూలముగా నిర్మింపబడె ప్రారంభించి యఖండమైన ప్రహార్యత్వమును అగ్నిగుండముకలగిరి. నాటినుండియు పూ జనవేద్యములు పుత్తపాదులు క్రమముగా జరుగుచున్నవి. శ్రీనంతులను భక్తిపరులు ననుచు కొందరు ధర్మకర్తలుగా జేరి పాటబడుచున్నారు. గతి స త్వరమున జరిగిన అగ్నిగుం డమహాత్మనాను ఖద్దన పరీక్షచేయు నిమిత్తము జిల్లాతె వ్వరు పుత్తపాపు 5వ దొరగారు, వారిసతీమణి, జిల్లాపాలీసు సూప రింటెండెంటు, వారిసతీమణి, ఛాదీదొరలు, దొరసానులు పె క్కం, దువిచ్చేనీ పడమూడేంద్ర బాబులు సహితము నిరభూ యుగా అవారగు అగ్నిగుండమున పడవటబాచి వారి ఏకాగ్రభక్తికావ్యముల కొనియాడిరి

శ్రీకలకర్త దొరవారు యీ దేవాలయమును వృద్ధిజేసి కట్టట్లకై 1 జవాబుతోనే కొంత ధనము నొసగిరి. ఇట్టి అగ్ని గుండములు జరగనవలె యీ ప్రాంతములలో దురచారముగ నుండు జంతుబలిని యీ దేవాలయమువారు మాని అగ్నిగుండము ను జయ పడముగా జరిపి జంతుబలిలేకనే భక్తివిశ్వాసములచే మాత్రము యిట్టి అద్భుతములు జరిపింప నగనని నిరూపింపగలి గినందుకు యెంతయు అభినందింపవలయున్నాడు.

దేవాలయ పునర్నిర్మాణము యిప్పుడు తలపెట్టబడినది. శ్రీపేరూరు ను బృంద్య శ్రేష్ఠి అను రా కొండయ్య శ్రేష్ఠి గార వలన కొన్ని పనులు ప్రారం భించబడినవి. శ్రీపెండేల లక్ష్మయ్య శ్రేష్ఠి గారివలన యెదుటి భాగమున్న శ్రీసుపూడి రోశయ్య శ్రేష్ఠి గారివలన అలంకార ముడపమున్ను త్వరలో ప్రారంభించబడునని తెలియుచున్నది. తక్కిన పనులు అనగా దేవాలయము తూర్పు ఉత్తరభాగముల పనికిన్ని యాగశాలనిర్మాణమునకు దాతల సహాయము కావ లసియున్నది. సహాధర్యసంస్థాపనకై మాపురమున ముందం జవేయ వై శ్యప్రముఖులు కడుంగడు పూర్వదాయకమైన యీ జీర్ణోద్ధరణమును గావించి కృతార్థు లగుదురని ప్రార్థించు చున్నాను.

కొట్లా ఆదిశేషయ్య.

దత్తమండలవాసులకు విజ్ఞప్తి

ఇ. సీ. సూ. సనపథయందు వివాహం పరిమళమున్న "బాల్య వివాహ నిషేధనాదిన"వ గూర్చి అక్టోబరు 1928లో అమలావతి నకు దేశమునం దంతటా జరుగుచున్నదిగాని దత్తమండలము నందలికి ఈ విషయమున అంధత్వము మేలుయే జరుగుచున్న టుల సత్కరియం దెప్పుడు గొనెను ఈవిట్లు సహకరముతో చాల న్యుత్తమునకు గొప్పగొడ్డలింపటికై జనుతిలంబునో గం జాహుండిలమువలెను కే. స. పంచాయతీమండలి బిల్లును వ్యతి రేకముగ ముజాబ్దు ముమ్మగునపు వంటే యేర్పాటు చేసేవచ్చి నాను. దత్తమండలమునందు కూడా ఈవిషయమును పంచా రము చేయవలసివచ్చును. అందు సహకరములందు గల సహకర దర్బాభినానులు తగిన వాక్కుతో ముమ్మ నొనర్చుదగుగాక ద్రవ్య సహాయ ముక్కులేను ముజాబ్దు ముమ్మగునది నలమవారు నాక్షణికమున పంపగలరు.

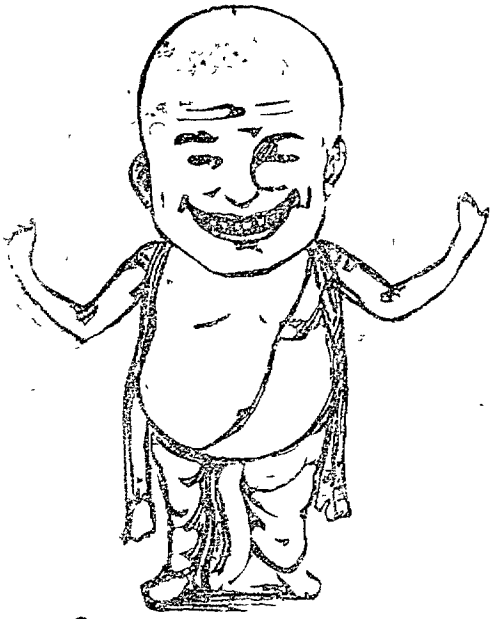
కనుపర్తి మూర్తిదేయశర్మ, ప్రిధర్మకాశి పరికాంపాదకుడు, కీలుపాక, మురరాజు.

గ్రామపురం ర్థాణ ప్రచారము

సాత్తూరు శ్రీనిధిపుత్రుడు తాలూకా గ్రామములలో రాష్ట్రీయ సహకార్య యూనియను అధ్యక్షులగు ఆనంబిల్ శేషమర్తి రామదాసువలెనుగాక, రాష్ట్రీయ సహకార యూనియను కార్మి దర్శులకు శ్రీమతి నరసింహ దేవర సత్య గారాయనూ, యీ తాలూకాలో గ్రామపురం గ్రామ కేంద్రస్థానము రాష్ట్రీయ యూని యను తరపున ఏర్పాటుచే యుటకు ప్రచారము చేయుచున్నాడు 28 తేదీ వడమలూపురం శంకరుల నాట్యకర్త పురి వెంకటాచలపుర, వీరపాలపురం, తిరుత్తంగం గ్రామాదులు భంద్యంవి గ్రామ పేదలతో ముమ్మటిం చిరి ఈ గ్రామములలో కమ్మవారి విశేషముగ నున్నాడు. సీని 400 సంవత్సరం లక్కిందల అగ్రదేశమునుండి తిరుమల వాయవ్యం కలకాలములలో యీ ప్రాంతమునకు వచ్చి యిక్కడ నిరవాస మేర్పరచుకొనిరి. ఇప్పటికి ఆంధ్రభాష యే యిట్టిగా వాడుకభాషగనననది దేవభాషలు ఆచార్యుల హారమును సంఘట్ట బాట్లు ఆగ్రస్యమునే కల్ల డిచ్చేను సీని మంచి వ్యవసాయము వ్యవసాయమే వీరి ప్రధానకృతి. గ్రామము, తిరుత్తంగం జిల్లా గ్రామాలలో ఒకానొకా వదిలేల కమ్మవారి జానాభాగము. గ్రామమున సమూహ యీ గ్రామములలో కమ్మవారి కుటుంబీకులే యెక్కువ న్నాడు. కమ్మవారి గ్రామములన్నిటిలోను గ్రామ పంచాయతీలు, సహకార సంఘములు, పుస్తక భాండాగారములు, నెలకొలుపబడియున్నవి. పంచాయతీలు అధ్యక్షులు సహకార పంఘ అధ్యక్షులు కమ్మవారి యెక్కువైనారు శ్రీమతి రాను దాసువలెనుగాక, నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు గ్రామములోనికొరెయి గ్రామములకు మంచి పోత్సహము కలగ జేయుటచే నుంచి సహకారము కలగజేయుచున్నది. ఆంధ్రభాష ప్రాయశ చదువను యిక్కడియందొక్క మరచిపోయినారు. పుస్తక భాండాగారములలోను పంచాయతీ పాఠశాలలోను ఆంధ్రమునేకలకుటకు ప్రచారకలకు నియోగించవలసినదిగా హెచ్చరించిరి. 27 తేదీని రామదాసువలెనుగాక, సత్యనారాయణగారు శ్రీనిధిపుత్రుడు తాలూకా రాజాపాలం విచ్చే సిరి. ఈ గ్రామములో 5 వేలమంది ఆంధ్రశ్రీతియుని నిసింపు చున్నార. నాయంత్రము పెద్దబహిరంగపథ పూసపాటి కుమారస్వామి రాజాగారి అధిపత్యమున జరిగినది. కుమారు నాలుగు వందలకుండి త్రియం సమఖులు సభకు విచ్చేసిరి. సత్యనారాయణగారు ప్రజల ఆర్థిక దుస్థితిగురించి మాట్లాడి విదేశ వస్తుబహిష్కరము చేసి, వ్యవేశము పరిగ్రహణముద్వారా, దేశీయ వస్తులకు తగు పోత్సహము కలగజేయవలసినదిగా హెచ్చరించిరి రామదాసు వలెనుగాక, ప్రజసంస్థలు వృద్ధిపరచి, వ్యవేశము నిర్మాణమునకు సహకారసంస్థలు బాగుగ యుపయోగించుకొని ప్రజల ఆర్థిక స్థితిగతులు వృద్ధిపరచ వలసినదిగా కోరిరి. 28 తేదీనానాంబలూరు తిరుత్తంగం లో 20 గ్రామములు సహకార సత్యనారాయణగారు, రామదాసు వలెనుగాక, ఉపన్యసించుటకు కల్గుచున్నాడు. గ్రామపురం గ్రామకేంద్రస్థానము తిరుత్తంగం లో ఏర్పాటుచేయబడు యు, భూమి తరఖా బ్యాంకు నిర్మాణము చేయబడుట యీ సహకారము ఏర్పాటుచేయబడినది. తిరుత్తంగం గ్రామమునుట్లు పట్ల యిరువది గ్రామములు 5-మైళ్లలోపుర నున్నవి. సహకారసంఘములు, గ్రామ పంచాయతీలు బాగుగ పనిచేయుచు న్నవి ఇవి అన్నియు కమ్మవారి గ్రామములేను. కమ్మవారి ముద్రణాలయమునకు యిక్కడ యొకటికలదు. కమ్మవారి యను పత్రికయొకటి యచ్చటనుంచి ప్రకటింపబడుచున్నది.

(స్వకీయవిలేఖరి) రాజాపాలం





# అంధ్రమాన

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

## కారణం

హోటలు యజమాని—ఈ నెలఖరసుండి నవ్వు పని చాలించుకో, నీపని బాత్రిగా బాగుండలేదు.

వంటవాడు—అయ్యో, నావంట రుచిగా ఉందని, అంధమాన మెప్పుకొని సంతోషంగా తింటున్నారండి.

హోటలు యజమాని—అందుకనే నన్ను పెళ్లి పామ్యంతున్నాను.

## వంతుకు వంతు

మేజిస్ట్రేటుకొడుకు—ఈ నాన్నతో చెప్పతా. నన్ను ఖయిదులో పెట్టిస్తాడు.

వైద్యుడికొడుకు—నీసంగతి మా నాన్నతో చెప్పతా. నీకు ఆపరేషన్ చేయిస్తే, చస్తావు.

## పందెం

ఇద్దరు బాటసారులు హోటలులో నెలకొని భోంచేసిరి. ఒకరోజున ఇద్దరికీ పొట్టబుర్రులు పుట్టాయి. అయినా అందుకు పెప్పుకొనెను. ఒకటి, రెండో, మూడు అనగానే బాటసారులు గజ్జారెక్కి, పెరిగె తిరి, పిల్లు వల్లితిరిగి హోటలుకు రాలేదు. హోటలుకీసరుకు, భోజనానికి ఇయ్యవలసిన డబ్బు చేరలేదు.

## కోటు

ఒకడు—భోంచేస్తూ ఎందుకయ్యా, కోటువంక అట్లా చూస్తావు? నాకోటువంక నేను చూడకుండా భోంచేస్తున్నాను.

ఇంకోడు—అందుకే నీకోటు చాలనేపటికిందటనే చూయమయింది.

## పేరు

పెద్దమనిషి—అబ్బాయి, నీ పేరుచెప్పు, కానీయిస్తా.

బాలుడు—సముద్రాల వెంకటరామ గోపాలరావు, నాలుగు మాటలయినయి, అబ్బాయియ్యండి.

## యుద్ధం

ఒకడు—ఇదేమిటి?

ఇంకోడు—నైన్యమండే వోటు. ఇక్కట యద్ధానికి తరిగితు చేస్తాడు.

ఒకడు—అయితే కాంతికి తరిగితుచేసేవోటు ఎక్కడ?

## పుట్టినరోజు

ఒకడు—ఎల్లయ్య జరుపుతున్నది, ఎన్నో పుట్టినరోజు పండగ?

ఇంకోడు—ఎల్లయ్యకు నల్లపిల్ల. ఇప్పుడు జరిపే ఏడో పుట్టినరోజు పండుగ.

## భూకంపం

జవానువాడు—మా దేశంలో నిప్పుకూ, భూకంపానికి గూడ ఇన్సురెన్సు చేస్తాడు.

భారతీయుడు—నిప్పుకు ఇన్సూరుచేస్తారంటే, అర్థమయిందిగాని, ఎవరయినా సరే భూకంపం ఎట్లా పుట్టిస్తారయ్యా?

## వెంట్రుకలు

ఆంగడివాడు—ఈమందుకొనండి. ఒక్క రాత్రిలో బట్టలనిండా వెంట్రుకలు మొలుస్తాయి.

ఎల్లయ్య—నీది బట్టలే, ఇవ్వాలి రాత్రికి నవ్వు రాదు కుమాడు. నీకు వెంట్రుకలు మొలిస్తే, ఆపివేట్ట నేను రాదు మంటాను.

## రంగు

ఒకడు—ఈబల్లమీద రంగు పూసాడు. మీబట్టకంటే కంటుండి లేవండి.

ఇంకోడు—ఫరవాలేదండి. ఈరంగు ఎట్టది. నాభో వతిరంగు ఎట్టదే. ఈమధ్య భోవతిరంగు తగ్గిపోతున్నది. దీని మీద కూర్చుంటే, మల్లి రంగు వెయ్యకుండా సరిపోతుంది.

## వొంగ

మేజిస్ట్రేటు—వొంగనా కాట్టెటంత డైర్యం నీకట్లా వచ్చింది?

శ్రీ—చీకట్లో నా పెనిమిటనుకొన్నాను.

## ట్రాంబండి

ప్రశ్న—ట్రాంబండి జనంతో నిండివుంటుందనటో. అప్పుడు ఎవరయినా శ్రీ ప్రవేశిస్తే, లేచి చోటిస్తారా లేదా? జవాబు—ఇయ్యవండి. మాదనట్టు నటిస్తాడు.

## శవం

శవంతో చాలా బండి శ్మశానండాకా వెళ్లుతుంది.

బాలుడు—నాన్నా, పిళ్లల్లో ఎవరిని తగలేస్తా?

## ఏడుపు

ఎల్లయ్య—మీ పిల్ల లిద్దరు రాత్రి పడుకుంటే నీకు నిద్రపట్టుకుందా?

పుల్లయ్య—ఫరవాలేదు. ఒకరు ఏడుస్తుంటే ఇంకోరి ఏడుపు వింటేచదు.

## కాలు

ఒకడు—నీ కాలిమీద పెట్టెపడ్డంటే. నొప్పి బాగా పుట్టిందా?

ఇంకోడు—పుట్టింది. నేను బరువయిన పెట్టెను ఎత్తుకొని పోతుండగా, నాభార్య జాగ్రత్త పొంది అన్నది. పెట్టె మాట వింటే నాకు అవమానంగనక పెట్టె వెంటనే కిందపడే కాన. అది కాలిమీద పడ్డది.

## రొట్టె

ఒకడు—రొట్టె నాకక్కరలేదు. రాత్రి బుట్టలో ఎరికలు తిరుగుతున్నాయి.

ఇంకోడు—అబద్ధం. పిల్లి బుట్టలో పడుకునే ఉన్నది.

## హోర్యోనియం

భర్త—ఈ హోర్యోనియం కొన్నావా ఏమిటి? మన పక్క ఇంటిలో హోర్యోనియం ఎప్పుడు రొద పెట్టుతూనే ఉంటుంది. అది చాలదా?

భార్య—నేను కొన్నది అదే.

## ఇనుపపెట్టె

ఎల్లయ్య—నీన్న రాత్రి దొంగలు చూ యింట్లో ప్రవేశించి, ఇనుపపెట్టె కదలించారు.

మల్లయ్య—అయినా ఏంభయంలే? దాని తాళం ఎవ్వరికి రాదు.

ఎల్లయ్య—అందుకే నాళ్లు ఇనుపపెట్టెను ఎత్తుకొని పారిపోయినాను.

## అల్లరి

మేజిస్ట్రేటు—నవ్వు తాగి అల్లరి చేసావని చార్జీ వచ్చింది.

ముద్దాయి—అయ్యో నేను శ్రీ నాధుడంత బూతులు చెప్పను. రానులింగడంత, అల్లరివాణ్ణిగాను పోతన్న అంత మోటవాణ్ణిగాను. భీమకవంత తిట్టుపోతున్నాను.

మేజిస్ట్రేటు—గుమాస్తాగారు ముద్దాయిచెప్పే పేర్లన్ని వ్రాసుకుని, వాళ్లకుకూడా సమ్యుతులు పంపించండి. ఇటు వంటివాళ్లందరినీ శిక్షించి తీరాలి.

## పరీక్ష

విద్యార్థి—నేను పరీక్షలో తప్పినా, జయమొందినట్టే.

ఒకడు—ఎట్లా?

విద్యార్థి—అన్నిటో ప్యాసయినాను. మొత్తపుమార్కులు మాత్రం తక్కువవచ్చియ్యాయి.

## నేర్చుకోడం

టీచరు—నేను చెప్పింది నేర్చుకుంటున్నావా?

విద్యార్థి—లేదండి. వింటున్నానండి.

## అబద్ధం

తండ్రి—నేను చిన్నప్పుడు ఎప్పుడూ అబద్ధం చెప్పలేదు.

బాలుడు—ఎప్పుడు చెప్పడం మొదలుపెట్టావు?

## పెళ్లి

ఒకడు—నీన్నటి పెళ్లిలో, పిల్లలు ఏడుకుంటే అనవ్యంగా ఉన్నది.

ఇంకోడు—నా పెళ్లికి నేను పిల్లలను రానివ్వను.

## జయిలు

మేజిస్ట్రేటు—నవ్వు ఇదివరకెన్నడయినా జయిల్లో కొన్నాళ్లు ఉన్నావా?

ముద్దాయి (ఏడుస్తూ)—ఎప్పుడూ లేనండి.

మేజిస్ట్రేటు—ఏడవబోతు. కొంచెం నేపటికి నవ్వు జయిల్లోకి వెళ్లుతావు లే.

## అశ్చర్యం

క్రికెట్టు ఆడుతుండీరి. ఒకవృద్ధుడు మధ్యప్రదేశమున గడ్డిమీద కూర్చుండెను.

అటగాడు—ఏమయ్యా, ఇక్కడ కూర్చుంటే మీకు అపాయం, లేచిపోండి.

వృద్ధుడు—నేను గడ్డిమీద కూర్చోలేదు. కాగితం వేసుకుని కూర్చున్నాను.

## బరువు

ఎల్లయ్య పుల్లయ్య తమబతువు తూచుకొనిరి.

ఎల్లయ్య—నవ్వు చాలా లావుగా ఉన్నావు. మన ఇద్దరం సమానంగా తూగాలెనంటే, నీలో కొంచెం మాంసం తీసి పోయేయాలి.

పుల్లయ్య—అంతకంటే నవ్వు నా అంత లావు గారావా?

## తాగడం

ప్రీడరు—నవ్వు తాగుతావా?

సాక్షి—(కోపంతో) అది నాపనండి.

ప్రీడరు—ఇంకా ఏమయినా పని ఉన్నదా?

## అడ్డాంగి

తండ్రి—భార్యను అడ్డాంగి అని పిలుస్తాడు.

బాలుడు—నాన్నా, ఒక్క భార్య చనిపోయి ఇంకో భార్యను చేసుకుంటే మొగవాడిలో విగిలినదేమయినా వుంటుందా?

## రయిలు

బాలుడు—తాత పరిగెత్తు. రయిలు వేసేనులోకి వచ్చింది.

వృద్ధుడు—వెంకటి వేషములో రయిలు తప్పితే ఇక్కడికి పరిగెత్తున వచ్చాను.

## గొంతు

సంగీతపు మేస్తరు—మీ అమ్మాయి గొంతు చాలా బాగుపడ్డదండి.

తండ్రి—నిజమేగాని జబ్బు పూర్తిగా నిమ్మలించలేదు.

## అనుకరణం

భార్య—పుల్లమ్మ నేను ఎట్లాచీర కట్టుకుంటానో ఎట్లా జడవేసుకుంటానో అట్లాగే వేసుకుంటుంది.

భర్త—అందుకే మూసివాయిసం ముత్తయదల్లె వుంటుంది.

**The Andhra Tutorial Home**  
VIZIANAGARAM, VIZAG, DISTRICT  
(Director:—'Andhra Visarada' THAPI DHARMAROW, B.A., M.R.A.S., Formerly Lecturer, Newington College, Madras.) Coaches private candidates for Part I of the INTER-MEDIATE and B.A., Examinations. Provides RESIDENTIAL ACCOMODATION. Session commences from 1st July. Expert instruction by WELL-KNOWN and EXPERIENCED Lecturers of the Maharajah's College Vizianagaram. Instruction in VER. COMPOSITION and systematic CORRECTION OF ESSAYS are special features. Moderate charges, Limited accomodation. To save disappointment apply AT ONCE to 'The Director, The Andhra Tutorial Home, Vizianagaram (Vizag Dt.)'



మిస్ బి. మత్తయిగారు

ఎం. వి. బి. ఎస్., ఎం. ఆర్. సి. ఎస్.

మదరాసు వైద్య కళాశాలయందు డాక్టరు పీఠశింగి చిన్నప్పగారి ఉపాధ్యాయునిగ నియమింప బడిరి. వియన్నాలో శిశురోగనివారణయందు ప్రత్యేకశిక్షణ బహు వచ్చెను. [ప్రె. భా. బి.]

బర్ర లేకుండగనే వివాహము

జరుగుట

ఇటువంటి పుష్పమాల వేయుటతో

పెండ్లి ముగియుట

తిరువంతపురము, జూన్ 26—క్విలానలో ఒక వింత వావాఁడు జరిగినది. క్విలానునందున్న కన్యకును బోర్నియో ద్వీపమునందున్న కన్యకును వివాహము ఒక పనిశ్చయింపబడినది. మహారాష్ట్రమునాటికి క్విలానునందు క్విలాను చేరుకొంటున్నది. కాని అనాటికి అతడు రాలేదు. కారణంఁబడినది ఏమిటను విచారించినది ఒక రోజు పంపెను. అందుపై ఆ కన్యకు మహారాష్ట్రమున కన్యకాదని చాచుటలు మనకు పుష్పమాల వైచిత్ర్య. వివాహము యథావిధిగ జరిగినట్లు చెప్పలు ఆశ్చర్యదాయకము. వివాహసంతరము ఇప్పుడు తన భర్తను కలసికొనుటకై బోర్నియోకు ప్రయాణమయ్యెను. (ఫీ. వెస్.)

బలూరుపూటు సత్యాగ్రహము అంత మొందుట

బలూరుపూటు, జూన్ 26:—సత్యాగ్రహము నాయత్తులను అనిల కిక్కిరింపజేసినది. కమిషనరు గారితో ఆశ్రయమువారి కష్టములను గురించి చూట్టాడెరి. అందుపై సత్యాగ్రహము ముగియబడినది. (ఫీ. వెస్.)



సర్వ సహాయము అహమ్మదు

సయ్యదు ఖానుగారు

నియుక్తరాష్ట్రముల తాత్కాలికపు గవర్నరుగ పనిచేయుచున్నవారు.



మదరాసులో మొహరం

మదరాసు మొహరం ఉత్సవములందు విశేష మేమన హిందువులుగూడ ఎక్కువ ఉత్సాహముతో పాల్గొనుచున్నారు. హిందువాకడు పులిచేపము వేయుట. [పి. ఎన్. ఎ.]

నర్సాపురం తాలూకాభివృద్ధి

సంఘము

ఆంధ్రప్రదేశ్ బహుమతిపరిషత్

జూన్ 27:—ఈనెల 2, 8 తాములలో జరిగిన పంక్తి

ఫలితములు ఈక్రింద వివరించుచున్నాను.

1. శ్రీమతి గంగం అమ్మన్న రాజు, కైకలూరు
2. " బట్టెపల్లి కామేశ్వరమ్మ, నర్సాపురం
3. " వి.వి.యల్. బాలాశ్రీపురముండరం, నర్సాపురం
4. " శివస్వామి లక్ష్మీనరస్వామి, నర్సాపురం
5. " వల్లూరిపల్లి కమల, అంగలూరు
6. " వి. శరస్వతి అమ్మమ్మ, సంకిగామ
7. " తిప్పిరెని రామకులమ్మ, అంగలూరు
8. " పత్తిరాజు సీతామహమ్మమ్మ, నర్సాపురం
9. " అరెకపూడి నాగభూషణం, అంగలూరు
10. " శేట్లకంటి జానకమ్మ, కాకినాడ
11. " ఉ. కమలానీలమ్మ, కాకినాడ
12. " బెండపూడి చంద్రవతి, ఏలూరు
13. " గొట్టిపాటి సీతామహమ్మమ్మ, అంగలూరు
14. " తిప్పిరెని సంతకమ్మ, అంగలూరు
15. " ఆనంట వసులక్ష్మమ్మ, నర్సాపురం
16. " గొట్టిపాటి నవరత్న శిఖామణి, అంగలూరు
17. " పెండ్లాల వెంకటసీతమ్మ, అంగలూరు.

వైవాహిక పరిషత్ కృతార్థులైరి.

కృతార్థతయొక్కయొగ్యత వైప్రవాసివ వరుసనగలదు. ఇందులో మొదటివారు దేశోద్ధారక శ్రీయత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారిచే నివ్వబడినట్టియు, రెండవవారు సంఘము ఇచ్చినట్టియు బంగారుపతకములను బడయుదురు. తరువాత అయిదుగురు పుస్తక బహుమానములను (మహాభాగవతము సంపూర్ణము) బొందుదురు. ఈరీతిని కమిటీవారు తీర్మానించి యుండిరి. కాన తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాను.

సంఘముయొక్క 27 వ వార్షికోత్సవము వచ్చేనెల 8 వ తేదీని (ఆదివారము) జరుగును. ఆరోజున బంగారుపతకములు స్తుతి పుస్తకములను కృతార్థతనొందినవారికివ్వబడును. సంఘాధిపతులు లండను ఆనాడు పథకు విచ్ఛేదన చేతుకను కన్నులార చూడగోరువాను.

అద్దంకి బిందుమాధవరావు, కార్యదర్శి.

చిత్తూరులో ఖడ్గ ప్రచారము

నారాయణరమునందుండి "సంచార ఖడ్గ వస్త్రాలయము" 19 కి సం॥ రెడ్ జూన్ మాసము 29 తేదీనాడు ఖడ్గ ప్రచారము 5 తేదీవరకు చిత్తూరుకి పూర్వబడును. అన్ని రకముల ఖడ్గముల చిత్తూరుకి ఆ పుస్త్రానికి సహాయమునందుండి కాశ్యపినిగరం తాలూకాలోని అగ్రాధిపతులు చిత్తూరుజిల్లా విద్యాసంఘాధ్యక్షులును నున శ్రీయత రా. బో రామకృష్ణ రాజులుగారి గృహమునందు పరిమళపరచును ఖడ్గ ప్రచార కులములముగా యింటింటికి కలెగలెన పంపి ఆసలు ధరల లకే అమ్ముబడును.

సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠి, గౌరవకార్యనియంత.



కార్యరేషను క్రొత్త కమిషనరు

డి. బి. వెంకట నారాయణ నాయుడుగారి సెలవులో కార్యరేషను కమిషనరుగ నియమింపబడిన ఎం. జి. డా సామెయ్యగారు ప్రస్తుతము రివిన్యూ ఆఫీసరుగా కార్యరేషనునందే పనిచేయుచుండిరి.

తా. వివాహములు బ్రాహ్మణులు, దైవము మొదలగు విధములు. వారిలో మొదటి 4 వివాహములు ఉదకధారా పూర్వకముగ నొసంగఁబడుచున్నవి కనుక బ్రాహ్మణులకు ముఖ్యములు. ఇతరములకు ఆచార గాఢాధ్యాది వివాహములు బ్రాహ్మణులకు సంధ్యములు. తిక్కె ఆపివేడయు తండ్రికి అపమాన గోత్రవ్రతములు ముఖ్యములు నన్నికయు నగు కన్యకు వరించి.

3. హిరణ్యకేతి గృహ్యసూత్రము:—సమావృత ఆచారములతో మాతాపితౄ దీప్యముతో. తాభ్యా మనుజ్ఞాతో భార్యం ఉపయచ్చేత్ సమాతం నగ్నికాం బ్రహ్మచారిణీ మపగోత్రమ్

వ్యా. నగ్నికా అనన్యార్తవా, మైదువార్థా ఇతి వ్యాఖ్యానంతరం.

తా. వివాహరీతిపూరిత ఆయునీదప గురుకులమునండి వ్యగృహముచేరి తల్లిదండ్రులకు పరివర్త్యచేయుండవలయును. వారి యనుజ్ఞలతోని అపగోత్రము బ్రహ్మచారిణీయు సలక్షణయు నగ్నికయు నగు కన్యకు పెండ్లాడవలయును. నగ్నిక అనగా సమర్థురూపులగుట. సంభోగయోగ్య అని మఱొక వ్యాఖ్యాత

4. గోవిలగృహ్యసూత్రము:—నగ్నికాశు శ్రేష్ఠా.

తా. వివాహమునకు నగ్నిక శ్రేష్ఠుడగును.

5. జైమిని గృహ్యసూత్రము:—స్నాత్య మాతాపితౄ రాజకచక్రే, తదధీపస్యాత్, తాభ్యా మనుజ్ఞాతో జాయాం విందే తానగ్నికాం సమానజాతీయాం అపగోత్రం మాతురప పిండాం.

తా. స్నాతకవ్రతము చేసికొని తల్లిదండ్రులకు పరివర్త్య చేయుచు వారి యధీపము యుండవలయును. వారి యనుజ్ఞలతోని పన్యయు, అపగోత్రయు తిక్కె ఆపివేడయు అనగ్నికయునగు భార్యకు పెండ్లాడవలయును. అనగ్నిక అనగా ఏవయ నునందు బాలిక సిగ్గుపడి వస్త్రమును ధరించుచో అట్టి పయను గల బాలికయని వ్యాఖ్యాత చెప్పియున్నాడు.

తిక్కెన సూత్రములందీ విషయమై ఏమియు చెప్పబడి యుండలేదు.

నగ్నికయనగా అర్థమేమి?

మనకు లభించుచున్న గృహ్యసూత్రములలో 8 గృహ్య సూత్రములు మాత్రము వివాహ్యాకావ్యా లక్షణమును చెప్పినవని యు, 4 సూత్రములు నగ్నికా వివాహమును విధించు చున్నవనియు, ఒక సూత్రము మాత్రము అనగ్నికా వివాహము ను బోధించుచున్నద యు మనవిప్పుడు గ్రహించివారము న గ్నికయనగా, శేషయో గృహ్యసూత్రము లందెవరును నిర్వచించి యుండలేదుగాని స్మృతి సంక్షిప్తాది ప్రాచీన నిబంధన గ్రంథములందు నగ్నికాశబ్ద విలుల నిర్వచించఁబడినది. —

శ్లో యావచ్చేలం నగ్నస్తోత్ర యావత్క్రీడతి పాంసుభిః |

యావత్సంపదానాతి తావద్భవతి నగ్నికా.

తా. బుకట్టుకొనకు రుమాలో ఆడుకొనయ ఇతరదోషములేమియు లేనిదిగానెబబలవంతటి పనుగుల బాలిక నగ్ని కయనంబడును.

శ్లో యావన్మలజ్జితాం గానికావ్యాపుకష సన్నిహా |

యోన్యాదీన్విగ్రహాహేత తావద్భవతి కన్యకా || 2

తా పురుషులను మాయచు ఏబాలికబుకట్టుకొనక ఉండుటకు నీగ్గుపడుచున్నదో. అట్టిబాలిక నగ్నికయనంబడును.

శ్లో అప్తమేతు భవేత్సోరీ నపశేనగ్నికా భవేత్ |

దశమేకన్యకా ప్రాక్తా ద్వాదశేష్మతీస్మృతా || 3

తా. 8 పంలి బాలికగారి, 9 పంలి బాలిక నగ్నిక 10 పంలి బాలికకన్యక 12 పంలి బాలిక వృషటి, యనియు చెప్పబడును |

ఈమాడు ప్రమాణములను స్మృత్యంత్రములనుండి గ్రహించియు వారము ప్రకృత్యతన మనము చచ్చించు విషయము కూడ ధర్మశాస్త్రవిషయము కనుక మనమీ నిర్ణయము ముఖ్య ప్రమాణముగా గ్రహించవచ్చును

4 ఒకానొక గృహ్యసంగ్రహమునందు

శ్లో నగ్నికాంతుండేత్కావ్యాం గూణన్న ద్రుమతీ భవేత్ |

బురుకుతుతీన్మగ్నికాతాం ప్రయచ్చేత్ నగ్నికామ్ |

అప్రాప్తజనాగౌరి ప్రాప్తేజనీతోహిణీ |

అన్యంతేతా భవేత్కీన్యా నుపహీనాతు నగ్నికా ||

“తన్నావన్యంజనోపేతాం అగ్నిం అపయోధరామ్ |

అభక్తాంనైసోమాద్యై కన్యకా తు శ్రతన్యతే ||

తా. సమర్థుడనిపడుచు నగ్నిక, సమర్థుడనిపిల్ల నగ్నిక కాదు. కనుక నగ్నికనే దానము చేయవలయును.

బురుకుతుకొని పశుమగౌరి, బురుకుతు అయిపిల్ల గోహిణీ, స్త్రీవిష్ణుముఖ వ్యక్తముకొని పిల్ల కన్య, సనోత్పత్తి కొని బాలిక నగ్నిక ||

కనుక స్త్రీచిహ్నములు వ్యక్తము కానట్టియు, రజోదర్శనము కానట్టియు, కుచోత్పత్తి కానట్టియు కన్యకకు వివాహము చేయట ముఖ్యము.

5. ఆచార్యుఁడునువునగు నగ్ని కా 2. గాగతాగ్ర నా|| యని నిర్వచించఁబడినది. అనగా సమర్థుడని పిల్లయని నిర్వచన ముజేయుచున్నది.

“గా”యనగా వస్త్రము, వస్త్రము ను సంగ్రహించుచున్న పురుష గ్నియు, అట్టి యీడు గల బాలిక నగ్నికా శ్లో అయ నేచిం వ ర న సి వ్త స్మృతులన్నా, స్మృతివ్యక్తమున్నా బోధించినవి. ఒకధర్మశాస్త్రము మాత్రము 9 పంలి పిల్ల నగ్నికయని చెప్పుచున్నది. గృహ్యసంగ్రహముమాత్రము నగ్నికయనగా సమర్థుడనిపియుని యు, కుచోత్పత్తి కొని బాలికయనియు చెప్పుచున్నది. నామ లింగానుకాసనీయులుపుమాత్రము సాధారణముగా సమర్థుడని పిల్ల నగ్నికయని చెప్పవలయుచేత కొంతవరకు గృహ్యసంగ్రహమును అనుసరించుచున్నది మనము గ్రహించవచ్చును.

నగ్నికయన శబ్దమునగుచు చెప్పిన యీ రెండు విధములైన నిర్ణయములలో మొదటి 8 నిర్ణయములైనా జాంతరము లచేతమాత్రా వ్యాఖ్యములచేత తొలియిచ్చి మొత్తముమీద నగ్నిక యనగా బురుకుతుకొని పిల్ల, అను విషయమై అంతు అనగా 5 గురు అగీకరించియున్నాడు. వివాహ్యాకావ్యామయో నిర్ణయమునగుచు బోధించినవిచెప్పిన గృహ్య సూత్రములను గూర్చినవివరము పూర్తియైనది.

జైమిని గృహ్యసూత్రమున దు మాత్రము అనగ్నికను పెండ్లాడవలసినదిగా విధింపఁబడియున్నది. నగ్ని కయనగా దివ మెలతో వీధిలో ఆడుపిల్ల. అట్టిపిల్లకాగాక పురుషులనందాది నపుడు సిగ్గుపడిబుకట్టుకొనవలయునని తలంపుగల వ యు నుచున్న బాలికను పెండ్లాడవలయునని చెప్పబడినది. “యస్మిన్” పయనీజ్జ మావాసః పరిదవాతి త్వయస్మా అనగ్నికా” అని జైమిని గృహ్యసూత్రవ్యాఖ్యాతయగు శ్రీనివాసాచార్య వ్యాఖ్యాన మొనర్చెను.

18 గృహ్యసూత్రములకుపరిశీలించి వానియందు చెప్పబడిన విషయములకు మామిత్రులగువారి యెరుపు నుంచుచిమి. కనుక:- గృహ్యసూత్రములు కఠోక్తిగా రజోదర్శనము అనుటకు ముందే బాలికలకు వివాహము

చేయవలయునని బోధించిన ప్రమాణములను సాధనముగా పరిశీలించి తాత్పర్యమును సదాచారపరాయణులగు అగు మామిత్రులకు పండితులకూడ తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొని య భార్యనుగ సంఘమునం దేయిన ఆశాస్త్రీయచారములు కొన్ని ప్రవేశించుచున్నయెడల వానిని రూపుమాపుటకు మన వంటివార మందఱు గలరీ మన పాండిత్యమును అవకాశమును సద్వినియోగము చేయవలయుననియు కోరుచున్నాడను. లేక శేష ప్రాసిత ప్రాతయందు ప్రత్యుత్తరముసంగడిన విషయ మేమియున నన్నయెడల గృహ్యసూత్రముల దీ విషయ ము మాత్రము అనగా బురుకుతుకొని వివాహము కఠోక్తిగ విధింపబడియున్నయెడల ఆ విషయమునే ప్రాయవలయును. కాఖాచంక్రమణము చేయుచు చదువుటకు ప్రాయవలకు కూడ ప్రయాగముగా నున్నట్టియు పశుపతి ఆంధ్రపత్రికయం దిది వలన ప్రాసితట్టియు “స్తో...తివిరదాది ప్రసక్తి మాత్రము తీసికొని రావలయును ప్రార్థించుచున్నాడను. గృహ్యసూత్రములు, ధర్మశాస్త్రములు, మనుస్మృతి వేదములములు అను విషయములను గుఱించిన వ్యాసములు మన మీ విషయములు చర్చించి ప్రాసితపద.

“గృహ్యసూత్రములు, బురుకుసమావేశము” అనుపేర మన ముభయములను సప్తముగనూ, విల్లలముగను సర్వవిషయములను ప్రోడిగించి వ్యాసము ప్రాసితయెడల పాపములకు తాత్పర్య చతురును కలగజేసినవారల ముగుచు సమావేశమును గూర్చి మము ప్రాయశోచు వ్యాసమునందు విధిలేదు కావున తత్పరముకవయిన సంకల్పసర్వము సంతయు సంభోవింపక స్వప్నముగ మనమా చర్చించి తిరవలయును గనక అవ్యయ చచ్చించెను. ఇట్లును ఆ.పయము నుపేక్షి చలయును. శ్లో|| ఆపి పవతు సమాప్తా చ్యాచరత్వ పృనేకాః క్వచిదిపిచ యచ్చేన్యం యాతునై వాప్రభిశ్చే, స్వకృత వ నిలమే తు స్మృతిసావకాథం ప్రయమి కరుతే యత్సక్షిణీ తత్త్రయః ||

**In the Court of the District Munsiff of Tirupati.**  
S. C. 196/28.  
M. S. Gopalachariar—Plaintiff.  
M. Thiruvengkatachariar—Defendant.  
Whereas a suit is filed against you for Rs. 127-0-0 by the plaintiff herein, please take notice that the above suit is posted to 28-5-'28 and if you do not appear on that date, the suit would be decreed exparte.  
**M. VENKATA KRISHNAMACHARIAR,**  
4915  
B.A., B.L.,  
Vakil for Plaintiff.  
19-6-28.

స్వధర్మ ప్రకాశి ను.)

శాస్త్రీయమా? ఆశాస్త్రీయ (అకయందు కొంతకాలమునుండి ప్రక

ముత్త్యనంతర వివాహవాదులు తమ వాదము

నుగూర్చి పత్రికలందువుచున్నారు కాని సమాధానవిషయము విషయము శేషము వారు వ్రాయలేదు. అయినను పంకి సంధ్య...లను గమనించియో గమనింపకయో బురుక్షంతర వివాహ వాదులు గృహ్యసూత్రమును మనుస్మృతిని నిబంధన గ్రంథములను ఇతర ధర్మశాస్త్రములను వేదములములను అచ్చటచ్చట తమతమ వ్యాసములను దువయోగించుచున్నార. కావున కఠోక్తిగ గృహ్యసూత్రములు మున్నగువానిని ఆధారముగ గ్రహించి క్రమముగ నాతివిస్త్రయగను నాతిసంగ్రహమును కొన్ని వ్యాసములను వ్రాయుచున్నాడు. ప్రత్యుత్తరమును కూడనే శేగ్రంథముల ననుసరించి వ్రాసివాడనో అట్టి గ్రంథములనే ప్రమాణముగ పరిగ్రహించి వ్రాసినయెడల వాతకులకు నుబోధముగా నుండును.

ముత్త్యనంతరవివాహము గృహ్యసూత్రబోధితమా?

బురుక్షనంతర వివాహము గృహ్యసూత్రములందు విశితము అనువాద ఏ గృహ్యసూత్రమునందు విధింపబడియున్నదో శేటికలను ప్రమాణమును చూపించి యుండలేదు. ముద్రసి ద్దమేగవా. అపలు గృహ్యసూత్రవిశి తిం లగు విషయ ఆయా సూత్రము ననుసరించు వారలకు అవశ్యచ జేయవలసియు స్వసూత్రమునందు విశితములయిన కృత్యములను విధి ఇతర సూత్రవిశితము లయిన కృత్యముల వాచరించిన యెడల కాఖారండుడనుననియు ధర్మశాస్త్రము లన్నియు నగీ రించుచున్న విషయమునకూడ ఎటుంగలవ యును. శిష్టుల యాచార కూడ ఈవిషయమునే అనుసరించుచున్నదిగా! స్వసూత్రమునందు విశితముకాని కొన్నివిషయల తమ తమ వేదశాఖలకు పన్ని విశితములను సూత్రముల ననుసరించి చేయుట ధర్మశాస్త్రము లంగీకరించుచున్నవి. స్వస్వసూత్రవిధిధర్మముగ మాత్రము అద రింపకూడనను విషయమును అందరింగీకరించుచున్నా ప్రకృతన లభించుచున్న గృహ్యసూత్రములందు కఠోక్తిగ బురుక్షనంతరవివాహము ప్రతిపాదించబడి లేదనియు బురుక్షనగుల కంటే పూర్వమునందే పెండ్లి చేయవలయునని స్పష్టముగ చెప్పి యున్నదనియు నేను చెప్పుచున్నాడను గృహ్యసూత్రములు ప్రయోగక్రమమును తెలుపుటగాను ఏర్పత్తి యుండుటచే శేషియందు ఎట్టిపిల్లకు పెండ్లి చేయవలయునో అనవిషయమును చెప్పబడినప్రసక్తి లేకపోయినను, కొన్ని గృహ్యసూత్రములు మాత్రము అవిషయమునుగూడ బోధించినవి.

లభించెడి గృహ్యసూత్రములు

1. అపస్తంబ; 2. బోధాయన; 3. హిరణ్యకేతి; 4. భారద్వాజ; 5. వైఖానస; 6. కాత్యాయన; 7. వాసవి; 8. అశ్వలాయన; 9. నాఖ్యాయ; 10. కాపిల; 11. బ్రాహ్మణ; 12. భాషిర; 13. గోవిల; 14. జైమిని; 15. గృహ్యసూత్రములు లభించుచున్నవి. ఈగృహ్య సూత్రములలో కపిపటి 2 సూత్రములను మామటకు అవకాశము నాకు లభింపలేదు. తిక్కెన 18 సూత్రములలోను 5 సూత్రములు మాత్రము వివాహయోగ్యముగ కన్యకావధినికంటే తక్కువయము నగిగి నులక్షణగా ఉండవలయునని సూచించియున్నవి. కొన్నిటియందు అదియును సూచించబడియుండలేదు. తిక్కెన 5 సూత్రములు మాత్రము వివాహయోగ్యముగ కన్యకయొక్క యస్థిని సూచించియున్నవి.

వివాహ్యాకావ్యా లక్షణము

1. మానవ గృహ్యసూత్రము:—బాధుగుతీం క వ్యా ఆస్పృష్టమైధునా ముపయచ్చేత్, సమానార్థా మసమాన ద్రవణం యవీయసీం నగ్నికాం శ్రేష్ఠమ్.

2. బంధువులు (సోదరులు) గలదియు, పుణ్యసంపన్నులు, పవర్తయు, అసమానప్రవరయు, తిక్కెన చెప్పినదియు, శ్రేష్ఠయు, నగ్నికయు అగు కన్యకు పెండ్లిచేసికొనవలయును.

2. వైఖానసగృహ్య సూత్రము:—అధ పాణిగ్రహణం, అష్టదివాహోభవంతి. (బ్రాహ్మణ, జైని, ప్రాజాపత్య, ఆర్య, ఆనుర, గాంధర్వ, రాక్షస, వైశావ,.....ఏవంప్రథమే చత్వారిః తోయప్రదానపూర్వకా శ్చస్సా బ్రాహ్మణ్యవ్య నేతరే జనుశ్చాః.....మాతురపపిండాం పితురపమానగోత్ర బుష్మ నాతాం లక్షణసంపన్నాం నగ్నికాం క వ్యాం వరియత్వా.

దక్షిణాపి కా

4702

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలలోని 36వ కుసుమము

గ్రంథకర్త: దిగవల్లి వేంకటశివరావు బి.ఎ., బి.ఎల్.

ఇది దక్షిణాపి కా దేశచరిత్ర, భారతీయుల చరిత్ర, గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్ర, మనోహరమగళైలి. 482 పుటలు. 22 ప్రకరణములు. 5 దేశపటములు. 6 బొమ్మలు. 6 అర్థ బొమ్మలు. రెండు భాగములు కలిపిన కాలికోరైండు. భారతి హిందూపత్రికల ప్రకంశించినవి. వెల రు. 2-6-0. మాత్రమే. (విజ్ఞాన చంద్రిక చందాదారులకు, స్త్రీలకు, విద్యార్థులకు మాత్రము వెల రు. 2-0-0). పోస్టేజి ప్రత్యేకము. కొద్ది ప్రతులే యున్నవి. వెలయువారు.

వలయువారు—దిగవల్లి వేంకట శివరావు  
బి. ఎ., బి. ఎల్. బెజవాడ అని వ్రాయుడు.

మహాసూర్యవర్తి

ప్రతి పుస్తకము యోగము. ప్రతివారికి ఆవసరమయినది తెలియజేయుట, నోటిబిరుదులు, కాగితములు మంబులు, నోటి పత్ర, గుండెలలోమంబు, మొదలగు ప్రత్యేకకారమునకు పక్కా చి ధము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి పంపానమున తమారం 2-50 రు 1-5 రు 5/-.

ఆర్డరసాయన శా. ముక్త్యాల(కృపా).

ప్రకటన

(2046)

కోసుల స్వయముగ వచ్చిగాని, బాలులద్వారాగాని పోలటూములను తెలుపుదు చేసినవో కోగవ్యభావనకు పుష్కలమలసిన మందు, పద్మము, పైగె రాజు వివరము తెలియజేయు ప్రాసించుపటము. (నెం 2)

హక్కును శ్రీహరి కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ



AMRUTANJAN  
The Only  
Pain Killer

Price Annas 10 only.  
AMRUTANJAN DEPOT.  
BOMBAY & MADRAS.

వైద్యక సూక్తి మాత్రలు

(15-285)

4 మిక్కిలి ఘాటును నువ్వానగలది

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆవంతుసా మందుల యే వాక అశీర్వాదు, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బనము, కఫము, చిన్నబిడ్డ గుణము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు అనేకమగు వ్యాధులను హరించుటయే గాక బలమును, శీర్ష శక్తిని, ఆరోగ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము



ప్రతి గృహముం దుండవగినది 250 మాత్రల సీసా 0-4-0  
12 సీసాలు 2-8-0. 3. పి. చార్లెస్ నిస్టిట్యూట్ 0-5-0.  
పి.కె.వి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరినేసి. లూకా

ఆంధ్రగ్రంథమాల

నెం. 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమువంతున బయిరింపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు

- శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): పృథాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్కశతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) 0-5-0
- బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచించబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగుపీఠిక గలదు 2-5-0
- గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధివన్యావ్యోసము 0-5-0
- కమలాక్షి (చిన్నవిచ్చితకధ): శ్రీ రాయనం వేంకటశివుడుగారు, యమ్.ఎ., యల్.టి. 0-5-0
- నీతినిధి: ఇది యొక యుత్కృష్టసీగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్త రెండువేలండ్లకు ముందొక భారతీయ పండితునిచే తిబేతుభాషయందు రచియింపబడి పదవడి యనేకభాషల బరివర్తితమై వ్యాప్తిని గన్నది. అనువాదకులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు 0-5-0
- త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభక్తాగ్రణీయు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు సరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచియించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. 0-10-0
- ధమ్మపదము (పంచనము): బౌద్ధమత ధర్మప్రబోధకగ్రంథ మగు 'త్రిపిటకము' నందలిది. బౌద్ధ మతధర్మతత్త్వము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు శ్రీ కేశాబి రంగాచార్యులుగారు, యమ్. ఎ., యల్. టి. 0-10-0
- భీష్ముడు (అయిదంకముల నాటకము): నార్మేదేశపు కవిఖిలామణి యగు ఇబ్ నను గారి బ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు శ్రీ పొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. బి. యే. (ఆనర్వు) 0-0-0

వెలువడిన గ్రంథము

- జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యే. శ్రీకృష్ణ దేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీవీర మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత జీర్ణ సీతీయు నిందు వర్ణితము లైనవి.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, పృథ్వీపాపము.

మొ. స్థాపించి. నందు సంఘసహం సంఖ్యాకముగా రక్షించి. రలో గొప్పబాపుటవన్ను గొప్పతోటలు బిల్లింగులలో క్రయం. పంప ప్రతిష్ఠించి రిజిస్టరు చేయించినారు. యొక్క పంపూర్ణ కార్యసాఫల్యతకు నేనవేల సంఖ్యలు లాదిద్రవ్యము అశక్తిక మెయ్యుచి. ఇప్పటికి ఈసంఘము హిందూమహమ్మదీయాది సోదరిసోదరులు తమ శక్త్యానుసారము సత్ప్రతిదానమొసగి 10 వేల మంది మహారాజ పో: గుం మొదలు పహాయ్యులవరకు పర్యవహించి యున్నారు. సంఘమున పర్యవహించేది పుణ్యాత్ములు కనీసము సాబు 18 1 రూపాయకు తక్కువ లేని చందావయ చేసి పర్యవహించి పోర్టింపు మన్నారము. చందా పంపించేది చాతలు తమ పూర్వమైన యడన్సుతో రాజమండ్రీ శ్రీ సోతమి గోరతు సంఘముచేత పోస్తుద్వారా ఇకాన్యాయగాను మనియ్యారకు ను సామ్యుపంపిన వెంటనే రసీదు అందచేయబడును కోరిన వారికి రూల్సులుకు కార్యక్రమము సంపదించు—ఇట్లు శ్రీ గోతమి గోరతు సంఘ ప్రధాన కార్యదగ్గి, బేవరపల్లి కంకల. వరసింహు ప్ర, రాజమండ్రీ. 486

ఇంకను ఆలస్యమా

నెలలోనేసంస్కృతముతో మాట్లాడగోరువో తెలుగు లిపిలోనున్న మా ఆరు సంస్కృత పుస్తకముల చదువుడు. వాని వెల రు 2-2-0

వి. దుర్గయ్యశర్మ

3404 పెద్దాపురము

అమృతాంజనం డిపో

సుప్రసిద్ధాపధముల జాబితా

- శీర్షరసాయనము మాత్రలు అశీర్వాదు 1-4
- వజ్రగుళికలు ధాతు 1-0
- జ్వరహరి జ్వరమలను సీసా 1-5 0-12
- అమృతాంజనము సీసా 1-5 0-18
- మూలశంకకు తెలము డబ్బి 1-5 0-12
- తామర తెలము, తామర, తీటుకు 0-5
- కలరా మాత్రలు, వాంతిభేదులకు 0-8
- తేలమందు, తేలుకాటుకు సీసా 1-5 0-8
- దంతశూలహరి, పండ్లపోటుకు 0-0
- కర్ణశూలహరి, చెవిపోటుకు 0-6
- గజ్జిక తెలము, గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-5 0-4
- పసుళ్లకు తెలము, శీతపగుళ్లకు 0-5
- వేలకు వందు సీసా 1-5 0-4
- చందన ఆత్మరు 1 బొమ్మ 2-5
- కుమ్మకు తెలము, డబ్బి 1-5 0-8
- దంతమార్గము, పండ్లతోముటుకు 0-2
- సుఖభోగిమాత్రలు 1-
- సుఖభోగి తెలము, పుండ్లకు 1-0
- రోమహరి, వెండ్రుకలు ఊడుటకు 0-8
- మోహిని తెలము, వెండ్రుకలు పెరుగుటకు 0-12
- చుండుకు నూనె సీసా 1-5 0-6
- గ్రహణిమాత్రలు డబ్బి 1-5 0-8
- జాలాలి మాత్రలు, మలబద్ధమునకు 0-8
- కుసుమారిమాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు 0-12
- నెగకు ద్రావకము సీసా 1-5 1-0
- కఫహరి, శీతకట్టు దగ్గులకు 1-0
- కఫహరిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బనములకు డబ్బి 1-5 0-8
- గుండరి తెలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-5 0-8
- శిశోవేదన మాత్రలు, తలనొప్పులకు 0-10
- నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు 0-4
- ఉబ్బనమునకు మందు 2-0

అమృతాంజనం డిపో

బొంబాయి మద్రాసు